



Årsmelding 2018

Sigdal kommune



Vedtatt:

Innhold

1	Innledning.....	2
1.1	Formålet med årsmelding	2
1.2	Rådmannens oppsummering av driftsåret.....	2
2	Politiske saker og møter	7
3	Årsregnskap, årsberetning og finansforvaltning	8
4	Planområder	8
4.1	Planområde 1, Sentrale styringsorgan og politikk Mål, resultat og utfordringer	8
4.1.1	Mål, resultat og utfordringer	8
4.1.2	Personalressurser	10
4.1.3	Regnskap planområde 1, Sentrale styringsorgan og politikk	10
4.2	Planområde 2, Fellestjenester.....	11
4.2.1	Mål, resultat og utfordringer	11
4.2.2	Personalressurser	21
4.2.3	Regnskap planområde 2, Fellestjenester.....	22
4.3	Planområde 3, Oppvekst og kultur.....	23
4.3.1	Mål, resultat og utfordringer	23
4.3.2	Personalressurser	37
4.3.3	Regnskap planområde 3, Oppvekst og kultur.....	39
4.4	Planområde 4, Helse og sosial.....	44
4.4.1	Mål, resultat og utfordringer	44
4.4.2	Personalressurser	52
4.4.3	Regnskap planområde 4, Helse og sosial.....	54
4.5	Planområde 5, Næring og drift.....	78
4.5.1	Mål, resultat og utfordringer	78
4.5.2	Personalressurser	79
4.5.3	Regnskap planområde 5, Næring og drift.....	80
4.6	Planområde 6, Kirkelig fellesråd.....	83
4.6.1	Regnskap planområde 6, Kirkelig fellesråd.....	83
5	Statistiske nøkkeltall.....	83
5.1	Generelt.....	83
5.2	Planområde 3, Oppvekst og kultur.....	90
5.3	Planområde 4, Helse og sosial.....	92
5.4	Planområde 5, Næring og drift.....	93

1 Innledning

1.1 Formålet med årsmelding

Formålet med årsmeldingsarbeidet er at:

- Sektorene skal vurdere sin egen virksomhet og bruken av ressursene i forhold til de vedtatte mål/planer/budsjett.
- Gi grunnlag for å vurdere endringer, nye tiltak og omprioriteringer.
- Gi grunnlag for å vurdere effekten av de ulike tiltak samlet for kommunen.

1.2 Rådmannens oppsummering av driftsåret

Regnskapet for 2018 ble avlagt innen den formelle fristen og er rapportert til KOSTRA. Netto driftsresultat oppfattes som det sentrale resultatmålet for kommunene. Resultatet fremkommer av forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter inkludert finansposter. Resultatet i 2018 var 5 169 430 kroner. Det er 1,57 prosent av driftsinntektene og 0,18 prosentpoeng under fylkesmannens normtall som i 2013 ble redusert fra 3 til 1,75 prosent. Korrigert for bruk av bundne driftsfond på 6 millioner kroner, avsetning til bundne driftsfond på 3,8 mill. kroner og kursgevinst/utbytte på 1,8 mill. kroner, gir et korrigert netto driftsresultat kr 5,6 mill. kroner. I 2017 var korrigert netto driftsresultat 9,2 mill. kroner og i 2016 15,7 mill. kroner.

Sigdal kommune hadde i 2018 en skatteinngang på 98,5 mill. kroner. Dette er 4,6 mill. kroner mindre enn i justert budsjett. I 2015 var det innført eiendomsskatt på verk og bruk og i 2016 på alle eiendommer i kommunen. Eiendomskatteinntekten i 2018 utgjorde 5 prosent av samlede inntekter og var på 17,2 mill. kroner. Det er 0,1 mill. kroner over budsjett. Sigdal kommune hadde i 2018 et rammetilskudd på 115,5 mill. kroner. Dette er 4,9 mill. kroner over justert budsjett. Økningen skyldes høyere inntektsutjevning på grunn av den lave skatteinngangen.

En faktor som også styrker resultatbildet er regnskapsføringen av innbetalt pensjonspremie. Gjeldende retningslinjer innebærer at det er differanse mellom hva som betales inn i pensjonspremie, og hva som regnskapsføres. Det regnskapsføres et lavere beløp enn det som faktisk betales inn. Det såkalte premieavviket er for Sigdal i 2018 på netto 2,9 millioner kroner. Dette bidro positivt på årets resultat mens fremtidige resultat reduseres når kostnadene på tidligere positive premieavvik skal føres i regnskapet på kommende år i en amortisering.

Det har vært jobbet godt innenfor de ulike sektorene med å tilpasse seg rammene som råder i foregående år. I 2015 var mindreforbruket 3,1 millioner kroner, i 2016 et mindreforbruk på 1,2 mill. kroner og i 2017 et mindreforbruk på 2,8 mill. kroner på alle planområder. I 2018 har en stram økonomistyring på de to største planområdene medført et samlet mindreforbruk totalt sett på 1,2 mill. kroner.

Satsingsområder 2018-2021 og resultater 2018

Satsingsområdene følger kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanen har følgende hovedsatsingsområder:

- Befolkningsutvikling
- Næringsutvikling og verdiskaping
- Infrastruktur
- Sentrumsutvikling
- Folkehelse

Befolkningsutvikling

Mål

- ✓ Den årlige befolkningsveksten på 1,5 % innen år 2030 skal foregå balansert og planmessig.
- ✓ Sigdal skal være et attraktivt sted å bo for folk i alle aldre og med ulike interesser.
- ✓ Kommunen skal beholde og tiltrekke seg unge og barnefamilier.
- ✓ Dagens boligstruktur skal opprettholdes og videreutvikles.

Resultat

- ✓ I 4. kvartal 2018 var det 3490 innbyggere i Sigdal kommune, en økning på 2 personer fra 2017.
- ✓ Det foreligger ingen innbyggerundersøkelse som sier noe om hvordan innbyggerne oppfatter Sigdal som bosted.
- ✓ Arbeidet med arealdelen i kommuneplan har fokusert på å legge ut tilstrekkelige arealer til boligbygging. Bygging av leilighetene i Prestfoss sentrum ved Sigdal handelslag har vært en suksess. I desember 2018 ble reguleringsplanen for «Sandsbråten panorama» vedtatt. Et unikt boligområde med utsikt mot fjord og fjell, som er et samarbeidsprosjekt mellom grunneier, entreprenør og boligutvikler.
- ✓ Kommunen har iverksatt tiltak for å forsøke å få utflytta sigdøler tilbake til bygda for å bo- og leve her. Disse tiltakene videreføres i 2019.

Utfordringer

Befolkningen i Sigdal har endret seg lite de senere årene mens det har vært en kraftig vekst i Buskerud og Norge for øvrig.

Sigdal må øke sin attraktivitet for å unngå ytterligere nedgang. Målet i samfunnsdelen om en årlig befolkningsvekst på 1,5 % ville gitt kommunen over 5 000 innbyggere i 2040.

Dersom Sigdal kommune skal lykkes med en økning i befolkningen må det skapes en større grad av attraktivitet gjennom endringer, nyskaping og forbedringer.

Areal og bygninger

Tilrettelegge attraktive arealer for boliger, næringsvirksomhet og handel. Stimulere til bygging av boliger og attraktive næringsbygg.

Ameniteter

Skape nye attraksjoner, tilbud, forbedre kommunal service, bedre tjenester til næringslivet, aktiviteter og kultur, kafeer og møteplasser og liv i sentrum.

Omdømme

Skape et positivt bilde av Sigdal, bli vurdert som et sted å flytte til, et sted å besøke og et sted å etablere bedrift.

Kultur og identitet

Lokal identitet, samarbeidsånd og tillit, optimisme, risikovilje, investeringslyst og interesse for å være med å utvikle kommunen.

Nasjonale trender som også kan påvirke muligheter for befolkningsvekst i Sigdal:
Fruktbarheten til norske kvinner vært synkende siden 2009 og er fortsatt på vei ned.
Innvandringen til Norge stuper.

Næringsutvikling og verdiskaping

Mål

- ✓ Sigdal skal være en attraktiv kommune for næringsvirksomhet og sikre forutsigbare rammebetingelser.
- ✓ At kommunen skal være attraktiv som ferie- og fritidsmål for besøkende og fastboende.
- ✓ Å utvikle en mer variert og bærekraftig nærings sammensetning.
- ✓ Å øke egendekningen av arbeidsplasser.
- ✓ Å redusere handelslekkasjen.

Resultat

- ✓ Det fireårige industriprosjektet "Sigdal Utvikling" startet 1. januar 2017. Prosjektet gjennomføres i regi av Sigdal Industriforening og har en bredt etablert styringsgruppe fra Sigdalsamfunnet.

Prosjektet skal bidra til at:

- kommunens industribedrifter kan fortsette en positiv utvikling mot å blitt mer robust og livskraftig.
- kommunen får flere attraktive arbeidsplasser, slik at vi gir ungdommen andre som ønsker å flytte hit en reell mulighet til å etablere seg her.
- Sigdal skal være et attraktivt bo- og arbeidssted, hvor alle har møteplasser, aktiviteter, service og utdanningstilbud som er spennende, inspirerende og utviklende.

Sigdal Utvikling har bidratt til etablering av ny forretningsvirksomhet i Sigdal kommune

- ✓ Kommunen har ambisjoner om å bli en reiselivskommune og arbeidet med kommunedelplan for Djupsjøen og Tempelseter har aktualisert behovet for satsing på reiseliv og turisme.
- ✓ I 2018 har det vært et spesielt fokus på Eggedal sentrum med tanke på utvikling av tettstedet som en attraksjon med tilbud som gjenspeiler aktiviteter i fjellområdene.

Utfordringer

Kommunen har i dag for liten tiltrekning på unge voksne.

Kommunen mangler en tydelig og helhetlig næringslivsprofil, og en arealstrategi for nye næringsarealer.

Skape et positivt bilde av stedet, bli vurdert som et sted å flytte til, et sted å besøke og et sted å etablere bedrift.

Lokal identitet, samarbeidsånd og tillit, optimisme, risikovilje, investeringslyst og interesse for å være med å utvikle stedet.

Infrastruktur

Mål

- ✓ Å sikre et høyt fokus på trafiksikkerhet og miljø.
- ✓ At kommunen videreutvikles (bosetting og næring) med fokus på redusert transportbehov.
- ✓ Å synliggjøre barn, unge og eldre (myke trafikanter) sine behov med tanke på samferdsel.
- ✓ Å bedre tilgjengeligheten til og fra kommunen og mellom kommunens tettsteder.
- ✓ At hytte- og fritidseiendommene tilrettelegges for mer fleksibel og utvidet bruk.

Resultat

- ✓ Det har vært dialog med BFK for å få regulert inn gang- og sykkelvei langs fylkesvei 287 fra Skatvedtfossen til Frydenhaug.
- ✓ Det har vært flere møter mellom ordfører og Statens vegvesen og samferdselsavdelingen i fylkeskommunen for å sette trykk på viktigheten av å ta igjen etterslep av FV 287. Det ble i fylkestinget i desember 2017 bevilget 64 millioner kroner til opprustning av Sigdalsveien fra Linderud (Simostranda) til Hole bru i perioden 2018-2021.
- ✓ Det er åpnet for midlertidig bruksendring av fritidseiendommer som har høy standard (vei, vann og avløp) slik at disse kan benyttes som bolig (etter søknad).

Utfordringer

En moderne infrastruktur tilpasset dagens standard og krav vil få arealmessige konsekvenser og setter krav til helhetlig og langsiktig planlegging. Dette gjelder arealer bl.a. til gang- og sykkelveier, parkeringsplasser for dagsturister (spesielt i tilknytning til skiløypenettet), busslommer, møteplasser osv.

Valg av framtidig infrastruktur i og i tilknytning til de fire tettstedene i kommunen vil få store konsekvenser for disse stedene. Det blir derfor nødvendig å legge klare føringer for utbygging og videreutvikling av disse stedene, gjennom bl.a. egne sentrumsplaner.

En oppgradering av kommunens infrastruktur vil innebære store økonomiske investeringer.

Ønsket befolkningsvekst og vekst i reiselivsnæringen vil sette krav til større kapasitet og tilgang på moderne standard innen alle områder av infrastrukturen.

Endringer i adferdsmønster til økt bruk av lokale varer og tjenester og valg av miljøfremmende transport der dette er mulig.

Sentrumsutvikling

Mål

- ✓ At tettstedene Nerstad, Prestfoss, Nedre Eggedal og Eggedal sentrum skal være kommunens viktigste møteplasser for mennesker, næringsliv, handel og kreativitet.
- ✓ At Prestfoss skal styrkes og videreutvikles som kommunesentrum.
- ✓ Å utvikle Eggedal sentrum til en fjellandsby.
- ✓ Å øke lokal handel i tettstedene og demme opp for handelslekkasje.

- ✓ Å skape grunnlag for redusert bilbruk og økt tilrettelegging for myke trafikanter.

Resultat

- ✓ Det er igangsatt arbeid med ny reguleringsplan for Prestfoss Nord og mulighetsstudie for Prestfoss. Dette arbeidet planlegges ferdigstilt i løpet av 2019.
- ✓ Det er gjennomført mulighetsstudie for Eggedal i 2018.

Utfordringer

Det har vært liten interesse fra private grunneiere for salg og/eller utbygging av nye boligområder med unntak av Sandsbråten Panorama.

Det blir nødvendig å skape forståelse for sammenhengen mellom klimautfordringene, langsiktig arealbruk, fortetting og redusert transportbehov.

Eksisterende og tradisjonsbunden bosetting i grender/roer utfordres.

FV 287 går gjennom alle tettstedene. Befolkningsvekst og økt tilrettelegging for fritidsnæringen vil øke behovet for sikker ferdsel gjennom sentraene, f. eks. for utbygging av gang- og sykkelveier.

Folkehelse

Mål

- ✓ Innbyggerne i alle aldre og med ulike interesser skal trives.
- ✓ Folk motiveres til å ivareta egen helse.
- ✓ Utvikle differensierte boligområder for å fremme gode oppvekst- og levevilkår for alle.
- ✓ Kommunen skal fortsatt være en av Østlandets mest attraktive destinasjoner for friluft- og fritidsaktiviteter.

Resultat

- ✓ Fritid 123 er et samarbeid med Modum og Krødsherad. Det er en nettside som skal gi en oversikt over organiserte aktiviteter i kommunen til hjelp for innbygger og ansatt. Dette gir folk mulighet til å ivareta egen helse.
- ✓ Det er lagt ut flere nye boligområder i 2018.
- ✓ Madonnaen fikk pris for årets turrute i 2018 og hadde ca. 25.000 besøkende. Det er også utført mye skilting og merking i fjellet og i bygda. Dette bidrar til god folkehelse.

Utfordringer

Samhandlingsreformen setter krav til utvikling av et tjenestetilbud der kommunen i sterkere grad enn tidligere skal fokusere på å begrense og forebygge sykdom.

For at kommunen skal kunne beholde og tiltrekke seg unge og barnefamilier, må det legges til rette for møteplasser og arenaer i nærheten av der folk bo, og som ikke nødvendigvis setter krav til organisert og fysisk aktivitet.

En relativt stor interesse for utbygging av hytte- og fritidsanlegg i fjellområdene setter krav til kommunen om bevissthet om ønsket utvikling i disse områdene. Utfordringene ligger i å forvalte de fysiske kvaliteter som kommunen har på en bærekraftig måte.

En ønsket befolkningsvekst i kommunen setter krav til integrering og nettverksbygging mellom eksisterende og nye innbyggere.

Mål for enkelte tjenester er omtalt under hver sektor.

2 Politiske saker og møter

Utvalg	Antall politiske saker 2018	Antall politiske saker 2017	Antall møter 2018	Antall møter 2017	Antall faste medlemmer
Administrasjonsutvalget	19	27	7	6	10
Arbeidsmiljøutvalget	21	23	4	4	9
Barn og unges kommunestyre	8	8	2	2	17
Eldrerådet	18	21	6	5	5
Formannskapet/kom.delplan	106	103	15	13	7
Hovedutvalg for helse og sosial	29	25	6	5	7
Hovedutvalget for næring og drift	89	93	11	7	7
Hovedutvalget for oppvekst og kultur	41	47	6	6	7
Kommunalt foreldreutvalg	30	33	6	6	8
Kommunestyret	96	95	8	8	21
Sigdal Kommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	20	21	6	5	5
Ungdomsrådet	16	17	4(ikke vedtaksføre da det ikke møtte mange nok)	5	7

3 Årsregnskap, årsberetning og finansforvaltning

Årsregnskapet, med årsberetning presenteres som vedlegg til saken om årsmelding, og til selve "årsmeldingsdokumentet". Det er derfor ikke tatt inn tekst fra disse dokumentene her. I det følgende presenteres en nærmere gjennomgang av virksomhetene innenfor de 5 planområdene.

4 Planområder

4.1 Planområde 1, Sentrale styringsorgan og politikk. Mål, resultat og utfordringer

Planområdet omfatter det sentrale politiske apparat med kommunestyre, formannskap, administrasjonsutvalg, eldreråd og ordfører.

4.1.1 Mål, resultat og utfordringer

Regionsamarbeidet i Midt-Buskerud

Det vises til egen årsberetning fra Regionrådet i Midt-Buskerud som vedlegg til denne årsmeldingen.

Fritidskommune

Reiseliv er – og vil bli - en viktig næring i Sigdal, og for mange er Sigdal «fritidskommunen» hvor hyttebeboere tilbringer stadig mer tid gjennom hele året. I deler av påsken 2018 var vi tett opp mot 30 000 mennesker innenfor kommunens grenser.

I løpet av året har Sigdal kommune jobbet med kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum. Vi ønsker å utvikle oss fra en hyttekommune til en reiselivskommune; dvs. å ha fokus på lokal verdiskapning – og dermed også evne å skape attraktive og bærekraftige opplevelser for gjester og fritidsbeboere. Det vil også være viktig å øke antall næringsaktører på og rundt fjellet. Tanken på å utvikle Eggedal sentrum har blitt ytterligere forsterket gjennom «mulighetsstudiet for Eggedal». Studiet munnet ut i innspill til kommunedelplan.

Vi ønsker å binde begge sider av Norefjell sammen på en best mulig måte, og som skal gi utvikling og varige arbeidsplasser i både Sigdal og Krødsherad kommune.

I 2018 arrangerte kommunen møte med representanter for hytte-vel-foreningene i tilknytning til vinterferieukene. Nytt i 2018 var at møtet ble arrangert samme dag som «Eggedalsdagen». Møtet var vellykket, med god representasjon og god dialog. Temaer for møtet var kommunedelplanarbeid og utvikling av attraktiviteter og aktiviteter i fjellet. Kommunen informerte om prosessene så langt. Det ble fulgt opp med tilsvarende møte på samme tid i 2019.

Næringsutvikling og næringsnettverk

Ordfører har hatt tett samarbeid med prosjektet «Sigdal utvikling» v/ prosjektleder Per Arne Lislien gjennom hele 2018 og deltar på styringsgruppemøtene som observatør. Det er stor aktivitet i prosjektet; som er helt i tråd med intensjonen.

Vi arrangerte «Sigdal for deg på Krona i Kongsberg i november. Målgruppa var unge, utflytta sigdøler som vi ønsker heimat til bygda for å bo- og leve her. Intensjonen var å synliggjøre hva Sigdal har å tilby og formidle at vi virkelig mener noe med å få nye innbyggere. Fra de ca. 30 frammøte var det positiv respons, og vi vil kjøre flere tilsvarende arrangementer i 2019.

Næringslivet i Sigdal er organisert i ulike næringsforeninger og nettverk: Sigdal Industriforening, Sigdal og Eggedal Turistservice (SET), Prestfoss handels og næringsforening, Buskerud Næringshage og flere organisasjoner knyttet til landbruket. Felles arena for disse organisasjonene er Sigdal Næringsforum. Vi har hatt 5 møter i 2018. Dette er en viktig møteplass hvor foreningene kan trekke vekslers på hverandre og ta del i det som skjer.

«Markedsdagen» i Prestfoss, som ble arrangert 16.juni, med næringsliv fra bygda representert, var svært vellykket og skal gjentas. Planer for tilsvarende markedsdag i 2019 er klare.

Ordføreren har deltatt på møter i Prestfoss handels- og næringsforening og Industriforeningen. Ordføreren møter på frokostmøtene i Næringshagen, som samler deltakere fra næringslivet. Ordfører har vært ute på bedriftsbesøk for å bli bedre kjent med bedriftene i bygda og lytte til hva som rører seg – og hvilke utfordringer som de enkelte har. Dette videreføres i 2019.

Bo- og arbeidsregion

Vår kommune er en del av en større bo- og arbeidsregion. Fokus på tilrettelegging for nye boligtomter er viktigere enn noen gang i forhold til vårt ønske og visjon i samfunnsdelen i kommuneplan om befolkningsvekst. Arbeidet med arealdelen i kommuneplan har hatt fokus på å legge ut nok arealer til boligbygging. Bygging av leilighetene i Prestfoss sentrum ved Sigdal handelslag var en suksess, og i desember 2018 ble reguleringsplanen for «Sandsbråten panorama» vedtatt. Et unikt boligområde opp fra Sandsbråten med utsikt mot fjorden og fjellet, et samarbeidsprosjekt mellom grunneier, entreprenør og boligutvikler. Dette er et prosjekt som blir spennende å følge inn i byggefasen som starter våren 2019.

Samferdsel og infrastruktur henger nøye sammen med næring og utvikling. Det har vært flere møter mellom ordfører og Statens vegvesen og samferdselsavdelingen i fylkeskommunen for å sette trykk på viktigheten av å ta igjen etterslep av fylkesvei 287. Det ble i fylkestinget i desember 2017 bevilget 64 millioner kroner til opprustning av Sigdalsveien fra Linderud (Simostranda) til Hole bru i perioden 2018-2021.

4.1.2 Personalressurser

Kommunestyre 2015-2019 medlemmer

Arbeiderpartiet:

1. Kjell Tore Finnerud
2. Jan Midtskogen
3. Eli Svarverud
4. Karin Letmolie Ravnås

Senterpartiet:

1. Anne Kristine D. Norman
2. Torstein Aasen
3. Kari Johanne Foss
4. Lars Foss
5. Svein Jakob Hollerud
6. Knut Helge Kaugerud
7. Henrik O. Mørch
8. Gro Sund

Høyre:

1. Bård Sverre Fossen
2. Frode Haugen
3. Hellik Kolbjørnsrud

Fremskrittspartiet:

2. Frode Borge

Venstre:

1. Runolv Stegane
2. Hilde Roland
3. Marit Svarverud
4. Heidi Hübner
5. Sigrid Kvisle

Formannskapet og administrasjonsutvalget 2015-2019

Arbeiderpartiet:

Kjell Tore Finnerud

Høyre:

Bård Sverre Fossen

Senterpartiet:

Anne Kristine D. Norman

Torstein Asen

Kari Johanne Foss

Venstre:

Runolv Stegane

Hilde Roland

Ansattes representanter (adm.utvalg):

Britt Nymoen (Delta), Laila Mona Hvila (Fagforbundet) og Marianne Vatnebryn (Utdanningsforbundet)

4.1.3 Regnskap planområde 1, Sentrale styringsorgan og politikk

		Regnskap'18	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'17
1000	Politisk styring og kontroll	2 005 766	1 785 900	-219 866	2 295 446
1100	Kontroll og revisjon	261 818	274 000	12 182	123 485
1801	Eldreråd	28 292	23 000	-5 292	30 790
Sum for planområdet		2 295 876	2 082 900	-212 976	2 449 721

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 1 Sentral styringsorgan/politikk har et merforbruk på 212 976 kr, mot 231 821 kr året før.

1000 Politisk styring og kontroll

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 005 766	1 785 900	-219 866

Tjenesteområdet viser et merforbruk på 219 866 kr. Årsaken er overforbruk innen lønnskostnader, mat i forbindelse med møter, IT-utstyr.

1100 Kontroll og revisjon

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
261 818	274 000	12 182

Tjenesteområdet viser et mindreforbruk på 12 182 kr. Tjenesteområdet er underbudsjettet innen forvaltningsrevisjon, men på grunn av lavere kostnader ble det en liten mindreforbruk. Budsjettet er oppjustert for budsjettår 2019.

4.2 Planområde 2, Fellestjenester

Planområdet omfatter sentraladministrasjonen med rådmannskontoret inkludert økonomikontoret. Fellestjenester ved kommunehuset med IKT-drift sentralbord/post er også med

4.2.1 Mål, resultat og utfordringer

Overordna mål

Rådmannskontorets hovedmål er å samordne kommunens virksomhet for å utvikle kommunen mot de visjoner og mål kommunestyret har vedtatt.

Digitalisering

Gode digitale løsninger blir stadig viktigere for innbyggere, næringsliv og medarbeidere i kommunen. Fra sentrale myndigheter ligger det også klare forventninger om at kommunesektoren må digitaliseres i sterkere grad enn i dag. Stortinget har vedtatt en digitaliseringspolitikk, Meld. St. 27 2015–2016 «Digital Agenda for Norge», som beskriver hvordan IKT kan benyttes for å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Den omhandler videre hvordan IKT kan legge til rette for innovasjon og konkurransekraft i næringslivet, og presiserer målsettingen om en brukerrettet og effektiv forvaltning.

Digital agenda for Norge formulerer hovedprioriteringer for den nasjonale IKT-politikken. Meldingen til Stortinget følges opp av KS' digitaliseringsstrategi for kommuner og fylkeskommuner (2017–2020). Den inneholder et sett med felles mål som beskriver hvordan digitaliseringsarbeidet skal videreføres. Visjonen er:

Gode og tilgjengelige digitale tjenester styrker dialogen med innbyggere og næringsliv og gir gode lokalsamfunn.

Sigdal kommune har vedtatt egen digitaliseringsstrategi som er basert på KS sin digitaliseringsstrategi 2017-2020. Basert på denne strategien utarbeides årlige handlingsplaner. Sigdal kommunes samarbeid med Telenor høsten 2017, ble det jobbet videre med i prosjekter i 2018. For sentraladministrasjonen er følgende prosjekter iverksatt:

- Sigdal kommune inngikk i 2018 en avtale med ny samarbeidspartner på IKT drift. Kommunen skal sammen med Krødsherad kommune med i Kongsbergregionens IKT samarbeid (K-IKT)
- Intern kommunikasjon (intranett), Workplace er testet ut i 2018, iverksettes for hele organisasjonen i 2019.
- Chatbot ved KommuneKari ble tatt i bruk i juli 2018.
- Konferanseløsninger i alle møterom på kommunehuset, dette er igangsatt i 2018, men ikke ferdigstilt. Jobbes videre med i 2019.
- LEAN, sentraladministrasjonen hadde to LEAN prosjekter i 2018, jobbes videre med LEAN som arbeidsmetodikk i 2019.
- Det er gjennomført en evaluering av arkivløsning. Kommunen avventer innføring av nytt arkivsystem til etter inntreden i K-IKT. Settes inn i en handlingsplan.
- Iverksetting bruk av nye Visma moduler innen reiseregning, elektronisk fraværsmelding/søknad og elektroniske timelister. Dette er i 2018 iverksatt på kommunehuset og for politikere. Det skal rulles ut i hele kommunen i 2019.
- Strømming av kommunestyremøte ble igangsatt på slutten av 2018 og videreføres i 2019.
- Sigdal kommunes side på KS læring er videreutviklet i 2018.
- KF kvalitet er videreutviklet i 2018.
- Delegeringsreglement er påbegynt, men ikke rullet ut i hele kommunen.

Prosjekter som er planlagt, men ikke igangsatt er:

- Informasjonsskjermer.
- Telefonsystemet TRIO.
- 10 faktor, medarbeiderundersøkelse.
- Vedtaksoppfølging
- E-post adresser til alle ansatte og politikere

Oppgradering av digital infrastruktur

Infrastruktur på kommunehuset er oppgradert med ny kabling, switcher og trådløst nett. På Sigdalsheimen er det startet arbeid med utskiftning av switcher og en detaljert gjennomgang av eksisterende kabling. Det er skiftet ut trådløst nett i hele kommunen. Det er også gjort en befaring av kabling på Sigdal ungdomsskole som avdekket behov for omfattende utbedring av nettverket. Barneskolene i Sigdal har kabling av tilfredsstillende kvalitet.

Utover dette er det fortsatt lokasjoner som har behov for oppgradering av tilkobling, noen lokasjoner benytter seg av trådløse linker mellom bygg. Denne type tilkobling gir til tider ustabil tilkobling på grunn av værforhold og er ikke optimal.

Digital kompetanse hos ledere

Sigdal kommune og Kongsbergregionen har i samarbeid med Høgskolen i Sørøst-Norge etablert et 15 studiepoengs etterutdanningstilbud for ledere i digitalisering, innovasjon og ledelse. Studiet startet opp i januar 2018 og har deltakere fra Midt-Buskerud og Kongsbergregionen. Studiet er delvis finansiert med OU midler fra KS. Det var sju fra Sigdal kommune som tok denne utdannelsen i 2018.

Digitaliseringssjef

Midt-Buskerud har ansatt en digitaliseringssjef med ansvar for å drive frem regionalt innovasjons- og digitaliseringsarbeid. Digitaliseringssjefen begynte sitt arbeid i mars 2018. Målet er at arbeidet med innovasjon og digitalisering hele tiden skal ha innbyggeren i fokus, derfor blir kommunikasjons- og innbyggerretting, samt opplæring en viktig del av arbeidet. En av hovedoppgavene blir å implementere kommunenes digitaliseringsstrategier med vekt på innovasjon og utvikling med et tydelig brukerfokus. I tillegg skal det vurderes samordningsstrategier med lokalt næringsliv.

Digitaliseringssjefen er formelt ansatt i Sigdal kommune og rapporterer til rådmannen i Sigdal kommune. Stillingen er en 2-årig prosjektstilling og finansieres blant annet ved bruk av regionale skjønnsmidler.

Utbygging av bredbånd

Bredbånd er ikke bare et behov i dag, men nødvendig for å kunne arbeide framtidsrettet og ta i bruk nye teknologier (eks velferdsteknologi). Bedring i bredbåndstilbudet vil bidra til å sikre stabil arbeidskraft og kan medvirke til en positiv nærings- og befolkningsutvikling. Sigdal kommune ble etter søknad tildelt nasjonale bredbåndsmidler fra Nkom på 1,9 millioner kroner i 2017. Kommunen har inngått kontrakt med Midt-Kraft om bredbåndsutbygging i områdene Prestfoss, Eggedal, Nerstad, Kolsrud, Hovlandsmoen og Tukudalen (totalt ca. 450 husstander) og denne utbyggingen skal være avsluttet senest i oktober 2020. Dette prosjektet har en total kostnadsramme på ca. 13 millioner kroner. I 2018 fikk kommunen innvilget en søknad om nasjonale bredbåndsmidler på 1, 3 millioner kroner for utbygging av områdene: Solumsmoen-Øverbyroa, Vestsidenveien, Hiåsen-Horgeseter og Båsum-Blekeberg-Ulberg. Totalt 257 husstander ligger innenfor disse områdene.

Kommunen vil kunngjøre nærmere informasjon om fremdrift for utbygging av disse områdene da det foreligger en kontrakt med utbygger.

Bredbåndsplan

Regionrådet i Midt-Buskerud har fått innvilget tilskudd fra Buskerud Fylkeskommune til å etablere en bredbåndsplan for kommunene. Arbeidet innebærer blant annet:

- Kartlegging av eksisterende teknologi i ulike områder (fiber, kobber, radio)
- Kartlegging av pågående utbyggingsprosjekter
- Kartlegging av kritiske punkter (for nett inn til regionen)
- Identifisere områder som kan være aktuelle for Nkom-søknad
- Kartlegging av husstander med eller uten tilbud om grunnleggende bredbånd (10 Mbit/s) for områder det planlegges å søke Nkom-midler om i 2019

Planen skal etter planen være ferdig i løpet av mai 2019.

Utviklingsarbeid

Rådmannen har et høyt fokus på forenkling og effektivisering av kommunens tjenesteproduksjon. Det ble i budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021 vedtatt at Sigdal kommune skal innføre LEAN som arbeidsmetodikk. Det er viktig å skape en kultur for kontinuerlig forbedring og at alle ansatte forstår hva som skaper verdier for brukerne av de kommunale tjenestene. Rådmannen ønsker å kartlegge arbeidsprosesser for å fjerne «tidstyver»

og skape en bedre «flyt». Kommune-LEAN er en opplæringsmodell som gir et kombinert teoretisk og praktisk opplæringsløp, for å øke kommunens forbedringskompetanse. Modellen tilrettelegger for bred involvering på flere nivåer i organisasjonen. K-LEAN har som målsetting å sette kommune i stand i stand til å drive forbedringsprosesser på egenhånd. Målet er å få rullet ut LEAN-kompetanse til hele organisasjonen. Dette vil ta tid, men ved å ta ut piloter fra ulike virksomheter og ulike sektorer, vil kompetansen komme ut i organisasjonen. De 15 deltagerne fra piloten våren 2018 vil være nøkkelressurser fremover. Nye nøkkelpersoner kommer til i prosjekter som skal gjennomføres i 2019.

Hva har vi lykket med:

- Økt brukerfokus: Hva sier og ønsker brukere
- Åpnere kultur i organisasjonen: Kultur for å ta opp problemer og diskutere seg fram til løsninger i fellesskap.
- Ansatte ser på dagens løsninger med kritisk blikk og foreslår kontinuerlige forbedringer
- LEAN prosjektet og ledelsen (politisk/ administrativ) har gitt prosjektgruppene tydelig mandat for å gjennomføre tiltak, samt frikjøpe/sette av nødvendig tid. Dette har vært avgjørende for å kunne prioritere LEAN i en ellers svært travel hverdag.

Beredskap

Kommunen skal være forberedt på å håndtere uønskede hendelser, og skal med utgangspunkt i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) utarbeide en overordnet beredskapsplan. Kommunens overordnede beredskapsplan skal også være samordnet med andre relevante offentlige og private krise- og beredskapsplaner. I henhold til § 15 i “Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret” av 25. juni 2010 nr. 45, skal kommunen utarbeide beredskapsplan med utgangspunkt i gjeldende ROS-analyse.

Sigdal kommune har egen beredskapsansvarlig og dette bidrar til et kontinuerlig fokus på beredskapsarbeidet. Kommunen jobber systematisk med oppdatering av planverk, og kompetanseheving innenfor beredskap.

Kommunestyret vedtok oppdatert ROS analyse og beredskapsplan i april 2017.

Det er behov for en rullering og oppdatering av ROS analysen. Dette fremmes som egen sak for Kommunestyret i løpet av 2019.

Effektiv befolkningsvarsling kan sørge for en reduksjon av materielle, og ikke minst menneskelige tap og skader. Sigdal kommune har i dag moderne og effektive løsninger for varsling av uønskede hendelser til befolkningen og andre som oppholder seg innenfor kommunens grenser. I enkelte perioder av året registrerer vi over 25 000 påslåtte mobiltelefoner innenfor kommunegrensene. Dette viser at mobile varslingsmuligheter kan være effektivt og at kommunen som beredskapsorganisasjon må være forberedt på en «befolkning» som er langt større enn antall registrerte innbyggere skulle tilsi.

Samarbeid med Røde Kors

Sigdal Røde Kors representerer en stor og viktig ressurs i beredskapsarbeidet og har kapasitet og kompetanse til å bistå ved ulike hendelser. Ikke minst gjelder dette bistand ved opprettelse av

evakuerte- og pårørendesenter (EPS). 25.10.18 vedtok kommunestyret å opprette en formell samarbeidsavtale med Røde Kors i Sigdal: "Kommunestyret i Sigdal viser til kommunens overordnede beredskapsplan pkt 1.5 og inngår skriftlig samarbeidsavtale om beredskap mellom Sigdal Røde Kors og Sigdal kommune jamfør kontrakt datert 1/11-2018 . Sigdal Røde Kors gjør en enorm frivillig innsats for å fremme sikkerhet og beredskap i kommunen. Som organisasjon er de umistelig for kommunen, både med tanke på egne innbyggere men ikke minst de mange fritidsbeboerne som gjester fjellheimen. Den årlige kommunale søtten settes til 30 000 kr. Beløpet skal benyttes til å styrke beredskapsarbeidet til Sigdal Røde Kors.

Eierskapsmelding/Eierstyring

Betydelige verdier og samfunnsoppgaver blir forvaltet i kommunens selskap, stiftelser og gjennom ulike samarbeidsformer. Sigdal kommune har ikke tidligere hatt en enhetlig strategi for sine eierinteresser. Målet med eierskapsmeldingen er å gi en systematisert oversikt over alle selskaper som Sigdal kommune har eierinteresser i, samt drøfte kommunens ulike motiv for å opprette eller delta i selskap. Videre gir eierskapsmeldingen retningslinjer for kommunens eierstyring. Kommunen har også et kontroll- og tilsynsansvar overfor eierinteressene i de ulike selskapene. Sigdal kommunes eierskapsmelding gir en samlet oversikt over alle selskaper som Sigdal kommune har eierinteresser i. Eierskapsmeldingen gir også retningslinjer for eierstyring. Sigdal kommunes eierskapsmelding skal bidra til å etablere og utvikle et aktivt eierskap fra kommunens side. Dette gjelder både kommunens overordnede, generelle eierskapspolitikk og kommunens forhold til de ulike selskapene og samarbeidsløsningene kommunen er involvert i. Kommunestyret behandlet og vedtok eierskapsmelding i mars 2017. Rådmannen legger frem ny sak om eierskapsmelding i 2019.

Folkehelsearbeidet

Gjennom god planlegging og tilrettelegging kan kommunen bidra til å bedre folkehelsen. Et godt miljø kan fremme helse, for eksempel ved å oppmuntre til fysisk aktivitet og sosial kontakt. Motsatt kan omgivelsene våre begrense mulighetene for aktivitet og opplevelse, samt påføre oss ulike fysiske belastninger.

Folkehelsekoordinator skal være tett på rådmannens ledergruppe, og ha ansvaret for å ivareta folkehelse på tvers av sektorer. Et tverrfaglig fokus på folkehelse søkes ivaretatt i rådmannens ledermøter. Sigdal kommune har i sin planstrategi folkehelse som ett av fokusområdene. Dette står til målsetting om å skape et attraktivt og godt lokalmiljø, hvor innbyggere generelt har det bra, samt at utvikling i folkehelse også virker direkte inn på kommunens økonomiske situasjon, og med det, forutsetningen for å gi et godt og bredt tilbud til befolkningen.

Rådmannen skal rapportere årlig, i egen meldingssak til hovedutvalg og kommunestyre, Sigdal kommunes folkehelseprofil. Dette er et verktøy utarbeidet av Folkehelseinstituttet, for alle fylker og kommuner i Norge for å gi forutsetning for å måle utvikling i arbeid med folkehelsearbeidet. Sigdal har utfordringer innenfor tradisjonelle "helse og sykdoms-parameter" i folkehelseprofilen, og scorer dårligere enn landsgjennomsnitt på hjerte- og karsykdommer, fedme for 17-årige gutter og på antall ungdom som gjennomfører i høyere utdanning. På den annen side har man positive resultater på ungdom som trives godt i lokalmiljøet, psykisk helse for ungdom fra 15-29 år. Kommunens innbyggere har få personskader behandlet i sykehus.

Sigdal kommune deltar i "Rask psykisk helsehjelp" ved Modum Bad. Dette er et lavterskeltilbud knyttet til psykiske utfordringer og er viktig, forebyggende folkehelseiltak. Samarbeidsarena

Psykisk helse, SAPH, er et samarbeidsprosjekt mellom Kommunene Modum, Sigdal og Øvre Eiker, Modum bad og Buskerud fylkeskommune. Formålet med SAPH er å øke fokus på forebyggende og helsefremmende arbeid innen psykisk helse. Videre skal SAPH skape et best mulig tilbud for befolkningen gjennom samhandling og god utnyttelse av kompetanse og ressurser. Samarbeidet er et utviklingsarbeid der kommunene Modum, Sigdal, Øvre Eiker og Krødsherad, Buskerud fylkeskommune som regional aktør og fagmiljøet ved Modum Bad har en felles samarbeidsarena. Målet er å utvikle tiltak og tjenester som fremmer og styrker psykisk helse til kommunenes og regionens innbyggere gjennom hele livsløpet.

Rådmannskontoret

Rådmannskontoret har sekretariat for følgende utvalg: eldreråd, arbeidsmiljøutvalg, administrasjonsutvalg, formannskap og kommunestyre. Kontoret har også ansvar for selvstendige fagområder med dertil hørende tjenesteyting overfor publikum. Utover dette er rådmannskontoret ansvarlig for en rekke fellestjenester og koordinering av fellesfunksjoner.

Rådmannskontoret består av rådmannen, HR- og organisasjonssjef, kontorpersonale og sentralbord/resepsjon.

Rådmannskontoret har en samordnet funksjon, både utad og internt. Rådmannskontoret har spisskompetanse på enkelte fagområder, herunder, ikt og personal.

IKT drift

Sigdal kommune kjøper i dag ikt driftstjenester av Ringerike og Modum kommuner. Erfaringer med kjøp av ikt driftstjenester fra Modum kommune de senere år har vist stor grad av uforutsigbarhet når det gjelder kostnader, valg av løsninger og driftssikkerhet. Kommunestyret har vedtatt at kommunen skal inngå samarbeid med Kongsbergregionen IKT om felles drift av kommunens IKT løsninger. Overføringen av driftsansvaret gjennomføres i løpet av 2019.

Tjenesteområdet omfatter kommunens felles IT-system og nett, samt software for felles programvare (saksbehandling og økonomi). Herunder kommer også materiell, lisenser, vedlikehold av programvare, opplæring på ny programvare og opplæring av nøkkelpersonell.

Hovedutfordringer på tjenesteområdet:

- Jevnlig oppgradering av utstyr og programvare. Vi har kommet et godt stykke på vei med oppgradering av utstyr lokalt.
- Kontinuerlig kompetanseutvikling slik at kommunens ansatte får utnyttet rutiner og systemer (gevinstrealisering).
- Følge opp IT-samarbeidet i Modum, Krødsherad og Sigdal frem til vi er over i nytt samarbeid med Kongsbergregionen IKT (K-IKT)

Personalavdelingen

Tjenesteområdet omfatter overordnet personalforvaltning og organisasjon. Videre kommer sekretariatsfunksjoner for administrasjonsutvalg, arbeidsmiljøutvalg, oppfølgingsutvalg og underutvalg under dette området. Hovedtillitsvalgte fra Delta og Fagforbundet lønnes fra området, tilsvarende 0,6 årsverk. Tjenesteområdet for personal/opplæring/velferd skal dekke felles velferdsmidler og overordnet opplæring og utvikling samt OU-midler og medlemskontingent til KS. Rekrutteringskostnadene ble kuttet i 2018 til kr. 0.

Overordnet mål/visjon

Sigdal kommune skal ha en funksjonell infrastruktur slik at de menneskelige ressursene kan rettes mot utadrettet service og tjenesteyting.

Sigdal kommune har formulert overordnede mål og hovedutfordringer som medfører at kommunen skal utføre ulike oppgaver og tjenester overfor innbyggerne og andre. En forutsetning for effektiv og rasjonell oppgaveløsning og tjenesteyting er at organisasjonen har en funksjonell «infrastruktur». Med «infrastruktur» mener en i denne sammenheng blant annet:

- riktig mengde personale
- riktig kompetanse
- effektive og brukervennlige rutiner
- tilpasset utstyr/hjelpemidler/lokaler
- samarbeid og medbestemmelse
- en kultur som fremmer trivsel og arbeidsglede
- fleksibilitet og samhandling på tvers av sektorer

Administrasjonen mener at med en funksjonell infrastruktur vil ressurser frigjøres (tid) til mer oppgaveløsning og tjenesteyting.

Personalressurser totalt i Sigdal kommune

Årsverk pr. 31.12.18 var på 256,31 fordelt på ca. 380 medarbeidere. Dette inkluderer ikke ekstravakter.

Sykefraværet lå i 2018 på 6,7 prosent, en økning på 0,4 prosentpoeng fra 2017 (6,3 prosent).

Utviklingsoppgaver

- HR- og organisasjonssjef som driver prosjektene som er oppsummert under punkt 5.2.1 og digitalisering. Dette arbeidet utføres i tett samarbeid med IKT rådgiver og lønnsrådgiver.
- Utviklingsoppgaver utover dette er det ikke kapasitet til å ta på seg.

Likestilling i Sigdal kommune

I følge likestillingsloven § 1a, 3. ledd og kommunelovens § 48-5, plikter Sigdal kommune å redegjøre for likestilling i kommunen.

Tradisjonelt er arbeidsmarkedet i kommunal virksomhet kjønnsdelt. Sigdal kommune som arbeidsplass er sterkt kvinnedominert med tradisjonelle delinger ved at flest kvinner jobber i helse- og sosial og flest menn jobber i teknisk sektor. Helse- og sosial er den største arbeidsplassen i kommunen. Innenfor oppvekstsektoren og skolene har man også sett at antall mannlige lærere har hatt tilbakegang over flere år. Kommunen har fortsatt noen menn ansatt i skolene, selv om det også i denne sektoren er flest kvinnelige ansatte.

Lederlønningene i kommunen er konkurransedyktige. Ved ansettelse av nye ledere har lønnsnivået blitt hevet, dette gjelder ved ansettelse av nye både mannlige og kvinnelige ledere. Opprettelse av skjevheter i lønn er gjennomført over flere år, og administrasjonen ser færre utfordringer på dette området nå, enn tidligere.

Andel ansatte kvinner i kommunen

Tall pr. 31.12.18

Kvinneandel antall ansatte	2014	2015	2016	2017	2018
Rådmannens ledergruppe	62,5%	62,5 %	57,4 %	71,4 %	71,4 %
Virksomhetsledere	76,5%	75,0 %	66,0 %	75,0 %	70,0 %
Assisterende ledere					83,33 %
Høyskole m/tilleggsutd.	100,0%	100,0 %	100,0 %	100 %	100 %
Høyskole	91,3%	91,3 %	88,7 %	89,0 %	91,7 %
Fagarbeider/hjelpepleier	79,6%	78,8 %	87,7 %	83,6%	83,64 %
Ufaglærte	97,6%	97,6 %	96,5 %	95,5 %	94,23%
Pedagogisk personale	85,1%	91,3 %	91,5 %	82,7 %	91,11

Gjennomsnittslønn fordelt på kjønn

Tall pr. 31.12.18

Ved beregning av gjennomsnittlig årslønn er det tatt utgangspunkt i årslønn etter 100 % stilling.

	2014	2015	2016	2017	2018
Rådmannens ledergruppe	613 237	643 487	698 000	722 000	742 457
Kvinner	550 740	615 780	651 000	675 800	693 080
Menn	675 733	689 667	760 666	837 500	865 900
Tjenestestedsledere	563 269	554 262	600 332	597 188	652 965
Kvinner	562 113	544 567	587 957	586 517	651 479
Menn	564 425	583 350	617 657	629 200	656 433
Assisterende ledere					470 700
Kvinner					438 440
Menn					632 000
Høyskole +	476 600	493 580	493 440	501 933	536 725
Kvinner	476 600	493 580	493 440	501 933	536 725
Menn	0	0	0	0	0
Høyskole	434 595	403 029	436 180	481 967	483 203
Kvinner	410 302	387 163	430 215	478 491	479 167
Menn	458 887	459 331	482 904	510 213	514 914
Fagarbeider/hjelpepleier	378 858	391 997	385 059	405 125	419 770
Kvinner	376 386	386 531	386 505	404 416	421 196
Menn	388 500	412 355	374 740	408 744	412 561
Ufaglærte	314 947	329 971	358 447	383 449	386 854
Kvinner	346 143	330 653	358 431	385 063	388 624
Menn	283 750	274 700	358 833	351 167	363 850
Pedagogisk personale	478 971	488 790	510 005	431 968	538 865
Kvinner	474 985	466 405	498 015	506 792	540 712
Menn	482 957	511 175	513 518	425 452	522 612

Deltid ufrivillig eller frivillig?

Sigdal kommune har mange kvinnelige ansatte som jobber deltid. Arbeidsgiver opplever fortsatt at dette er frivillig deltid da de søker om permisjon fra sine stillinger som i utgangspunktet er hel- eller større deltidsstillinger. Bakgrunnen for de fleste permisjoner er omsorg for barn. I Sigdal er det fortsatt helt vanlig å ta ett eller flere år med ulønnet permisjon, fra hele eller deler av stillingen pga. omsorg for barn.

Arbeidsgiver ser at ved rekruttering av nyansatte er vi nødt til å lyse ut 100 prosent stillinger. Ved ledige stillinger blir det utlyst internt så ansatte med ufrivillig deltid har mulighet til å utvide sine stillinger, det er overraskende få som søker på disse utlysningene.

Fra det sentrale lønnsoppgjøret 2016 blir det lagt vekt på å fremme en heltidskultur. Hvordan Sigdal kommune skal få til det er foreløpig usikkert, da dette også har røtter i en likestillingsdebatt og tradisjonelle kjønnsrollemønstre.

Ansatte med nedsatt funksjonsevne og minoriteter

Sigdal kommune har ingen ansatte med store funksjonshemninger. Kommunen har heller ikke hatt søkere til ledige stillinger fra denne gruppen. Kommunen har ansatte med mindre funksjonshemninger som nedsatt hørsel og det er ansatte som har fått omgjort sine stillinger helt eller delvis pga. slitasje og skader. Dette tilpasses gjennom oppfølging av sykemeldte som skjer i Oppfølgingsutvalget. Sentraladministrasjon har fra 2016 stilt en praksisplass til disposisjon for person med funksjonshemming, Personen utfører enkle kontoroppgaver.

Sigdal kommune har noen ansatte med utenlandsk bakgrunn og grupper som er i minoritet sett i forhold til lokalsamfunnet forøvrig. En flyktningguide, som selv kom til kommunen som flyktning, er i fra Irak. I tillegg er andre nasjoner som Ukraina, Tyskland, Litauen og Nederland. Det er andre i kommunen som har minoritetsbakgrunn, men flesteparten av de ansatte er etnisk norske. Hovedpremissene for ansettelse i kommunen er kompetanse, egnethet og i tillegg må språket norsk beherskes på det nivå at den ansatte forstår og blir forstått av sine kollegaer og brukere både muntlig og skriftlig.

Annet

Rekruttering for grupper innen helsefag er merkbart vanskeligere enn tidligere. Spesielt vanskelig er det å få dekket opp sykepleiere og arbeid i forbindelse med natt.

Samarbeidet med arbeidstakerorganisasjonene fungerer godt. Samarbeidsmøter med de tillitsvalgte er videreført og videreutvikles i forbindelse med løsning av nye oppgaver. Tillitsvalgte er også med i samarbeid på tvers av kommunegrensene, bl.a. se på muligheten for felles løsninger og samarbeid med Modum og Krødsherad.

Stadig nye krav til oppfølging av rutiner innenfor området personal (rekruttering, løpende personal saker, lønnsforhandlinger, HMS [helse, miljø og sikkerhet], utarbeidelse av interne reglement/retningslinjer større planarbeider), som saksbehandlingssystemene ESA, Visma og digitalisering har ført til at de menneskelige ressursene til ivaretagelse av dette saksområdet er knappe.

Hovedkonklusjoner

- Det er et løpende behov for oppfølging og utvikling på personalsiden.
- Det er 256,31 årsverk i kommunen fordelt på ca. 380 medarbeidere (pr. 31.12.17) dette inkluderer ikke ekstravakter.
- Totalt sykefravær 2018 var 6,7 %.
- Det gjennomføres mye digital utvikling.
- Samarbeidet med organisasjonene er videreført og videreutvikles.
- Menneskelige ressurser innenfor personalområdet er knappe.
- Når kommunen ser på likestilling har menn generelt høyere lønn enn kvinner, og det er flest kvinner ansatt i kommunen.

Behovet/situasjonen framover

Budsjettet for 2019 er økt noe i forhold til 2018, men økte lønnskostnader spiser opp økningen. Budsjetterte midler vil ikke være tilstrekkelig til å dekke felles opplærings- og utviklingstiltak. Slike tiltak må nå i hovedsak dekkes direkte av den enkelte virksomhet.

Av utfordringer under dette tjenesteområdet framover kan nevnes:

- Knappe ressurser til å få utført oppgaver.
- Øke satsningen på kompetanseutvikling for å møte organisasjonens stadig endrede behov.
- Øke satsningen på effektive og brukervennlige kontorrutiner. Herunder digitalisering med elektroniske personalmeldinger, kjøregodtgjøring, timelister og ferie/fravær.
- Økt satsning på praktisk og effektiv utnyttelse av kommunens ikt-ressurser.
- Opprettholde en attraktiv arbeidsplass der medarbeiderne yter maksimal innsats.

Rådmannens internkontroll

Internkontroll er en lovpålagt, kommunal oppgave jf. Kommunelovens § 23,2. ledd. Internkontroll handler om virksomhetens interne styring og egenkontroll. Det er et ledelsesverktøy for styring og utvikling av den daglige drift som har vist seg nyttig i virksomheter som innebærer risiko. Hensikten med internkontroll er kvalitetsforbedring, og oppfølging for bedre å kunne prioritere ressurser og innsats for å redusere risiko, øke kvaliteten og gi bedre politisk og administrativ styring. Det har ligget til personalkontoret å forestå den overbyggingen som er påkrevet, og ivareta nødvendig rapportering innenfor bla arbeidsmiljøutvalg. Sigdal kommune har valgt KF Kvalitet som internkontroll verktøy.

Økonomiavdelingen

Overordnet mål

Økonomiavdelingen skal bidra til en effektiv økonomistyring og skatte- og avgiftsinnsfordring. Avdelingen skal være et tjenesteytende og et kontrollerende organ overfor næringslivet og bygdas innbyggere.

Økonomiavdelingen skal foreta utlønning, fakturering, regnskapsføring og budsjettering for alle kommunale institusjoner, herunder økonomiplan. Økonomiavdelingen skal også innfordre kommunale krav, skatter og avgifter, samt veilede, foreta kontroll og ettersyn hos kommunens arbeidsgivere.

Resultat

Regnskapet for 2018 ble avlagt og rapportert til KOSTRA innen den formelle fristen. Innføring av kommunale krav er tilfredsstillende. Regnskap og utlønning har blitt utført til rett tid. Når det gjelder skatteområdet vises det til egen årsmelding.

Utfordringer

I 2013 anskaffet Sigdal kommune, i samarbeid med 4 nabokommuner, et nytt økonomi-, lønn- og personalsystem. Nytt system ble satt i drift fra og med 01.01.2014. 2015-2018 er år hvor kommunen merker det jobbes smartere med systemet og klarer å ta flere av funksjonene i bruk. Det er fortsatt løsninger som kan tas i bruk som vil gjøre hverdagens arbeidsrutiner enklere. På grunn av ressursituasjonen må det planlegges for å ta i bruk løsningene systemet gir oss mulighet til. Samtidig som prosjekter skal gjennomføres skal også de daglige oppgaver gjøres. Felles økonomi-, lønn- og personalsystem gir muligheter til å ha et utvidet samarbeid på økonomiområdet med Modum, Krødsherad, Hole og Ringerike kommune.

4.2.2 Personalressurser

Rådmannskontoret

Rådmannskontoret har 5,3 årsverk fordelt på følgende stillinger:

* rådmann	1 årsverk
* kontor-/personalsjef	1 årsverk
* sekretær/saksbehandlere	3,5 årsverk

Fagpersoner ved rådmannskontoret innehar «spisskompetanse» innenfor sine fagområder, og yter service både utad mot politikere og innbyggere, og innad i organisasjonen.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen har i 2018 hatt 4 årsverk. Det har vært kjøpt skatteoppkrever-tjenester herunder arbeidsgiverkontroll av Skatteoppkreveren i Øvre-Eiker (0,9 årsverk). For øyeblikket kjøper vi hjelp til innføringen av kommunale krav av en ekstern leverandør.

I 2016 var det satt av en prosjektgruppe for å vurdere et vertskommunesamarbeid innenfor skatteoppkrevingstjenester med Øvre-Eiker som vertskommune. Avtalen var tenkt å være på plass i løpet av 2018. Det ble ingenting av denne avtalen da Modum kommune trakk seg. Øvre-Eiker vurderer samarbeid med Drammen kommune, vedtaket vil bli fattet i mai 2019.

4.2.3 Regnskap planområde 2, Fellestjenester

		Regnskap'18	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'17
1100	Kontroll og revisjon	575 107	687 000	111 893	498 096
1200	Administrativ ledelse	6 091 710	5 312 300	-779 410	4 952 955
1201	Økonomiavdelingen	3 730 301	3 637 000	-93 301	4 012 652
1202	Felles IT systemer	2 926 237	2 156 500	-769 737	2 751 668
1203	Personal/opplæring/velferd	998 526	1 034 300	35 774	1 050 701
1204	Andre adm.fellesfunksjoner	228 881	209 000	-19 881	223 838
1210	Forvaltning av eiendommer	1 233	0	-1 233	3 155
1721	Øvrige pensjonsutgifter	63 288	0	-63 288	0
1800	Fellesutgifter	17 327	150 000	132 673	109 098
2420	Sosial rådgivn og veiledning	-59 949	-50 000	9 949	-50 714
3201	Kommunal næringsvirksomhet	-1 400	0	1 400	-1 400
3250	Næringstiltak	0	0	0	3 599
Sum for planområdet		14 571 261	13 136 100	-1 435 161	13 553 648

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk.

Planområde 2 Fellestjenester har et forbruk på 111 prosent i 2018. Planområdet har et merforbruk på 1 435 161 kr mot 1 298 948 kr i 2017.

Merforbruket ligger innen administrativ ledelse, økonomiavdelingen og felles IT systemer.

Årsaken er overforbruk innen:

- Lønnsutgifter (ca. 600 000 kr)
- Opplæring, utstyr/it-utstyr (ca. 500 000 kr)
- Saksbehandling av eiendomsskatt (103 000 kr)
- Samarbeid innen IKT (ca. 220 000 kr)

1200 Administrativ ledelse (rådmannskontoret)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
6 091 710	5 312 300	-779 410

Tjenesten har et merforbruk på 779 410 kr. Dette skyldes hovedsakelig merforbruk på lønn, opplæring, anskaffelser av utstyr/it-utstyr.

1201 Økonomiavdelingen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 730 301	3 637 000	-93 301

Tjenesten har et merforbruk på 93 301 kr. Dette skyldes saksbehandling av eiendomsskatt som ikke ble tatt høyde for i budsjettet for 2018. I 2018 fikk kommunen 157 183 kr via rammetilskudd som kompensasjon for retaksering av produksjonsutstyr og installasjoner. Tjenesten ble ikke budsjettjustert.

1202 Felles IT-systemer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 926 237	2 156 500	-769 737

Regnskapet viser et merforbruk på 769 737 kr. Dette skyldes i hovedsak lønnsutgifter. Da budsjettet ble lagt for 2018 ble ikke IKT stillingen oppjustert fra 80 % til 100 % stilling. I tillegg at man har underbudsjettet kjøp fra kommuner.

1203 Personal/opplæring/velferdstiltak

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
998 526	1 034 300	35 774

Tjenesten har et mindreforbruk på 35 774 kr og kommenteres ikke ytterligere.

1204 Andre administrative fellesfunksjoner

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
228 881	209 000	-19 881

Tjenesteområdet består av en rekke fellesutgifter som kontorutgifter/rekvisita, telefon- og portoutgifter, kontingenter/gebyrer og serviceavtaler på maskiner/utstyr.

Tjenesten har et merforbruk på 19 881 kr. Dette skyldes hovedsakelig strammere budsjett.

1721 Øvrige pensjonsutgifter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
63 288	0	-63 288

Tjenesteområdet viser et merforbruk på 63 288 kr. Årsaken er endringer i KOSTRA-kontoplan, kostnaden budsjettet på tjeneste 1800 - Fellesutgifter.

1800 Fellesutgifter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
17 327	150 000	132 673

Tjenesteområdet viser et mindreforbruk på 132 673 kr. Årsaken er endringer i KOSTRA-kontoplan, kostnaden ligger på tjeneste 1721 - Øvrige pensjonsutgifter.

4.3 Planområde 3, Oppvekst og kultur

4.3.1 Mål, resultat og utfordringer

Mål for oppvekst og kultursektoren

I konkurranse med andre kommuner om å få barnefamilier til å bosette seg i Sigdal kommune, stilles det krav til at skoler, barnehager og kultursektoren holder et godt nivå når det gjelder innhold, personell og anlegg. Det vil bety at skoler og barnehager hele tiden må arbeide med å utvikle et profesjonelt personell, som har øye for det enkelte barns læring og sosiale utvikling.

I tillegg må vi ha skole- og kulturanlegg som er tilpasset virksomheten både estetisk sett, og med vekt på moderne pedagogisk utfoldelse. Tjenestetilbudet i barnehagene, skolene, SFO, kulturskolen, bibliotek, ungdomsklubb og voksenopplæringen må så langt som mulig være tilpasset brukerens rettigheter og behov.

Grunnskolen i Sigdal skal gi elevene en helhetlig opplæring fra 1. til 10. trinn, som blir tilrettelagt i et trygt og inkluderende læringsmiljø der de opplever mestring og personlig utvikling både faglig og sosialt.

Kunnskapsløftet trekker frem digital kompetanse som en av fem basiskompetanser som skal utvikles i alle fag. Skolene vil jobbe med utvikling av egen og elevenes digitale kompetanse. Stortingsmelding 28: Et samfunn i endring krever også en skole som fornyer seg. Skolefagene skal fornye seg for å gi mer dybdelæring og bedre forståelse.

Foruten sentrale føringer for skolens arbeid, forplikter skolene seg til å arbeide etter lokale, konkrete mål som er politisk fastsatt i Den gode skole i Sigdal 2017-2021, og som ble vedtatt av kommunestyret 27.04.2017. Målene er en del av kvalitetssystemet for skolene i Sigdal og skolene legger målene til grunn for egen utvikling, sett i lys av skolens tilstandsvurdering. Målintikatorer ligger i Den gode skole – en skole for fremtiden.

Myndighetene er opptatt av et trygt og inkluderende barnehage- og skolemiljø. Mobbesaker er komplekse og kan ha store konsekvenser for enkeltpersoner. Det er nødvendig med en systematisk tilnærming til mobbeproblematikken. Innsatsen skal være målrettet og kunnskapsbasert.

«Kompetanse for kvalitet 2015-2025» er en strategi for videreutdanning av lærere og skoleledere frem mot 2025. Videreutdanningstilbudene skal støtte opp om nasjonale og lokale satsinger.

Kultur gir økt livskvalitet. Sigdal kommune vil derfor arbeide for å utvikle et samfunn hvor innbyggerne trives og kan utvikle sine evner og anlegg i et rikt og trygt miljø.

Folkebibliotekene skal ha til oppgave fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i kommunen. Kulturloven.

Grunnskolen:

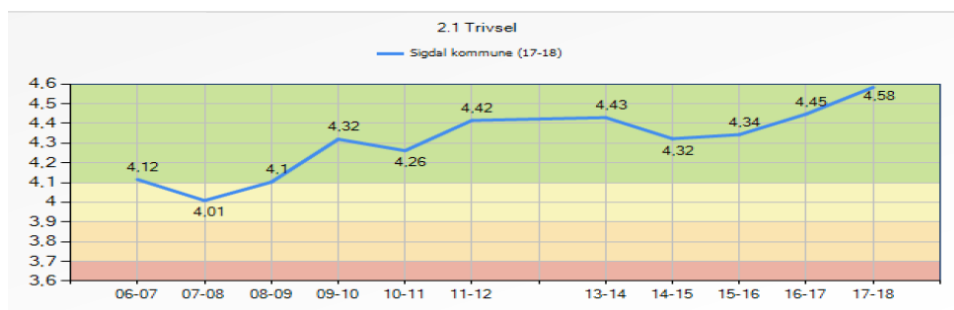
Vurderingene innenfor skole er gjort på bakgrunn av målsetting i “Den gode skole- en skole for framtida”, og de målene som er arbeidet med i 2018. Tilbakemelding fra elevenes læringsresultater, læringsmiljø, samt kommunens oppfølging av kommunelovens bestemmelser blir forelagt i egen [tilstandsrapport 2018](#) for kommunestyret, og er følgelig bare oppsummert i årsmeldingen.

Elevenes læring og læringsmiljø

Mål

Alle elevene skal oppleve et trygt og inkluderende miljø på skolen og på skoleveien.

Resultat



Sigdalelevene har lærere som forklarer de målene og hva som vektlegges i vurderingen.

De fleste elevene opplever god mestring og arbeidsro.

Alle barneskolene har fokus på læringsmiljøet gjennom prosjektet «Inkluderende barnehage og skolemiljø».

Barnehager og barneskolene i Sigdal har og skal ha fokus på «Inkluderende barnehage og skolemiljø» skoleåret 2018/2019. Saken ble behandlet 26. september 2018 av planutvalget for oppvekst og kultur i sak 27/18.

Oppvekstsektoren har utarbeidet egne rutiner for overgangene mellom barnehage og barneskole for å sikre samarbeid til barnas beste.

Analyser vi har gjort viser at det er en sammenheng mellom trivsel og motivasjon. De aller fleste elevene i Sigdal opplever at de trives og mestrer skolearbeidet.

Det tre faste møtene i Skolemiljøteamet er avholdt i 2018. Her la alle barneskolene frem sine planer for et godt skolemiljø i september, og resultatene ble analysert sammen med PPT i februar.

Sigdal kommune har hatt revisjon på §9a i 2019. Buskerud kommunerevisjons overordnede vurdering er at skolene i Sigdal kommune arbeider kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og trykgheten til elevene. Skoleeier har iverksatt en rekke tiltak for å sikre skolemiljøet til elevene, som tverretattlig team, skolemiljøteam, skolebarn forum osv. Vår vurdering er at skolene og skoleeier har et løpende fokus på arbeide med å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø.

Skolene jobber etter LP modellen som er et program for kollegarefleksjon og utprøving av tiltak for å sikre læringsmiljøet og pedagogisk analyse ved skolen. Programmet er nå inne i en driftsfase i skolene. Skolene har satt av tid internt til arbeidet. Skolene deltar på nettverk og på fagdager med skolene i Krødsherad.

Rektorer, styrere i barnehagen, skolesjef og rådgiver har deltatt på felles samlinger i nettverket «inkluderende barnehage og skolemiljø». Dette er nasjonale-, lokale- og regionssamlinger.

Sigdal kommune har egen veileder i 40 % i prosjektet «inkluderende barnehage og skolemiljø», Berit Kauserud.

Sigdal kommune har bedre resultater på MOT undersøkelsen enn nasjonalt snitt.

Det er gjennomført planleggingsdag med Jan Spurkeland, relasjonsledelse. (skole og barnehage)

Utfordring

Skolene og barnehagene er godt i gang med å bygge god kompetanse på dette området for å ivareta elevenes rettigheter. Det samlingsbaserte Læringsmiljøprosjektet i regi av Utdanningsdirektoratet og Fylkesmannen vil hjelpe oss på veien.

I rapporten til Buskerud kommunerevisjon kom det frem at Eggedal og Prestfoss skole fortsatt

må sikre et godt skolemiljø og tilsyn i friminuttet, og ta kontakt med elever og foreldre så snart de avdekker utfordringer ved skolemiljøet.

Sigdal ungdomsskolen må oppdatere sine rutiner etter ny §9a.

Det må utarbeides en felles skriftlig rutine for skjerpet aktivitetsplikt.

Sikre at skolene i Sigdal kommune vurderer barnets beste skriftlig i skolemiljø saker.

Sikre at skoleeier ivaretar elevenes rett til å ha det trygt og godt på skoleveien, herunder skolebussen. Det er foretatt henvendelser til Brakar, også ordfører har hatt møte med selskapet. Dimensjoneringen av skoleskyssen hevdes å være god nok fra Brakar. Likevel opplever foreldre at egne elever ikke har seteplass med bilbelte montert. Saken er tatt opp i fagutvalget for grunnskolen i Buskerud. Sigdal kommune har sendt inn denne saken som en utfordring til Fylkesmannen i Oslo og Viken.

Mål

Alle elever opplever mestring og har positiv faglig utvikling

Resultat

Indikatorer	Snitt
Foreldrenes utdanningsnivå	14,5
Klasseledelse	4,23
Vurdering	4,22
Motivasjon og mestring	4,23
Nasjonale prøver, 5. trinn	51,5
Nasjonale prøver, 8. trinn	47,1
Nasjonale prøver, 9. trinn	52,2
Grunnskolepoengsum	40,57

50 er gjennomsnittsnivå nasjonale prøver.

10. trinn var oppe i eksamen i matematikk og fikk snittkarakter på 3,2. Dette var et kull som fra 8. trinn hadde et bekymringsfullt resultat på nasjonale prøver, men som sakte og sikkert har arbeidet seg videre, og strukket seg positivt.

Det er inngått en avtale med Fylkeskommunen, Modum kommune og Sigdal kommune om satsing på matematikkfaget. Dette er på rektornivå, og vil bli fulgt opp av kommunalsjefene. Lærerne har deltatt i videreutdanning i naturfag, matematikk og norsk.

Utfordring

I Sigdal har vi relativt små elevgrupper på trinnet. Statistikk og prosenter kan slå relativt kraftig ut pr. elev. Dette påvirker igjen resultatene i elevgruppene, og vi får ulike kullvariasjoner fra år til år. En annen tendens i Sigdal er at vi ofte har gode resultater på 5. trinn, men at målingen i 8. trinn gir grunnlag for å se nærmere på arbeidet på mellomtrinnet. Slik er det også i år. Vi ser også at kullet som går i 8 trinn, hadde et lavt resultat når de gikk i 5. trinn, selv om dette ikke kan sammenliknes direkte. 9 trinn har hatt en utvikling i positiv retning fra 8. trinn.

Vi ser i Sigdal at engelsk har vært en tilbakevendende utfordring. De siste årene har vi hatt positiv utvikling for 5. trinn.

Det er en sterk sammenheng mellom resultatene på nasjonale prøver i lesing på 5. trinn og grunnskolepoeng etter avsluttet 10. trinn. Det er en forskjell på 14 grunnskolepoeng mellom de 10 prosent av elevene som presterte lavest og de 10 prosent som presterte høyest på

nasjonale prøver i lesing på 5. trinn. Dette gjelder både gutter og jenter. Skoleåret 2017/2018 hadde vi et 10. trinn som presterte på gjennomsnittsnivå da de gikk i 5. trinn. Årskullet 2016/2017 presterte på et lavere nivå i nasjonale prøver i lesing i 5. trinn. Det er en sammenheng mellomårskull og prestasjoner.

Mål

Elevene opplever å ha tilstrekkelig, moderne og tidsriktig undervisningsmateriell

Resultat

Alle elever har et digitalt verktøy.

1:1 PC for elever 4.-10 trinn

1:1 læringsbrett for elever 1.- 3 trinn.

Det ble foretatt supplering av innkjøp av IKT utstyr.

Ansatt en IKT- koordinator i 60 % hele 2018.

Skolene har innført Skooler høsten 2018.

Alle skolene bruker 365.

Pedagogene bruker Teams.

Alle trådløse punkter er byttet ut eller skal byttes ut.

Det er opprettet nettbrettkontakter på hver skole, som deltar i kommunalt nettverk.

Vi jobber i nettverk med Krødsherad og Modum kommune om utvikling av pedagogisk bruk av verktøyene.

Interkommunal avtale med Modum om drift av IKT er sagt opp.

Utfordring

Utviklingen skjer raskt, og vi må sørge for at pedagogene er oppdatert og utvikler seg i profesjonelt fellesskap.

Overføring av IKT- drift til K-IKT.

Lærer PC ene skal byttes ut i overgangen 2018/2019.

Overgang fra læringsbrett til PC. Betyr at lærerne må beherske alle typer verktøy.

Nettbrett til 4. trinn.

Interkommunal avtale med Modum IKT er sagt opp, og i mellomperioden er det IKT-koordinator og IKT- ansvarlig i kommunen som drifter "help desk" for skolene.

Samarbeid med foreldrene

Mål

Foreldrene opplever trygghet og tillitt til skolen. Foreldrene opplever god informasjon fra skolen. Foreldrene opplever godt samarbeid med høy grad av involvering.

Resultat

Foreldrene har medvirket til å lage en kvalitetsplan for samarbeidet mellom skole og hjem.

Dette arbeidet ble ferdigstilt våren 2018.

For å få til et godt samarbeid har rektor deltatt i FAU møtene, og skolene har vært aktive i å engasjere foresatte i skolens læringsarbeid sosialt og faglig.

Utfordring

Avklaring av hvilke, og hvordan, politiske saker skal på høring.

Gjennomføre foreldreundersøkelsen.

Medarbeiderne i skolen

Mål

Opplevelse av en god arbeidsplass med godt arbeidsmiljø med rom for utvikling

Resultat

Det legges stor vekt på lederutvikling. Rektorene deltar i nettverk med ledere i Modum, Krødsherad, Hole, Ringerike kommune. En lærer har fullført rektorutdanningen.

“Kompetanse for kvalitet»

Kommunen deltar i et desentralisert kompetanseutviklingssamarbeid med de samme kommunene som nevnt over. 5 lærere deltar i dette videreutdanningstilbudet, men alle barneskolene deltar i etterutdanningsprogrammet. I år er det fagene norsk, mat og helse, kunst og håndverk og naturfag.

Utviklingsarbeid rettet mot digital kompetanse og skolemiljøarbeid. Utvikling av skolenes profesjonelle fellesskap.

Det er opprettet endringsgrupper og nettbrettkontakter på skolene.

Alle barneskolene gjennomførte ståsted analysen i februar. Igjennom denne iverksatte den enkelte skole nødvendige tiltak for utviklingen av skolen. Ungdomsskolen gjennomførte også medarbeiderundersøkelse.

Utfordring

Innføring av [fagfornyelsen](#). Dette omhandler overordna del og faga.

Gjennomføre desentralisert kompetanseutviklingssamarbeidet som skal gå fra 2018- 2024.

Mål

Sigdalsskolen har tilstrekkelig med ressurser

Resultat

Sigdal kommune vedtar lønnsrammen for undervisningspersonell ved å fastsette et rammetimetall. Dette tallet er 1233 timer i uka for 2018.

Utfordringer

Elevtallet reduseres fremover, og antall rammetimer reduseres.

Lokalsamfunnet- skolen

Mål

Skolen bidrar til et godt omdømme for Sigdal kommune

Resultat

Positive tilbakemeldinger og resultater om elevene fra VGS om elevene fra Sigdal kommune.

Elever i og fra Sigdal har lite fravær.

Læringsbrettene har gitt innhold til en film for å få ungdom tilbake til bygda.

Utfordring

Få ut og frem hendelser og tiltak som vil gjøre elever og foreldre stolte.

Skoleskyss

Mål

Innfri elevenes rett til skoleskyss

Resultat

Brakars Web system kvalitets sikrer elevenes rett til skyss mellom hjem og skole, slik at de som har krav på skyss på grunn av avstand får retten sin oppfylt.

Administrasjonen har fortsatt ansvaret for transport av elever i forbindelse med farlig skolevei, og det ble foretatt reforhandling av avtalene med drosjeselskapene i Sigdal. Et tett og godt samarbeid mellom kommunen og drosjekjørerene sikrer at de som skal ha skyss på grunnlag av farlig skolevei får skyss fortløpende etter at vedtak er fattet.

Vedtak om skoleskyss i forbindelse med farlig skolevei fattes fortsatt for flere år om gangen, bla. for å sikre forutsigbarhet for foresatte og elever og redusere tidsbruk i forhold til antall delegasjonssaker.

Utfordring

Å budsjettere kostnader i forbindelse med farlig skolevei, da en ikke vet om det vil komme søknader om skyss på nye veistreknings enn det som har vært tidligere, og fra flere elever som igjen gjør at en må ha flere turer eller større bil.

Å gjøre riktige vurderinger i forhold til hvem som skal innvilges rett til skyss på grunnlag av søknader om farlig skolevei.

Skolelokaler

Mål

Sigdal kommune har helsemessig gode og funksjonelle skolebygg med inspirerende å trafikk sikre utearealer.

Resultat

Taket på ungdomsskolen er rehabilitert i løpet av vinteren 2018.

Innvendige trapper på Nerstad skole er sikret med nytt og forskriftsmessig rekkverk.

Naturfagrommet på ungdomsskolen er pusset opp.

Prestfoss skole har laga en mer trafikk sikker parkeringsplass, og en tydeligere merking på trafikkområdet.

Kjøkkenet på mat- og helse rommet er byttet på Nerstad skole.

Det er montert nye skoleklokker ute på Eggedal skole

Det montert inn en UPS (batteri backup) til regulatoren på Eggedal skole.

På grunn av strømbrudd i Eggedal, frøs også gulvvarmen i trappehuset. Der er nå varmføleren flyttet, og fått en mer gunstig plassering.

Fotokunst er hengt opp på Nerstad skole.

Toalettene på Nerstad skole er pusset opp.

Innkjøp av nye møbler på personalrommet på Prestfoss skole.

Utfordring

Det er behov for å male ungdomsskolen.

Veien fra Nerstad skole og opp til hovedveien bør asfalteres.

Ventilasjonsanlegg nr. 4 på Eggedal skole, det eldste anlegget, stopper opp når temperaturen blir kaldere enn -15 grader C. For å hindre dette, blir det montert inn en frekvensomformer, slik at hastigheten på anlegget kan reduseres.

Lysarmaturene og sikringsskapet på Prestfoss skole er gamle, og kan være en sikkerhetsrisiko. Behov for nytt låssystem pga omorganisering av vaktmestertjenesten.

SFO

Visjon: Den gode dagen på SFO

SFO tilbudet organiseres på en måte som gir et forsvarlig, kostnadseffektivt og godt tilbud.

Ordningen med gratis leksehjelp vil fortsette.

SFO forplikter seg til å arbeide etter kvalitetsdokumentet, Den gode dagen på SFO, vedtatt i kommunestyret 29.06.2017.

Mål

Videreutvikle SFO tilbudet

Resultat

Fortsatt gratis leksehjelp 1.-4 trinn.

Ansatte får tilbud om kompetanseutvikling.

SFO ordningen er under evaluering og endring.

Utfordring

Opprettholde og videreutvikle innholdet og organiseringen av SFO tilbudet videre på hver skole.

Barnehage

Det gis et kvalitativt godt pedagogisk tilbud til alle barn som har rett til barnehageplass i Sigdal.

De private barnehagene skal ha et riktig nivå for overføringer av økonomisk tilskudd fra kommunen.

Mål

- ✓ Ingen barn med rett til plass på venteliste.
- ✓ Barnehagene oppfyller lov om barnehage og jobber ut i fra ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
- ✓ Det utbetales et tilskudd i tråd med nasjonale føringer.

Resultat

Alle barna som søkte til hovedopptaket og som hadde rett til plass fikk en plass. Det ble i tillegg foretatt «suppleringsopptak» i løpet av året.

Utfordringer

Sigdal kommune driver ingen av barnehagene selv, og er dermed helt avhengig av de private barnehageeierne for å oppfylle rett til barnehageplass.

Utfordringer i forhold til hvor i bygda behovet for barnehageplass er. Foresatte ønsker primært plass i nærbarnehage, og det er ikke alltid mulig på få til.

Barnehageeier må på grunn av den økonomiske situasjonen og nye krav til pedagogisk bemanning til enhver tid vurdere om de kan tilby plass til barna som søker plass til opptak eller som kommer til i løpet av året. Dette er utfordrende i forhold til f.eks. flyktningfamilier eller andre som flytter til kommunen som gjerne skulle hatt plass til sitt/sine barn fortløpende.

De fleste barna i aldersgruppa 2-6 år er i barnehagen. Det er ikke så mange 1 åringer som ønsker barnehageplass, og enkelte av barnehagene har liten søkermasse å ta av. Dette igjen kan gi utfordringer i forhold til økonomi og drift for den enkelte barnehageeier.

Resultat

Alle barnehagene har kvalifiserte styrere, og de har den bemanningen som de skal i følge lovverket. Det ble i 2018 innvilget en dispensasjon fra norm i Nerstad barnehage og dispensasjon fra pedagogisk bemanning i Prestfoss barnehage.

Det ble utarbeidet nye tilsynsdokumenter basert på Udir og det ble i desember 2018 gjennomført tilsyn med barnehagene.

Barnehagene har deltatt på ulike kurs/samlinger eksternt og internt. Det har vært satset på kompetanseheving i forhold til den nye rammeplanen. Barnehageeier har kommet litt ulikt i prosessen med implementering.

Utfordring

Barnehageeier har i hovedsak lagt opp til 2-3 timer personalmøter i måneden, og det er mange ting som skal inn på disse møtene. Det oppleves derfor som utfordrende å finne tid/sette av tid til felles jobbing med implementering av den nye rammeplanen.

Resultat

Barnehagene fikk tilskudd i tråd med nasjonale føringer, og barnehageeier fikk dekket alle utgifter de hadde krav på å få dekket, slik som refusjon foreldrebetaling, gratis kjernetid, økte kostnader i forbindelse med pensjonskostnader m.m.

Utfordring

Det er utfordrende å få til et godt estimert budsjett for barnehageområdet. Dette skyldes at hoveddelen av tilskuddet skal utbetales på bakgrunn av barnas alder og oppholdstid i barnehagen. Sigdal kommune har to telletidspunkter for beregning av kommunalt tilskudd.

Når budsjettet skal legges, er ikke administrasjonen kjent med:

- ✓ hvordan barnegruppene ser ut på de ulike telletidspunktene
- ✓ hvordan de nasjonale satsene som brukes ved beregning av tilskudd blir
- ✓ hvor mange barn som vil utløse ressurser etter § 19 a og § 19 g.
- ✓ hvor mange som utløser rettigheter til gratis kjernetid og 6 % redusert foreldrebetaling grunnet lav inntekt i husholdningen.
- ✓ hvor mange barn som hvert år benytter seg av en barnehageplass i annen kommune, og som kommunen må betale tilskudd for.

Lave fødselstall noe som igjen fører til mindre i rammeoverføringer til kommunene til tross for at tilskuddssatsene øker og barnehageeier endrer tilbud.

Voksenopplæring

Voksne som trenger opplæring innen norsk og samfunnskunnskap, samt opplæring for å opprettholde kunnskaper eller eventuelt å utvikle manglende kunnskaper skal få tilbud om lovfestet opplæring.

Mål

Alle som søker om voksenopplæring og som har rettigheter etter § 4 a og 4 a -1 skal få innvilget et tilbud i tråd med sakkyndig rapport.

Resultater

Voksenopplæringa i 2018 har hatt et aktivitetsnivå ut fra å dekke lovpålagt opplæring.

Utfordringer

Sigdal kommune har flere innbyggere som er analfabeter.

Kulturskolen**Mål**

En spennende kulturarena for barn og unge i Sigdal.

Kulturskolen skal være en synlig institusjon i bygda som gir barn og unge tilbud om utfoldelse og opplæring innen ulike former for musikk og kultur. Vi ønsker å øke elevtallet ytterligere ved å tilby flere elevplasser og utvikle flere tilbud.

Resultat

Huskonsserter

Deltagelse på UKM

Innspilling i lydstudio på FMS

Måleindikatorer

Utarbeide materiell som synliggjør tilbudet og bruke sosiale medier for synliggjøring.

Knytte stønadsordninger opp mot inkluderende aktivitet.

Utfordringer

De økonomiske rammene begrenser antall elevplasser og også vår mulighet til å utvikle nye og flere tilbud. I dag har kulturskolen 39 elevplasser. I tillegg står 12 elever på venteliste, ni elever på kunst og håndverk og 3 på musikk. Noen av disse har snart ventet i to år på å få plass.

Kultur

Visjon: Sigdal – en skapende bygd

Kultursektoren skal styrke lokalkulturell identitet og opplevelse av å høre til.

Kultursektoren skal stimulere til skaperglede, og personlig utfoldelse.

Kultursektoren skal arbeide for aktivitet, rekreasjon og gi mulighet for opplevelse, kunnskap og innsikt.

Kultursektoren skal sikre kvalitet, tradisjon og fornyelse i kulturarbeidet

Kulturvirksomheten skal legge vekt på at den enkelte får delta på egne premisser.

Mål

Målrettet profilering av Sigdal, -en bygd for” det skapende menneske” i samarbeid med næringsliv, lag og organisasjoner.

Resultat

Det har vært avholdt konferanse med tema «Velkommen tilbake» Fritid 123 viser en god oversikt over tilbud i vår kommune, og er et godt samarbeid mellom lag og organisasjoner.

Utfordringer

Få tydelig frem alle tilbud næringsliv og lag og organisasjoner har. Det er viktig å promotere nettsidene ytterligere i kommende budsjettperiode.

Mål

Samarbeider med utøvende kunstnere og kulturinstitusjoner om nyskapende aktiviteter innen forskjellige kunstarter.

Resultat

Det samarbeides kontinuerlig med kulturinstitusjonene. Sigdal kommune har sekretærrollen i eierstiftelsene knyttet til institusjonene og dette fører til et tett samarbeid. I 2018 hadde Anita Brenne sammen med mange lokale aktører en utstilling på Greenskogen.

Utfordringer

Det er ikke mange utøvende kunstnere som bor og har atelier i Sigdal, men det er viktig for administrasjonen å samarbeide og legge til rette i størst mulig grad for med de som kommer tilbake og vil ha utstillinger/events gjerne i samarbeid med kulturinstitusjonene.

Mål

Opprettholde fokus på skilting og informasjon til stier, sykkelruter og løyper.

Resultat

Det lages årlig skilt etter skiltmalen til «Kunstnerdalen» som ble designet for en del år tilbake. Det jobbes i samarbeid med private aktører; lag og organisasjoner og teknisk etat på dette området

Utfordringer

Finansiering av større skiltprosjekt må gjennomføres sammen med frivillige lag og organisasjoner og finansieres av statlige eller private tilskudd.

Mål

Samarbeid mellom kultur/næring og nabokommuner.

Resultat

Det er et tett og godt samarbeid mellom kultur i Sigdal og Modum. Ved noen prosjekter samarbeides det med Buskerud Næringshage.

Utfordringer

Samarbeid med Krødsherad er mindre enn tidligere år da de ikke har noen faste på kultur.

Mål

Kulturinstitusjonene er knyttet sammen med annen næringsutvikling som kan styrke Sigdal som et attraktivt reisemål.

Resultat

Kulturinstitusjonene - da særlig Kunstnerhjemmene og Galleri Skredsvig har i 2018 satt Sigdal på kartet.

Utfordringer

Få til et felles destinasjonsselskap som kan samle kulturinstitusjoner og næringsliv.

Mål

Opprettholde tilskuddet til kulturinstitusjonene.

Resultat

I 2018 ble det gitt samme sum som i 2017. Dermed er tilskuddet opprettholdt.

Utfordringer

Det har i perioder vært utfordringer i Driftsselskapet Buskerudmuseet som har medført at tilskuddet har blitt vurdert. Det er i midlertidig igangsatt en evaluering av Museet som er klar våren 2019 og denne vil gi grunnlag for videre prioriteringer.

Mål

Opprettholde tilbudet om bygdekino.

Resultat

Bygdekinoen hadde utekino på Strandefjorden i 2018. Dette var et vellykket arrangement i samarbeid med Buskerud Næringshage og Sigdal skolekorps. Bygdekinoen hadde i 2018 besøk som tidligere år.

Utfordringer

Besøkende til kinoen med høy aldersgrense er forholdsvis lite besøkt.

Ungdomsarbeid**Mål**

Hovedmålet for ungdomsarbeid er å drive holdningsskapende og målrettet arbeid. Det er viktig at ungdom blir tatt på alvor og sett på som en ressurs. Jobbe målrettet med MOT programmet.

Skolen som samfunnsbygger er et tilleggsprogram som har som mål å styrke felles forståelse for viktigheten av å skape en kultur der alle er inkludert.

Det arbeides kontinuerlig med MOT på skolen, det er her hovedaktiviteten er. I tillegg er det noe samarbeid med både lag og foreninger og næringsliv.

Kultur og ungdomsleder er med i tverretattlig team som består av representanter fra skole, barnevern, politi, helsestasjon og PPT.

Resultat

Implementering av MOTs program «Robust ungdom». Øktene i klasserommet er forbedret og utvidet. Det gjennomføres flere økter i starten av 8. trinn. Målet er å utvikle robuste ungdommer, som inkluderer alle.

MOT-foreldremøte ble gjennomført for ca. 30 frammøtte.

Av 40 elever på 9. trinn søkte 22 om å bli Ungdom Med MOT i oktober, 6 ble plukket ut etter intervju.

MOT-leder (ordfører) har gjennomført en 4 dagers skoling i Trondheim, det samme har rektor på ungdomsskolen.

To MOT-coacher deltok på nasjonal samling i Trondheim i september.

Styreleder i MOT, Rune Bratseth, holdt foredrag for kommuneledelsen i september. Det var det første av 5 foredrag som vi får tilbud om gjennom «Kommunen som samfunnsbygger». I november markerte vi MOT-til å glede dagen med «hattedag», samt gløgg og pepperkaker på morgningen.

For å videreføre det gode arbeidet vi gjør i dag i 2019, ser vi fram til å ha en hel planleggingsdag i samarbeid med MOT Norge høsten 2019. Dette er en del av programmet «Skolen som samfunnsbygger».

Det har vært gjennomført to styremøter i MOT 2018.

Som en del av *Kommunen som samfunnsbygger* får vi tilbud om et nytt foredrag i 2019 til kommunens ledelse og administrasjon.

Ungdomsklubben har vært åpen annenhver fredag og veldig godt besøkt i 2018.

Det tverrfaglige samarbeidet gjennom "Tverretatlig team" har fungert etter intensjonen og ønskes videreført.

Utfordringer

Det har vært utfordrende å få kontinuitet i ansettelse av klubbarbeider.

Det er et ønske fra ungdommene om å ha klubben oppe en dag til i uken. Dette er det ikke rammer for i inneværende budsjett.

Øke aktivitet for ungdommene på klubben også i samarbeid med kulturskolen.

Det er viktig at ungdommene selv er med på planlegging og organisering av tilbudet.

Lage flere tilbud som går på en enkelt aktivitet som kurs/bandskole osv.

Pusse opp lokalene på Idrett og ungdomshuset.

Mål

Ungdomsrådet skal bidra til å gi ungdommen i Sigdal reell medvirkning og gi de mulighet til å ha innvirkning på egen hverdag. Sammen med Barn og Unges kommunestyre (BUKS) skal de legge til rette for ulike tilbud og aktiviteter. BUKS fordeler midler etter søknader fra skolene i bygda.

Resultat

Ungdomsrådet har ikke gjennomført vedtaksføre møter i 2018 da det ikke har møtt nok medlemmer. Ungdomsrådet har blitt invitert til å sitte i flere kommunale utvalg for å sikre medvirkning. Barn og unges kommunestyre (BUKS) fordeler midler etter søknader fra skolene i bygda. Disse har i stor grad gått til aktivitetsfremmende tiltak i skolene.

Det arbeides hele tiden i UKM aktivt for et tettere samarbeid med kulturskolen og kulturkontaktene i forbindelse på skolene for å rekruttere flere deltakere til mønstringen. Ungdommens kulturmønstring ble arrangert i samarbeid med Krødsherad og Modum i 2018. Dette fungerer bra og samarbeidet mellom de tre kommunene vil fortsette i 2019.

Utfordringer

Motivere ungdommer til å delta i politisk arbeid og medvirkning i kommunen.

Biblioteket

Biblioteket skal styrkes som møtested og integreringsarena som en del av biblioteket Midt-Buskerud.

Biblioteket skal fortsette arbeidet med å legge til rette for økt bruk av biblioteket blant barn og unge ved å videreutvikle samarbeidet med skolene.

Styrke skolebiblioteket gjennom å fremme en skolebibliotekplan i samarbeid med folkebiblioteket.

Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.

Bibliotekenes innhold og tjenester skal gjøres kjent.

Mål

Meråpent bibliotek.

Resultat

Prestfoss har meråpent bibliotek.

Utfordringer

Bevisstgjøring på at det er åpent. Meråpent døren låser seg i perioder. Eggedal har ikke dette pr. 2018.

Mål

Økt utlån.

Resultat

Utlånet har gått opp i 2018.

Utfordringer

Det er lavt utlånstall for de over 15 år, særlig i Prestfoss.

Mål

Bokkasser i barnehager og barneskoler.

Resultat

Barnehagen velger ikke å ha bokkasser. Barneskolen har eget skolebibliotek. Sigdalsheimen og Eldresenteret har bokkasser.

Utfordringer

Ingen av barnehagene har plass til bokkasser.

Mål

Opprettholde samarbeidet med Midt- Buskerud.

Resultat

Det har vært flere arrangementer for barn og ungdom i året som gikk. Det er godt besøkt særlig fra barnehagene ved barneforestillinger. Samarbeid, utvikling, utveksling og kompetanseheving i personalgruppa i Midt-Buskerudbiblioteket er prioritert.

Utfordringer

Det å være en ansatt på hvert bibliotek gjør biblioteket sårbart.

Kommunale bygg

Sigdal kommune skal ha helsemessig gode og funksjonelle barnehage, skole- og kulturbygg med inspirerende og trafikksikre utearealer.

Legge til rette for at samfunnshus og svømmehaller er en attraktiv aktivitetsarena i nærmiljøet, i samarbeid med frivillige lag og organisasjoner.

Mål

Opprettholde tilbudet om at lag og organisasjoner ikke betaler husleie og vaskeutgifter ved trening og øving.

Resultat

Tilbudet er opprettholdt.

Utfordringer

Ingen utfordringer. Dette er godt innarbeidet. Det skal sees på et nytt låsesystem som frigjør vaktmester for noe kveldsarbeid.

Mål

Svømmehallen holder åpent fra uken etter høstferien til 1. mai.

Resultat

Åpningstidene opprettholdes.

Utfordringer

Det har vært henvendelser fra en gruppe om å ha svømmehallen lenger åpent på våren.

Mål

Kommunens bygg er godt vedlikeholdt og er godkjent etter nasjonale standarder.

Resultat

Norconsult hadde en gjennomgang av alle skoler og barnehager. De rapporterer om at våre bygg holder god standard og at uteområdene er gode.

Utfordringer

Det vil alltid være behov for kontinuerlig vedlikehold og tilsyn. Alle byggene er noen år, og av den grunn vil det kunne oppstå omfattende behov. Jf. tak ungdomsskole.

4.3.2 Personalressurser

Skolekontoret har 2,5 årsverk fordelt på følgende stillinger:

Skolesjef 1,0 årsverk

Rådgiver for barnehage og skole 1,0 årsverk

Saksbehandler	0,1 årsverk
IKT- koordinator	0,4 årsverk

Ute på skolene er det følgende årsverk:

På Sigdal ungdomsskole går det 126 elever og drives av 24,57 årsverk fordelt slik:

Rektor	1,0 årsverk
Undervisningsinspektør	0,4 årsverk
Lærere	17,1 årsverk
Assistent	2,8 årsverk
Sekretær	0,5 årsverk
Vaktmester	0,47 årsverk
Renhold	2,3 årsverk

På Prestfoss skole går det 99 elever og drives av 17,27 årsverk fordelt slik:

Rektor	1,0 årsverk
Lærere	12,1 årsverk
Assistent	2,1 årsverk
Sekretær	0,5 årsverk
Vaktmester	0,47 årsverk
Renhold	1,1 årsverk

På Nerstad skole går det 102 elever og drives av 17,87 årsverk fordelt slik:

Rektor	1,0 årsverk
Lærere	12,2 årsverk
Assistent	2,5 årsverk
Sekretær	0,5 årsverk
Vaktmester	0,47 årsverk
Renhold	1,2 årsverk

På Eggedal skole går det 83 elever og drives av 12,9 årsverk fordelt slik:

Rektor	1,0 årsverk
Lærere	8,6 årsverk
Assistent	0,8 årsverk
Sekretær	0,5 årsverk
Vaktmester	0,4 årsverk
Renhold	1,6 årsverk

Kultur har 2,91 årsverk fordelt på følgende stillinger:

Kultur og ungdomsleder	1,0 årsverk
Vaktmester Prestfoss samfunnshus/idrettspark	1,0 årsverk
Vaktmester Eggedal samfunnshus/Nerstad samfunnshus	0,56 årsverk
Klubbarbeider	0,15 årsverk
Mot koordinator	0,20 årsverk

Biblioteket i Eggedal og Prestfoss har totalt 0,88 årsverk og stillingene inngår i Modum kommunes driftsorganisasjon.

4.3.3 Regnskap planområde 3, Oppvekst og kultur

		Regnskap'18	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'17
1000	Politisk styring og kontroll	40 767	76 000	35 233	50 082
1200	Administrativ ledelse	1 828 232	1 775 100	-53 132	1 713 227
1203	Personal/opplæring/velferd	133 215	116 000	-17 215	130 358
1210	Forvaltning av eiendommer	377 728	336 000	-41 728	354 976
2010	Barnehager	18 018 784	18 879 600	860 816	18 178 564
2020	Grunnskolen	40 691 031	43 587 500	2 896 469	40 632 702
2110	Styrket tilbud til førskolebarn	719 967	944 600	224 633	857 002
2130	Voksenopplæring	76 049	83 300	7 251	179 598
2150	Skolefritidsordning	622 841	677 100	54 259	572 681
2210	Barnehagelokaler og skyss	-852 012	-722 200	129 812	-802 329
2220	Skolelokaler	6 882 844	6 583 100	-299 744	6 681 467
2230	Skoleskyss	2 374 671	2 288 000	-86 671	2 284 976
2310	Aktivitetstilbud barn og unge	802 203	876 900	74 697	823 617
3700	Bibliotek	758 731	750 000	-8 731	790 679
3730	Kino	57 934	50 100	-7 834	48 915
3750	Museum og kunstnerhjem	840 000	840 000	0	805 000
3770	Kunstformidling	0	0	0	35
3800	Idrett	538 811	628 800	89 989	604 468
3810	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	101 954	100 000	-1 954	71 103
3830	Musikk- og kulturskole	620 893	646 400	25 507	582 629
3850	Kulturkontoret	89 097	105 000	15 903	57 437
3851	Tilskudd andre kulturbygg	299 524	352 000	52 476	302 004
3860	Kommunale kulturbygg	2 095 126	1 795 700	-299 426	1 926 008
3861	Ungdomshus	26 804	42 000	15 196	29 313
3920	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	148 240	125 000	-23 240	75 218
8500	Statstilskudd flyktninger	-1 674 037	-1 888 000	-213 963	-2 255 143
Sum for planområdet		75 619 398	79 048 000	3 428 602	74 694 586

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 3 oppvekst og kultur har et forbruk på 97 prosent i 2018. Planområdet har et mindreforbruk på 3 428 602 kr mot for 1 480 273 kr i 2017.

Oppvekst og kultursektoren hadde i 2018 en driftsramme på 78,090 mill.kr.

Det ble budsjettert med et rammetimetall på 1 233 pr uke. Dette er en økning på 12 timer fra 2017. Alle kommuner får tilskudd til å ansette flere lærere. Målet er at elevene skal lære mer, og styrker derfor lærertettheten for alle, og ekstra innsats for de yngste elevene. Dette ble finansiert med tilskudd fra staten.

I budsjettet ble det lagt inn:

- Lønnskompensasjon på 1 142 000 kr
- Økt tilskudd for barnehage 1 691 500 kr
- Ipad- og IKT lisenser 138 500 kr
- Økte utgifter til kulturskolen 75 000 kr

- Vaktordning skole/samfunnshus tekniske installasjoner/brann 80 000 kr.
- Kultur (bibliotek, andre trossamfunn, Buskerud museet og økning kulturmidler) 190 000 kr.

1000 Politisk styring og kontroll

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
40 767	76 000	35 233

Tjenesten har et mindreforbruk på 35 233 kr.

1200 Administrativ ledelse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 828 232	1 775 100	-53 132

Tjenesten har et merforbruk på 53 132 kr. Dette skyldes lønnskostnader.

1203 Personal/opplæring/velferdstiltak

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
133 215	116 000	- 17 215

Tjenesten har et merforbruk på 17 215 kr. Dette skyldes økte kostnader bedriftshelsetjenesten.

1210 Forvaltning eiendom

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
377 728	336 000	-41 728

Tjenesten har et merforbruk på 41 728 kr. Dette skyldes økte forsikringskostnader.

2010 Barnehage

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
18 018 784	18 879 600	860 816

Tjenesten har et mindreforbruk på 860 816 kr.

Årsaken til dette er i hovedsak at barnegruppene utløste mindre tilskudd enn budsjettert med og færre krav fra de private barnehageeierne om dekning av økte pensjonsutgifter.

(En fulltids plass for barn under 3 år utgjør et tilskudd på ca. 220 000 og stipulert barnetall, plasstype og oppstartstidspunkt avvike litt fra budsjett)

2020 Grunnskolen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
40 691 031	43 587 500	2 896 469

Tjenesten har et mindreforbruk på 2 896 469 kr.

Refusjoner på tjenesteområdet 2020 er på 7 041 179 kr, og skyldes langtidsfravær og sykdom av ansatte. I løpet av 2018 flyttet det inn fosterbarn/beredskapsbarn til kommunen med behov.

Det er manglende tilgang på faglært arbeidskraft, spesielt midt i året og lengst opp i dalen.

Tilgang på pedagoger midt i et skoleår er begrenset. Sigdal kommunes utgifter til andre kommuner for fosterbarn/beredskapsbarn har et mindreforbruk på 539 041 kr. Den interkommunale avtalen med Modum om IKT- drift ble reforhandlet i 2018. Dette fikk en innsparing på 386 460 kr.

2110 Styrket tilbud til førskolebarn

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
719 967	944 600	224 633

Tjenesten har et mindreforbruk på 224 633 kr. Dette skyldes at det var færre barn med rettigheter etter § 19 a og § 19 g enn budsjettet med og at kommunen fikk inn ressurser i forbindelse med barn fra andre kommuner.

2130 Voksenopplæring

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
76 049	83 300	7 251

Tjenesten har et mindreforbruk på 7 251 kr. Dette er i tråd med budsjett.

22150 Skolefritidsordningen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
622 841	677 100	54 259

Tjenesten har et mindreforbruk på 54 259 kr. Dette skyldes høyere salgsinntekter enn budsjettet.

2210 Førskolelokaler og skyss

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-852 012	-722 200	129 812

Tjenesten har et mindreforbruk på 129 812 kr. Dette skyldes økte husleieinntekter i forbindelse med nye husleieavtaler.

2220 Skolelokaler

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
6 882 844	6 583 100	- 299 744

Tjenesten har et merforbruk på 299 744 kr. Dette skyldes i hovedsak oppussing av naturfagrom på ungdomsskolen, møbler Prestfoss skole, toaletter på Nerstad og økte strømutfgifter.

2230 Skoleskyss

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 374 671	2 288 000	- 86 671

Tjenesten har et merforbruk på 86 671 kr. Dette skyldes økte kostnader i forbindelse med innvilgelse av søknader på en ny strekning.

2310 Aktivitetstilbud for barn og unge

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
802 203	876 900	74 697

Tjenesten har et mindreforbruk på 74 697 kr. Dette skyldes mindre utgifter på matvarer, refusjon sykkelønn og lavere vikarutgifter.

3700 Bibliotek

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
758 731	750 000	- 8 731

Tjenesten har et merforbruk på 8 731 kr.

3730 Bygdekino

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
57 934	50 100	- 7 834

Tjenesten har et merforbruk på 7 834 kr.

3750 Museum og kunstnerhjem

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
840 000	840 000	0

Tjenesten har gått i balanse.

3800 Idrett

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
538 811	628 800	89 989

Tjenesten har et mindreforbruk på 89 989 kr. Hovedårsaken er ikke fakturert for leie av grunn av idrettsanlegg i 2018.

3810 Kommunale idrettsanlegg

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
101 954	100 000	- 1 954

Tjenesten har et mindreforbruk på 1 954 kr.

3830 Musikk- og kulturskole

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
620 893	646 400	25 507

Tjeneste har et mindreforbruk på 25 507 kr.

3851 Andre tilskudd

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
299 524	352 000	57 437

Tjenesten har et mindreforbruk på 57 437 kr. Dette skyldes ingen utgifter på annet forbruk, annonsering i tillegg til tilskudd strøm Leikvang Grendehus.

3860 Samfunnshus/svømmehaller

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 095 126	1 795 700	- 299 426

Tjenesten har et merforbruk på 299 426 kr. Dette skyldes at det i Eggedal er fylt olje i henhold til avtale med Midtnett om at vi må koble ut el kjele på 12 timers varsel. Det ble i tillegg kjøpt pumpe, og utført service og reparasjon av dampthermanlegget i Eggedal. Dette har med ventilasjon og gjøre. I tillegg er det en rekke avvik ved el tilsyn utbedret.

3861 Ungdoms og idrettshus drift – strøm, kommunale utgifter, utleie

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
26 804	42 000	15 196

Tjenesten har et mindreforbruk på 15 196 kr. Service avtale er ført på tjeneste 3810

3920 Tilskudd livssynsorganisasjoner

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
148 240	125 000	- 23 240

Tjenesten har et merforbruk på 23 240 kr. Blir belastet ifølge medlemslister lister fra brønnøysundregisteret over andre trossamfunn.

8500 Statstilskudd flyktninger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
- 1 674 07	- 1 888 000	- 213 963

Tjenesten har et mindreforbruk på 213 963 kr. Dette skyldes at det er satt inn ufaglært arbeidskraft ved sykemeldinger.

4.4 Planområde 4, Helse og sosial

4.4.1 Mål, resultat og utfordringer

Mål for helse og sosialsektoren

Tjenestene skal være riktig dimensjonert i forhold til behov

- *Måleindikator: KOSTRA-tall korrigert for utgiftsbehov*

Se egen oversikt over KOSTRA-tall, korrigert for utgiftsbehov, sammenstilling for prioritering og dekningsgrader. Sektoren tilstreber til enhver tid å dimensjonere tjenestene i tråd med utgiftsbehov. Brukes som grunnlag ved prioritering under budsjettarbeid, samt korrigerer driften underveis i året ved endringer i tjenestebehov. På grunn av ny løsning for IPLOS innsending for 2018 (individbasert pleie og omsorgstatistikk), så er KOSTRA-tallene for sektoren forsinket, og vil først komme 15. juni.

Helse og omsorgsplan

Sektoren har ikke en skriftlig Helse og omsorgsplan. En slik plan skal være overordnet og retningsgivende for fremtidig innsats i tjenestene og ligge til grunn for målene i budsjettet og økonomiplanen.

- *Måleindikator: Planen legges frem for politisk behandling i løpet av 2019*

Planen er ikke utarbeidet i 2018. Planlegges i 2019. Frem til og med budsjett og årsmelding 2017 inneholdt disse dokumentene mye mer detaljert informasjon om virksomhetene i sektoren, herunder utfordringer, mål og tiltak og årsrapportering på disse fra hver virksomhet. Fra og med årsmeldingen 2018 beskrives og rapporteres kun på sektorens nye reviderte og vedtatte budsjettmål, jfr. ny mal for budsjetteftet 2018. Øvrige utfordringer og tiltak var da tenkt å i stedet skulle beskrives i en ny helse og omsorgsplan, men en slik plan skal være mer overordnet. Tidligere detaljinformasjon kan i stedet beskrives i egne virksomhetsplaner og årsmeldinger dersom en ser dette hensiktsmessig. Dette er ikke utarbeidet for 2018. Vurderes nærmere. Utvikling av tjenestene i tråd med lovverk, nasjonale føringer og samfunnsutvikling, herunder samhandlingsreformen, har imidlertid vært fulgt opp av sektoren og av virksomhetene på tross av manglende skriftlig plan.

Innbyggerne mottar en forutsigbar og helhetlig tjeneste

Skape en brukerorientert og effektiv helse-, omsorg-, og sosialtjeneste som sikrer at brukerne har tillit til at de får riktig og nødvendig hjelp når de trenger det.

Saksbehandlere i Helse og sosial skal ha god kompetanse på fagfeltet. Brukers rettssikkerhet ivaretas. Ha gode rutiner for saksbehandling. God kommunikasjon mellom saksbehandler og tjenesten. Ivareta brukers rett til individuell plan. Videreutvikle rutiner for koordinerende enhet. Å sikre godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid i kommunen, og godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

- *Måleindikator: Overholde krav til saksbehandlingstid. Brukeropplevelse.*
Krav til saksbehandlingstid overholdes. Sektoren jobber kontinuerlig med ovennevnte og opplever i hovedsak å ha gode rutiner og arenaer for samhandling. Det er ikke foretatt brukerundersøkelser i 2018.

Tjenestene skal bidra til at den enkelte opplever mestring og kan leve og bo selvstendig

Endret innhold i tjenestene. Fra «hjelperollen/gjøre for» til økt egenmestring. Implementere hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering som tankegang og arbeidsmåte i tjenestene. Fokus på ernæring.

- *Måleindikator: Øke andel hjemmeboende eldre over 80 år i forhold til andel med institusjonsplass. Rapport/målinger ved innføring av hverdagsrehabilitering.*

Ikke tilgjengelige KOSTRA tall p.t for å måle utvikling av andel hjemmeboende 80 +. Hverdagsrehabilitering, ingen målinger klare p.t. Hverdagsmestring som tankegang er innført, og er et kontinuerlig fokusområde. Kan settes enda bedre i system og ha fokus i kompetanseheving.

Alle virksomheter skal «tenke folkehelse i alt de gjør»

Innbyggere tar ansvar for egen helse, mestrer sykdom og eget liv. Videreutvikle friskliv og lærings- og mestringstilbud i takt med befolkningens behov.

Følge opp folkehelsebarometeret og iverksette tiltak for å bedre de måleindikatorerne som er røde for Sigdal (dårligere enn landet). Bidra i utarbeiding av plan for folkehelsearbeidet.

- *Måleindikator: Folkehelsebarometeret*

Flere ansatte fra sektoren er med i kommunens overordnede arbeidsgruppe for folkehelse. Har i 2018 bidratt med utarbeidelse av folkehelseoversikt. Bidrar videre i 2019 med utarbeidelse av tiltaksplan. Det vises til egne politiske saker. En særlig viktig del av folkehelsearbeidet er tiltak rettet mot barn og ungdom, se under.

Unge i Sigdal er trygge på sin egen identitet

Dette er definert som hovedmål fra Ungdata-undersøkelsen i 2017.

Følge opp funnene i undersøkelsen. Mål at neste Ungdata-undersøkelse viser en positiv utvikling.

- *Måleindikator: Ung data undersøkelsen 2020*

Tidligere innsats barn og ungdom

Videreutvikle og samordne forebyggende tiltak rettet mot barn og unge, spesielt innen psykisk helsevern. Mer strukturert samarbeid tverrfaglig og tverrsektorielt innen kommunen, interkommunalt inkl. barnevern og PPT, og med eksterne virksomheter som Modum Bad og BUP. Hovedhensikten er at innbyggerne får tilpassede tilbud lokalt og at innbyggerne får hjelp tidligere for om mulig å unngå andre mer ressurskrevende tiltak.

- *Måleindikator: Bedre resultater neste Ung data undersøkelse m.h.t. alkoholbruk, depressivt stemningsleie, dårlig selvbilde, ensomhet, mobbing, vold og skjermbruk blant ungdom.*

Funnene fra undersøkelsen følges opp i en tverrsektoriell arbeidsgruppe. Det vises til egen handlingsplan for dette. Helse og skole har i 2018 meldt seg på et læringsnettverk i regi av KS vedrørende samhandling til beste for barn og unge, psykisk helse og rusproblematikk. Dette på bakgrunn av en erkjennelse av at samarbeidet kan forbedres, herunder å få økt kjennskap til hverandres ansvar, oppgaver og roller ift. psykisk helse hos barn og unge, oppnå mer samordnet innsats og effektiv utnyttelse av totale ressurser og kompetanse. Arbeidet gjennomføres i 2019.

Alle aktuelle samhandlende instanser involveres i dette.

Bedre og effektivt tjenestetilbud innen psykisk helse og rustjeneste

Videreføring av lavterskeltjenesten "Rask psykisk helsehjelp" og SAPH (Samarbeidsarena psykisk helse). Videreføring og implementering av boveileder. Forebygge rusmisbruk/følge opp ruspolitisk handlingsplan. Ordningen med frisklivsresept implementeres i større grad som forebyggende tiltak innenfor kommunens helsetjeneste. Tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten om kompetanseheving, videreutvikling av tjenestene og økt samhandling om brukere (samhandlingsreformen). Implementering av FACT (Fleksibel aktiv oppsøkende behandling) et samarbeid med spesialisthelsetjenesten og innføring av FIT (Feedback informerte tjenester) som er et samtaleverktøy.

- *Måleindikator: Fortsatt ligge lavt når det gjelder antall innleggelser i spesialisthelsetjenesten. Brukerplan.*

Alle ovennevnte tiltak er fulgt opp og oppleves som viktige for å kunne drive en effektiv og forebyggende tjeneste. Kommunen ligger fortsatt lavt på antall innleggelser i spesialisthelsetjenesten sammenlignet med andre kommuner. Tjenesten har fra høsten 2018 hatt innsparing som følge av ledighet i ruskonsulentstilling. Denne innsparingen er videreført i budsjett 2019. Behov og forsvarlighet i tjenesten ivaretas av øvrige ansatte. Dette har vært gjennomførbart så lenge man har ressursen boveilederstilling av tilskuddsmidler. Det er avgjørende at denne fortsetter. Det er videreført i budsjett 2019. Det er en økende etterspørsel og behov for tjenesten, samt fortsatt oppgaveforskyvning fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Kommunene får gradvis mer ansvar for brukerne, inkl. behandlingsansvar, noe en ikke har hatt tidligere. Det gjelder både innen voksenpsykiatrien, alderspsykiatrien og barn og unge. Dette krever både ressurser og riktig kompetanse inn i tjenestene. Kommunepsykolog er et viktig tilskudd til tjenestene. Kompetanseheving følges opp, jfr. sektorens kompetanseplan.

Boligtildeling

Boligsosial handlingsplan følges opp. Boligtildeling er samlet i helse og sosial, koordinerende enhet.

Rutiner for boligtildeling er utarbeidet og det fungerer godt med en samlet tildelingsinstans. Kartlegging av behov for kommunale boliger/ulike formålsboliger er utført. Det er per nå, og i nær fremtid ikke behov for flere boliger. Behov dekkes av eksisterende boligmasse. Vedtak om å følge opp salg av kommunale boliger følges opp. Se mer om kommunale boliger under regnskapspostene.

Velferdsteknologi og digitalisering

Velferdsteknologiske løsninger skal være implementert som en del av tjenestetilbudet fra 2020. Interkommunalt prosjekt (fra nov 2017) har kartlagt behov og definerer tiltak. Følge nasjonale anbefalinger. Mål er økt egenmestring og livskvalitet, å kunne bo lenger hjemme, samt mer effektive tjenester. Benytte og videreutvikle fagprogrammer. Sørge for god infrastruktur og oppdatert IT-utstyr i virksomhetene for effektiv drift.

- *Måleindikator: Følge opp prosjektets plan for velferdsteknologi. Avsette midler til velferdsteknologiske løsninger. Følge opp sektorens tiltaksplan for digitalisering.*

Interkommunalt prosjekt for velferdsteknologi er fulgt opp gjennom hele 2018 og fortsetter i 2019. Viser til egen prosjektbeskrivelse. Vurdere å inngå i samarbeid med Responssenteret i

Kongsbergregionen fra 2020. Dette anses av administrasjonen helt nødvendig etter overgangen til KIKT-drift, og Suksit. Kommer egen presentasjon av dette i forbindelse med budsjettbehandling 2020. Tiltaksplan for digitalisering er fulgt opp. Oppgradering av infrastruktur og IT-utstyr har hatt stort fokus i 2018. Følges opp videre. Kompetanseheving ift. digitalisering pågår kontinuerlig. Dette er et stort behov for kompetanseheving i generell databruk for ansatte i sektoren. Dette er ressurskrevende.

Tjenesteutvikling / kompetanseheving/ kvalitet i tjenestene

Tjenestene må utvikles i tråd med overordnet lovverk og nasjonale føringer.

Helse- og sosialpersonells kompetanse må utvikles i takt med innbyggernes behov for helse- og sosialtjeneste, jfr. nasjonale føringer og lokale behov. Rullere sektorens/virksomhetenes kompetanseplaner årlig. Videreutvikle innhold/prioritere ansvarsområder for sektorens fag og tjenesteutvikler. Sørg for kvalitetssikring av tjenesten og oppfølging ved eventuelle avvik; Implementere KF kvalitetssystem og KS læring. Rekruttere og beholde kompetente arbeidstakere. Ta vare på medarbeidere og gi de utviklingsmuligheter og utfordringer.

- *Måleindikator: Beskrives i kompetanseplan, avviksrapporter*

Det jobbes mye og kontinuerlig med kompetanseheving og kvalitetsforbedring i tjenestene, og også kontinuerlig med tjenesteutvikling, i tråd med lovverk og nasjonale føringer. Det vises til egen kompetanseplan for sektoren, herunder rapportering for 2018 behandlet i AMU. KF kvalitetssystem, inkl. avviksmodul, samt KS-læring er tatt i bruk i sektoren. Dette bygges opp og følges opp kontinuerlig. Det er lite turnover av fagstillinger i sektoren, og tilbakemeldinger om at behov for kompetanseheving ivaretas, ref. kompetanseplan. Det oppleves heller at det skjer for mye av kompetansehevingstiltak og tjenesteutvikling enn for lite. Men det er store krav til sektoren på disse områdene fra nasjonalt hold og kan ikke «velges bort». Brukerne av de kommunale helse- og omsorgstjenestene er i endring, og personellet må også endre/øke sin kompetanse i takt med brukernes behov. Stillingen som fag- og tjenesteutvikler er blitt en helt nødvendig ressurs og lederstøtte som følge av den økte omstillingstakten og økte krav til tiltak for å styrke både fagkompetanse og digital kompetanse, samt stadig økte krav til kvalitetssikring og internkontroll.

Effektiv og hensiktsmessig organisering og ansvarsfordeling i Helse og omsorgssektoren

Videreutvikle organisering og ansvarsfordeling i takt med oppgaveoverføring til kommunene. Revidere delegeringsreglement for sektoren.

- *Måleindikator: Beskrives i Helse og omsorgsplan*

Kommunens delegeringsreglement er ikke revidert på flere år og ivaretar dermed heller ikke ny organisering i Helse og sosial etter innføring av Helse- og sosialsjef (i 2017). Sektorleder har hele tiden fokus på effektiv organisering og effektiv ansvar- og oppgavefordeling blant alle ansatte, inkl. ledere og nøkkelpersoner. Det gjøres fortløpende justeringer underveis når det er hensiktsmessig. Det er gjennomført flere Lean-gjennomganger av nøkkelpersoners arbeidsoppgaver og prosesser og dette fortsetter i 2019. Oppgaveoverføring til kommunene følges opp og implementeres i drift, enten med prosjektmidler eller inn i ordinær drift. Det har tradisjonelt vært stort fokus på å bruke mest mulig av ressursene på direkte tjenesteyting. Dette er viktig, men sektoren har i tillegg mange utfordringer og oppgaver av administrativ karakter som også må løses, og som krever ressurser. Kravene til ledere øker, spesielt kravene til fag- og tjenesteutvikling, evne til omstilling og effektivisering, økt digitalisering mv.

Behovene i tjenestene øker, samtidig som de økonomiske rammene strammes inn. Dette er en stor utfordring for sektoren, og hovedfokusområde for sektorleder. Det er stadig økende krav til effektivisering.

Sektoren skal jobbe med kontinuerlig forbedring

Blant annet ved hjelp av LEAN-metodikk som skal ruller ut i sektoren. Identifisere problemområder og løse disse ved hjelp av systematiske problemløsningsteknikker. Forventning om å ta ut kvalitetseffekter i etterkant i form av økt produktivitet, redusert ventetid og økt kvalitet.

Det er gjennomført flere Lean-prosesser i sektoren. Se egen rapport for Lean. Eventuelle gevinster må tas ut i reduksjoner i tjenestene på grunn av innsparingsbehov i sektoren for å holde tildelte økonomiske rammer, og for å ivareta økte tjenestebehov, nå og fremover. Dette er utfordrende å kommunisere på en måte som skal gi de ansatte motivasjon for endringsarbeid. Viktig å få frem at situasjonen ville vært verre om man ikke gjennomførte disse forbedringsprosessene. Det vil si at innsparingene vil komme uansett og desto viktigere blir det å jobbe smartere med de ressursene man har igjen til rådighet.

God brukertilfredshet og ivareta brukers medbestemmelse

Det må utarbeides et system for brukermedvirkning.

- *Måleindikator: Resultatene fra brukerundersøkelse el.*

Sektoren har ikke tatt i bruk systematiske brukerundersøkelser p.t., men dette er et hovedfokus i Lean prosesser og har et stort fokus i den daglige tjenesteytingen i alle tjenester. Brukerrollen er endret, fra fokus på medvirkning til brukerstyring; fra «hva kan vi gjøre for deg» til «hva er viktig for deg», egenmestring og det å være sjef i eget liv er viktig.

Flere i arbeid og aktivitet

Samarbeide med resten av kommune, næringsliv/arbeidsgivere og frivillige organisasjoner for å få arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne ut i jobb. Jobbe for å opprettholde den lave ledigheten. Se på muligheten for å lære flyktninger norsk ved at de er i arbeidsrettet aktivitet.

- *Måleindikator:*

Syssettingsstatistikk: antall mottakere av økonomisk sosialhjelp med vilkår om aktivitet og med overføring til arbeid, flyktninger i arbeid etter avsluttet introduksjonsprogram.

Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp som er i aktivitet: 2

Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp med overføring til arbeid: 2

Antall flyktninger som har kommet ut i jobb etter avsluttet introduksjonsprogram: 5

Sykefraværet skal ikke overstige 5 % og det skal ikke være arbeidsrelatert fravær

Et viktig lederansvar er å forebygge og redusere sykefravær og følge opp IA arbeid i sin virksomhet.

- *Måleindikator:*

*Fraværsregistrering/statistikk : Sykefravær \leq 5 % : Ikke arbeidsrelatert fravær
Regnskap: sykevikarinnleie i pleie og omsorg skal ikke overstige 5 %*

Målet er ikke nådd i 2018, selv om man i enkelte kvartals vise perioder har vært nede på mellom

5 og 6 %. Kommunens totale sykefravær for 2018 var på 6,7 %. Det er ikke tall på det totale fraværet i sektoren samlet sett, men per virksomhet. Endringer i sykefravær i de store tjenestene i pleie og omsorg med mange ansatte gir utslag på kommunens totale fraværspersent. Det er også her de store utgiftene kommer på grunn av behov for vikar innleie. De øvrige virksomhetene har forholdsvis få ansatte og bare en til to ansatte gir store prosentmessige utslag på statistikken for virksomheten, men har mindre betydning for kommunens totale fraværspersent.

- Sigdalsheimen pleie har hatt en sykefraværspersent på 8,1 % i snitt i 2018, men var nede i 5,4 % i siste kvartal.
- Tjenester til funksjonshemmede har et gjennomsnittlig sykefravær på 10,3% i 2018. Virksomheten har lite korttidsfravær.
- Hjemmetjenesten hadde et gjennomsnitt på 5,7% i sykefravær. Det har ikke vært arbeidsrelatert fravær.

Det jobbes kontinuerlig og systematisk med sykefraværsoppfølging i sektoren. Dette rapporteres i egne årsrapporter for HMS. Det er ikke rapportert om arbeidsrelatert fravær i noen av virksomhetene. Fra budsjett 2019 er det gjort innstramminger i vikarbudsjettet for pleie og omsorg for å holde budsjettrammen. Rammen i 2018 ga rom for vikar innleie for et gjennomsnitt på 7 %, i mens det fra 2019 ikke er rom for innleie for mer enn 5 %. Det vurderes kontinuerlig om det er behov for vikar innleie. Dette er en prioritert lederoppgave, på lik linje som sykefraværsoppfølging er en viktig og prioritert lederoppgave. Høyt sykefravær har ikke bare store negative økonomiske konsekvenser, men også negative konsekvenser for driften og brukerne med tanke på kvalitet og kontinuitet.

Frivillig arbeid

Etablere et system for styring av frivillig arbeid.

- *Måleindikator: Legge frem sak til politisk behandling innen utgangen 2019*

Styrking av frivillighet og kommunenes samarbeid med frivilligheten er en uttrykt nasjonal satsning fremover, spesielt innenfor helse- og omsorgssektoren. Kalles ofte «den andre samhandlingsreformen». Frivillig arbeid handler om å utnytte de sosiale og menneskelige ressursene som finnes i befolkningen. Med stadig økte brukerbehov, flere eldre, strammere økonomiske rammer og færre arbeidsføre per antall hjelpetrequende vil frivilligheten være en avgjørende ressurs for kommunen fremover. Samtidig har frivillighet en folkehelseverdi ved at frivillig arbeid også gir verdi for den frivillige i form av aktivitet, følelse av nytte og verdi, samt sosialt fellesskap. I eldreomsorgen er det ansatt 0,2 årsverk til kultur, aktivitets og frivillighetskoordinator, men utover det har Sigdal i liten grad etablert et system for styring av frivillig arbeid, og kommunen har ingen frivilligsentral.

Unngå forringelse av kommunal bygningsmasse

- *Måleindikator: IK bygg*

Sektorens har en stor bygningsmasse å ivareta. Denne er av variabel stand, men følges godt opp av sektorens vaktmestere og av adm. ledelse. På grunn av stramme rammer i driftsbudsjettet meldes en del vedlikeholdsbehov og behov for utbedringer, opp som egne prosjekter.

Vedtatte prosjekter følges opp. Det er en utfordring at adm.ledelse må bruke forholdsmessig mye av sin tid på eiendomsforvaltning, fremfor drift og utvikling av tjenestene.

Riktig dimensjonerte, tidsriktige og egnede lokaler for sektorens tjenester

Arbeide videre for å løse utfordringene med plassbehov og behov for samlokalisering i virksomhet Forebyggende helse (helsestasjonen m.fl.). Videre løse utfordringene med tidsriktige og egnede lokaler for legetjenestene.

- *Måleindikator: Rapportere på prosjektet, jfr. prosjektplan*

Det har også gjennom hele 2018 blitt jobbet med diverse saksutredninger som beskriver behov for nye, egnede lokaler for ovennevnte tjenester. Det er nå vedtatt å bygge «helsehus», jfr. KS vedtak 02/19. Sak vedr behov for utbedring av lokaler for legekontor i Eggedal legges frem i budsjettbehandlingen for 2020. Behov for utbedringer av lokaler for psykisk helse beskrives som et behov i prosjektoversikten.

Budsjettutfordringer videre, for budsjett 2019 og økonomiplanperioden 2019-2020:

Sektoren endte med mindreforbruk i 2018, av ulike årsaker, se lenger bak. Sektoren har likevel store budsjettutfordringer fremover. Det vises også til beskrivelse av dette i budsjettheftet 2019.

Sektoren hadde som utgangspunkt for budsjett 2018 lagt inn innsparingstiltak. Det vises til budsjettheftet 2018. Rammeøkningen på 2 754 000 kr fra 2017 til 2018 dekket lønnsveksten, men kun delvis reell prisvekst. Den dekket ikke alle nye ordninger og behov. Alt dette ble likevel lagt inn. Rammen forutsatte da reduksjoner i noen av tjenestene, da rammebehovet ved uendret/videreført drift ville vært vesentlig høyere; over 5 mill. I tillegg har sektoren spart ytterligere 951 000 kr i revidert budsjett for 2018. Se notat i KS sak 13/18. De nevnte sparetiltakene gikk ikke ut over det konkrete tjenestetilbudet tiltakene gjelder, men det var risiko knyttet til økt rammebehov generelt i sektoren og spesielt et økt behov igjen ved Sigdalsheimen.

Sektoren har en høy grad av avtaleforpliktelser både i forhold til lovpålagte oppgaver og i forhold til forvaltning, drift og vedlikehold av bygg. I budsjett 2018 var summen av økningen av dette i størrelsesorden 1 300 000 kr. I tider med stramme rammer og økning i behovet for tjenester er det utfordrende å ha så stor portefølje av forpliktelser som skal følge prisutvikling før det øvrige budsjettet skal legges.

Budsjettrammen for Tjenester til funksjonshemmede er økt i budsjett 2019, men rammen tar ikke fullt ut høyde for mulig videre/p.t ikke vedtatte opptrappingsbehov av tjenesten. Det er således budsjettert med en risiko, og eventuelt behov må dekkes av fondsmidler avsatt til denne tjenesten (utgjør p.t 600 000 kr). Det er behov for ytterligere økninger på området i 2020.

Budsjettrammen for 2018 for Sigdalsheimen forutsatte at trenden fra 2017 med redusert antall beboere ved Sigdalsheimen og antall brukere i hjemmetjenesten vedvarte. Sigdalsheimen hadde redusert belegg helt fra juni 2017 og ut året og som gjorde at man kunne redusere bemanningen og dermed spare betydelig på lønnsutgifter (1,2 mill. kroner). Budsjettheftet 2018 beskriver at dersom belegget igjen stiger så har disse tjenestene behov for økte rammer igjen. Og belegget steg allerede fra første dag i 2018 og medførte behov for opprinnelig grunnbemanning. I tillegg har det vært flere brukere i behov av en til en bemanning og dermed behov for ytterligere

ekstra innleie gjennom året. Budsjettrammen for 2019 er styrket i henhold til økt behov for plasser og et spesielt behov knyttet til ressurskrevende brukere, men det er knyttet usikkerhet til utgiftsbehovet gjennom året. Det er søkt, og mottatt statstilskudd for ressurskrevende tjenester i 2018. Dette søkes videre i 2019. Dette avregnes og mottas eventuelt etter endt regnskapsår. Behovet ved Sigdalsheimen varierer erfaringsvis gjennom året, både når det gjelder behov for plasser, pleietyngde og ressurskrevende brukere. Utgiftsbehovet følges tett opp, også dersom behovet reduseres. Da reduseres bemanning i tråd med dette.

Det er gjort innstramminger i vikarbudsjettet for både Sigdalsheimen og hjemmetjenesten for å holde budsjettrammen i 2019, jfr. beskrivelse under mål vedrørende sykefravær. Integreringsmidlene er frie inntekter til kommunen. Et budsjettmål er at de totale kostnadene knyttet til flyktningetjenesten ikke skal overstige statstilskudd fra IMDI. Det vises til KS-sak 32/18 Handlingsplan for arbeidet med flyktninger i Sigdal kommune 2018 – 2021. Kommunen hadde en inntektstopp på integreringstilskudd i 2016 på 13,7 mill. kroner, for deretter å trappe ned til at man har i underkant av 0,7 mill. kroner i 2021. Kommunens årsresultat har hatt et forbedret resultat grunnet integreringsmidlene med 2,8 mill. kroner i 2016 og 1,4 mill. kroner i 2017. Rammen for 2018 ble lagt med forventning om at flyktningebudsjettet/regnskapet skulle gå i null, noe det også gjorde. Det er utfordringer med å redusere aktiviteten tilsvarende reduksjon i inntektene fremover. Inntektene reduseres med 3,1 mill. kroner fra 2018 til 2019 (fra 9,3 mill. til 6,2 mill. kroner), noe som også medfører en strammere praksis i overføring av midler til andre tjenester, herunder planområde 3. For nærmere beskrivelse av fordeling av midlene, se under tjenesteområde 8500 Statstilskudd flyktninger. Perioden fra 2018 -2020 vurderes til at det er risiko for at kostnadene kan overstige integreringsmidlene. Spesiell utfordring i 2019 da 31 stk. (den store flyktningetilførselen) går over til år 4 i integreringsprogrammet, som betyr et redusert tilskudd per person på 83 000 kr. Det er viktig å bygge buffer for dette i og med at alle ikke klarer å følge løpet IMDI setter opp ifht. hjelpebehov. Det er behov for innsparing og omstilling i tjenestene for å holde rammene fremover. «Overskuddet» fra tidligere år på om lag 2,1 mill. kroner ble avsatt til fond, samt overskuddet fra 2017 på 2,8 mill. kroner. Det er da til sammen 4,9 mill. kroner på fond reservert til flyktningetjenesten. Ikke noe av dette er brukt i 2018.

Økonomisk sosialhjelp er uforutsigbar å budsjettere. Tjenesten har et merforbruk i 2018, men budsjettrammen for 2019 er ikke økt i forhold til dette. Se nærmere beskrivelse under regnskapspostene lenger bak.

Vedrørende rammetilskudd til kommunene for antall psykisk utviklingshemmede over 16 år med vedtak på tjenester: som en del av kommunens rammeoverføring er antall psykisk utviklingshemmede over 16 år med vedtak på tjenester fra kommunen en faktor. Dette er ikke øremerkede midler, og inntektsføres derfor ikke direkte på virksomheten. I 2018 fikk kommunen 655 000 kr per bruker for 16 brukere (økning fra 12), altså en samlet inntekt på 10 480 000 kr (mot 7 440 000 kr i 2017). Dette tilsa en økning i kommunens inntekter fra 2017 til 2018 på 3 040 000 kr. Virksomheten hadde kun behov for en budsjettøkning på 200 000 kr knyttet til disse midlene i 2018. Det er et betydelig større budsjettbehov knyttet til disse midlene i 2019, og videre i 2020, på grunn av økt (opptrapping av) brukerbehov. Sektoren ble ikke tilført alle disse midlene fra 2017, da det som nevnt ikke er øremerkede midler. Rammen for disse tjenestene er økt noe i 2019, men budsjettert med risiko, ref. over, og det er behov for ytterligere økte rammer i 2020.

Det er en generell budsjettutfordring for sektoren at enkeltvedtak i helse- og omsorgstjenestene kan utløse store økonomiske konsekvenser og dermed behov for endringer i rammene. Dette gjelder spesielt innen tjenester til funksjonshemmede inkl. psykisk utviklingshemmede, ressurskrevende brukere, barnevern, rus/psykiatri, samt innen demensomsorgen.

Disse utfordringene til sammen gjør at det er behov for å avsette midler til disposisjonsfond for uforutsette utgifter Helse- og sosial utover de allerede avsatte midlene på 600 000 kr («Uforutsette utgifter tjenester til funksjonshemmede»). Dette er basert på behov Helse- og sosial vet kommer i kommende økonomiplanperiode. Det er imidlertid usikre størrelser da rammebehovet fremover selvfølgelig også er avhengig av eventuelle endringer i øvrige behov i tjenestene.

Budsjettrammen for drift av sektorens bygg er som nevnt stram, og rommer ikke mer enn nødvendig løpende utgiftsbehov og vedlikehold og mange vedlikeholdsoppgaver/ oppgraderinger og investeringer meldes derfor opp som prosjekter. Flere av de har det ikke vært rom for i økonomiplanperioden. Se nærmere beskrivelse av prosjekter i eget kapittel og i egen oversikt i budsjett 2019.

Budsjettutfordringer er videre nærmere beskrevet under postene for hvert tjenesteområde.

4.4.2 Personalressurser

Tabell Årsverk per tjenesteområde

Summerer faste hjemlede årsverk, ekskl. engasjementer, prosjektstillinger og faste vikarer.

Tjenesteområde innen Helse og sosial	Årsverk 2017	Årsverk 2018	Årsverk 2019
1200 Administrativ ledelse	2,4	1,9	1,9
1210 Forvaltning av eiendom	0,3	0,3	0,3
2320 Helsestasjon	3,3	3,36 (pluss 0,6 tilskuddsmidler) (pluss lege 0,1)	3,36 (pluss 0,6 tilskuddsmidler) (pluss lege 0,1)
2330 Forebyggende arbeid, helse og sosial	1,67	1,77 (Pluss midt t 0,2 merkantil flyktn.midler)	1,77 (Pluss midt t 0,2 merkantil flyktn.midler)
2332 Friskliv	0,5	0,5	0,5
2340 Aktivisering og service eldre og funksjonshemmede (ikke iberegnet fritidskontakt)	6,4	6,0 (Pluss prosjektleder Fritid 123) (Pluss fritidskontakter)	5,8 (Pluss prosjektleder Fritid 123) (Pluss fritidskontakter)

2410 Legetjenester	4,15	4,07	4,07
2411 Fysio- og ergoterapitjenester	3,5	3,7	3,8
2420 Sosial rådgivning og veiledning	2,5	2,5 (Pluss 1,0 prosjekt flyktning) (pluss 0,4 NAV leder)	2,5 (Pluss 0,5 prosjekt flyktning) (pluss 0,4 NAV leder)
2430 Tilbud til personer med rusproblemer	0,6	0,6	0 (Vakant 0,6 ruskonsulent) (pluss 0,9 prosjektstilling boveileder)
2531 HO i Sigdalsheimen	50,74	51,18 (pluss lege)	56,08 (pluss lege)
2532 HO i Bjørkekvisten	2,26	2,89	3,10
2540 HO til hjemmeboende funksjonshemmede (ikke iberegnet omsorgslønn og privat avlastning)	20,38	21,05	21,08
2541 HO til hjemmeboende	27,59	26,6	26,02
2542 HO, psykisk helse	2,7	2,7	2,7
2560 Øyeblikkelig hjelp døgnopphold	0,85	0,88	0,88
2611 Botilbud Sigdalsheimen	3,64	3,3	3,3
2650 Kommunalt disponerte boliger	0,9	0,9	0,9
2750 Introduksjonsordning flyktninger	0,6	0,5 fast (pluss 0,5 prosjekt)	0,5 fast (0 prosjekt)
2760 Kvalifiseringsprogrammet	0	0	0
SUM hjemlede årsverk i sektoren	134,98	134,7	138,56

Tabellen beskriver årsverk 2018 slik de ble lagt i budsjettet. Tabellen viser også årsverk i året forut, og for budsjett 2019, slik at man kan se utviklingen. For beskrivelse av endringer fra 2018 til budsjett 2019, se budsjettheftet.

4.4.3 Regnskap planområde 4, Helse og sosial

		Regnskap'18	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'17
1000	Politisk styring og kontroll	25 323	28 000	2 677	26 124
1200	Administrativ ledelse	1 812 146	1 666 800	-145 346	1 455 124
1203	Personal/opplæring/velferd	223 499	230 000	6 501	229 350
1210	Forvaltning av eiendommer	741 726	637 600	-104 126	621 242
2130	Voksenopplæring	2 098 347	1 780 000	-318 347	3 096 005
2320	Helsestasjon	2 527 788	2 700 400	172 612	2 925 439
2330	Forebyggende arbeid, helse og sosial	1 184 565	1 648 000	463 435	1 041 853
2332	Friskliv	292 463	356 900	64 437	242 681
2340	Aktiverings- og service eldre og funksjonshemmede	4 447 192	5 219 500	772 308	4 567 339
2410	Legetjenester	4 961 194	5 206 900	245 706	4 829 852
2411	Fysio-/ergoterapitjeneste	3 262 529	3 174 900	-87 629	2 777 893
2420	Sosial rådgivn og veiledning	3 765 006	3 789 200	24 194	4 535 422
2430	Tilbud til pers m/rusproblemer	360 410	538 700	178 290	411 607
2440	Barneverntjeneste	2 830 196	2 654 000	-176 196	2 702 667
2510	Barneverntiltak i familie	545 577	365 000	-180 577	49 175
2520	Barneverntiltak utenfor familie	2 840 246	3 319 000	478 754	3 302 594
2531	HO Sigdalsheim	38 729 611	37 851 700	-877 911	35 382 433
2532	HO Bjørkekvisten	2 159 932	2 537 200	377 268	1 702 698
2540	HO Hjemmeboende funksjonshemmede	15 336 615	16 415 100	1 078 485	14 346 336
2541	HO Hjemmeboende	21 038 078	21 717 600	679 522	20 435 353
2542	HO Psykisk helse	2 112 133	2 046 200	-65 933	1 820 530
2560	Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene	1 031 142	1 157 600	126 459	1 094 935
2611	Botilbud Sigdalsheimen	4 471 803	4 081 200	-390 603	4 282 596
2612	Botilbud Bjørkekvisten	157 376	94 000	-63 376	209 676
2650	Kommunalt disponerte boliger	-1 684 439	-2 418 700	-734 261	-409 606
2730	Arb.rettede tiltak i kommunal regi	36 388	80 000	43 612	77 304
2750	Introduksjonsordning flyktninger	3 880 360	4 428 200	547 840	4 166 742
2760	Kvalifiseringsprogrammet	349 698	378 000	28 302	239 775
2810	Ytelse til livsopphold	4 030 546	2 946 000	-1 084 546	3 444 254
2830	Bist.etabl.oppretht.eg.bolig	19 931	22 000	2 069	22 746
2850	Tjenester utenfor ordinær kom.ansvarsområde	-19 546	0	19 546	8 056
8500	Statstilskudd flyktninger	-9 981 810	-9 325 000	656 810	-13 606 751
Sum for planområdet		113 586 024	115 326 000	1 739 976	106 031 444

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 4 Helse og sosial har et mindreforbruk på 1 739 976 kr mot varslet merforbruk på 3 098 000 kr etter 2. tertialrapport. Denne betydelige reduksjonen skyldes hovedsakelig uforutsette økte inntekter på området; herunder økte refusjonsinntekter på Sigdalsheimen grunnet ressurskrevende brukere og ulike mottatte tilskuddsmidler som ikke var

budsjettert, blant annet til rask psykisk helsehjelp. Sektoren mottok også 250 000 kr i skjønnsmidler fra fylkesmannen til ressurskrevende brukere på Sigdalsheimen. Det skyldes videre at kommunen fått noe mer i statstilskudd for flyktninger enn budsjettert, samt en budsjettjustering/rammeøkning på 800 000 kr på sektoren til flyktningetjenester, som det i årsregnskapet viser seg at ikke var behov for likevel. Det er ubrukte flyktningemidler i noen tjenester, men totalt sett gikk inntekter og utgifter til flyktningetjenesten i null. Til slutt skyldes mindreforbruket endringer i tjenester til funksjonshemmede og innsparing i avd. psykisk helse.

Forbruket på virksomhetsnivå fordeler seg som følger:

Tjenesteområdene under: fellestjenester, omsorgsboliger og bygg, vaktmester, kjøkken og renhold ved Sigdalsheimen. Områdene har samlet sett et merforbruk på 1 712 453 kr mot et varslet merforbruk på 1 060 000 kr rapportert etter 2. tertial. Merforbruket skyldes hovedsakelig bygg- og vedlikeholdskostnader, herunder husleiesvikt på grunn av ledighet i boliger, samt noe merforbruk på kjøkkenet.

Tjenesteområdene under Sigdalsheimen, pleie inklusive kommunal øyeblikkelig hjelp døgnopphold har samlet sett et merforbruk på 596 796 kr mot merforbruk etter 2. tertial på 2 013 000 kr. Området har fått tilført 250 000 kr i skjønnsmidler fra Fylkesmannen og dette er tatt med i budsjettregulering, KS-sak 81/18. Som nevnt i tertialmeldingene var det usikkerhet i forhold til tilskudd til ressurskrevende brukere. Dette utgjorde 1 784 000 kr som ikke var budsjettert. I tillegg ble vederlagsinntektene om lag 600 000 kr høyere enn budsjett på grunn av høyt belegg gjennom hele året.

Tjenesteområdene under hjemmetjenesten har et mindreforbruk på 774 747 kr som skyldes sparte lønnsutgifter (vikarmidler) som følge av noe redusert behov for tjenestene, samt innkjøp av velferdsteknologisk utstyr ble forsinket og vil bli gjort i 2019. Det var varslet et mindreforbruk på 300 000 kr rapportert etter 2. tertial.

Tjenesteområdene under virksomhet forebyggende helse har samlet sett et mindreforbruk på 552 146 kr, mot et varslet merforbruk på 220 000 kr etter 2. tertial. Årsakene til dette er at tjeneste 2320 Helsestasjonen har et mindreforbruk på 173 059 kr, grunnet innvilget videreføring av tilskudd til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten (helsesykepleier). Mindreforbruk på tjeneste 2330 Forebyggende arbeid helse og sosial på 487 398 kr på grunn av tilskudd til rask psykisk helsehjelp.

Tjenesteområdene under virksomhet psykisk helse og rustjeneste har samlet sett et mindreforbruk på 363 917 kr mot varslet mindreforbruk etter 2. tertial på 10 000 kr. Dette skyldes i hovedsak langtidssykemelding med lite vikar-innleie, vakant stilling og mindre bruk av fritidskontakt enn forventet.

Tjenesteområdene under legetjenestene har samlet sett et mindreforbruk på 245 706 kr mot varslet merforbruk etter 2. tertial på 50 000 kr. Dette skyldes høyere inntekter ved Prestfoss legesenter og noen mindre kostnader og høyere inntekter på turnuskandidaten.

Tjenesteområdene under NAV inklusive flyktningetjenesten har et samlet mindreforbruk på 431 776 kr, mot et varslet merforbruk på 1 000 000 kr etter 2. tertial. Mindreforbruket skyldes en samlet merinntekt på dette tjenesteområdet på 1 095 810 kr i forhold til budsjett, herav

442 847 kr i statstilskudd for flyktningene og 652 963 kr som ikke er blitt fordelt ut til Prestfoss barneskole, forebyggende helse og tjeneste for funksjonshemmede i tråd med budsjettet, fordi disse områdene endte med mindreforbruk og dermed totalt sett ikke hadde behov for disse overføringene. Ytelse til livsopphold for brukere som ikke er flyktninger, har et merforbruk på 819 665 kr, hovedsakelig grunnet innstramminger i reglene for arbeidsavklaringspenger. Tjenesteområde Livsopphold/introduksjonsordning for flyktninger har netto merforbruk på 147 624 kr. Området fikk tilført 800 000 kr i en budsjettregulering, KS-sak 81/18. Det viste seg mot årets slutt at det totalt sett ikke hadde vært behov for denne reguleringen. Samlede inntekter og utgifter til flyktningtjenesten gikk i null i 2018, uten disse 800 000 kr.

Tjenesteområdene under barnevernet har samlet sett et mindreforbruk på 121 981 kr mot varslet merforbruk på 200 000 kr etter 2. tertial bl.a. fokus på forebyggende arbeid og økt kvalitetssikring ved innkjøp av tjenester.

Tjenesteområdene under virksomheten tjenester til funksjonshemmede, inklusive bygg, aktivisering og arbeidsrettede tiltak, har samlet sett et mindreforbruk på 1 885 197 kr mot varslet mindreforbruk på 1 045 000 kr etter 2. tertial. Dette skyldes hovedsakelig endringer i totalt tildelte timer på tjenestene praktisk bistand, BPA og omsorgslønn i løpet av året. I tillegg mindre bruk enn budsjettet på tjenesten fritidskontakt, og mottatt tilskudd for Fritid 123.

Endringer/budsjettjusteringer i løpet av 2018:

Det har i tillegg til budsjettjustering for lønnskompensasjon og arbeidsgiveravgift og for regulering av KLP forsikringspremier og AFP vært foretatt to justeringer. I KS sak 13/18 ble det vedtatt en nedjustering av sektorens ramme på 951 000 kr, og i KS sak 81/18 en budsjettendring for 2018, med økning på netto driftsramme på kr 1 050 000 kr. Dette var 800 000 kr i rammeøkning til økonomisk sosialhjelp flyktninger og 250.000 kr i skjønnsmidler fra fylkesmannen. Til sammen utgjør budsjettjustering for planområdet 7 703 000 kr. For budsjettendringer i prosjektporteføljen, se under «prosjekter».

Kommentarer til tjenesteområdene

For nærmere beskrivelse av hva de ulike tjenesteområdene i Helse- og sosial inneholder, samt beskrivelse av egenandeler, vises det til budsjettheftet 2018. I årsmeldingen tar man for seg regnskapet og forklarer mer-/mindreforbruk, og endringer i forhold til budsjett.

1000 Politisk styring og kontrollorganer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
25 323	28 000	2 677

Omfatter godtgjøring til hovedutvalget for Helse- og sosial. Godtgjøring til Eldreråd og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne ligger under planområde 1 sentraladministrasjonen.

1200 Administrativ ledelse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 812 146	1 666 800	-145 346

Inneholder 1,9 årsverk, herav 0,9 årsverk Helse og sosialsjef, 0,8 årsverk til saksbehandler/ økonomimedarbeider i Helse og sosial og 0,2 årsverk systemansvarlig for KF kvalitet. En andel av helse og sosialsjef og saksbehandlerstilling føres på tjeneste 1210 Forvaltning av eiendommer,

knyttet til sektorens eiendomsforvaltning, jfr. retningslinjer i KOSTRA. Merforbruket skyldes høyere lønnskostnader enn budsjettet. Budsjettet for 2019 er justert for dette. Skyldes også engangsutgift med istandsetting av kontor på kommunehuset.

1203 Personal/opplæring/velferdstiltak

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
223 499	230 000	6 501

Gjelder sektorens samlede kostnader til bedriftshelsetjeneste. Alle ansatte i sektoren er innmeldt i bedriftshelsetjenesten.

1210 Forvaltning av eiendommer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
741 726	637 600	-104 126

Gjelder forsikringer til alle kommunale bygninger i Helse og sosial, samt leie av grunn for noen av de (Sigdalsheimen, Prestfosstun, aldersboliger og Heimtun). Inneholder også kostnader for IK-bygg (FDV-bygg abonnement og internkontroll) og andel av lønnskostnader knyttet til sektorens eiendomsforvaltning, 0,3 årsverk. Dette er andel av Helse og sosialsjef- og av saksbehandlerstilling i sektoren. Merforbruk skyldes økte kostnader til el-kontroll på byggene. Budsjett 2019 er korrigert for dette.

2130 Voksenopplæring

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 098 347	1 780 000	-318 347

Gjelder voksenopplæring til flyktninger. Kostnadene dekkes av tjeneste 8500 Statstilskudd flyktninger. De totale kostnadene knyttet til flyktningtjenesten overstiger ikke statstilskuddet fra IMDI.

2320 Helsestasjonen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 527 788	2 700 400	172 612

Tjenesten inneholdt i 2018: Virksomhetsleder / ledende helsesøster: 0,6 årsverk, Helsestasjon 0-5 år: 0,6 årsverk helsesøster fast stilling, pluss 0,2 årsverk helsesøster på tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet. Skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom og psykisk helse: 0,6 årsverk helsesøster fast stilling pluss 0,4 årsverk tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet. Jordmor: 1,0 årsverk, herunder 0,6 årsverk svangerskapsomsorg og 0,4 årsverk følge- og vaktberedskap som er delvis finansiert ved avtale om økonomisk godtgjøring fra Vestre Viken HF. (kr 165 000). Helsestasjons- og skolelege: 0,1 årsverk. Merkantil: 0,2 årsverk. Renhold 0,16 årsverk. Fag- og tjenesteutvikler: 0,2 årsverk.

Det ble søkt om midler fra Helsedirektoratet til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten og vi fikk innvilget kr 471 000. Midlene ble brukt til helsesøsterstilling som beskrevet, og har vært helt nødvendige for å drive en faglig forsvarlig tjeneste etter nasjonale retningslinjer. Ubrukte tilskuddsmidler; kr 75 210 er overført til 2019.

2330 Forebyggende arbeid, helse og sosial

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 184 565	1 648 000	463 435

Fordelt som følger:

Kommunelege

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
457 763	433 800	-23 963

Inneholder lønnskostnader 0,37 årsverk kommunelege. Nåværende kommunelege går av med pensjon f.o.m 2020. Det utredes muligheter for interkommunal kommunelegeordning i løpet av 2019. Dette vil legges frem i egen politisk sak.

Forebyggende helse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
440 637	380 800	-59 837

For 2018 inneholder denne tjenesten forebyggende helse:

Virksomhetsleder: 0,2 årsverk. Helsesøster smittevern: yrkes- og reisevaksinasjon (delvis finansiert ved egenandeler), tuberkulosearbeid og flyktninghelsetjeneste: 0,2 årsverk. Merkantil; midlertidig engasjement knyttet til arbeid flyktninghelsetjenesten: 0,2 årsverk. Dekkes av integreringstilskudd. Merforbruket skyldes ekstrahjelp.

Kommunepsykolog/SAPH/RPH

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
286 165	833 400	547 235

Det har vært tilsatt kommunepsykolog i 50 % stilling i to måneder og 100% stilling i 9 måneder i 2018.-Kommunen får statlig tilskudd årlig fram til 2020 til delfinansiering av tjenesten. Tilskudd for 1,0 årsverk kommunepsykolog er kr 410 000. Psykologstillingen var ubesatt på starten av året, grunnet rekrutteringsproblemer, lønnskostnadene ble da mindre enn budsjettet, men tilskuddet ble tilsvarende avkortet.

Mindreforbruket skyldes mottatte tilskuddsmidler til Sigdal for vår del av interkommunal tjeneste Rask Psykisk Helsehjelp (RPH) på kr 550 000. Dette tilskuddet var ikke forventet ved budsjettering. Budsjettet ble lagt i henhold til avtalen på kr 606.000. Dette er videreført i budsjett 2019.

2332 Friskliv

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
292 463	356 900	64 437

Inneholder 0,5 årsverk frisklivs koordinator (fysioterapeut). Lønn dekkes delvis av fastlønnstilskudd. Til å drive aktivitetsgrupper på ettermiddags- og kveldstid, leies det inn aktivitører. Dette finansieres i stor grad av egenandeler. Mindreforbruket skyldes mindre utgifter til ekstrahjelp og høyere brukerbetaling enn budsjett.

2340 Aktiviserings- og servicetjenester for eldre og funksjonshemmede

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 447 192	5 219 500	772 308

Regnskapet viser et totalt mindreforbruk på 772.308. Se nærmere forklaring under hvert område.

Tono aktivitetssenter og fritidskontakt til funksjonshemmede

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 747 176	2 189 800	442 624

Mindreforbruket skyldes lavere utgifter til tjenesten fritidskontakt og delvis tilskudsfinansiering av prosjektet Fritid 123.

Tono aktivitetssenter

2,2 årsverk var knyttet opp til aktivitetssenteret i 2018, iberegnet Sigdals andel av prosjektleder i Fritid 123. Antall brukere på aktivitetssenteret i 2018: 12 brukere, hvorav 8 voksne og 4 barn/unge. Antall brukere varierer fra dag til dag. Det er også skoleelever med behov for tilrettelagt undervisning som benytter senteret.

Fritidskontakt til funksjonshemmede

Utgiftene til tjenesten har gått vesentlig ned de siste årene, men er nå igjen i økning. Det jobbes videre med utvikling av tjenesten fritidskontakt, også gruppebasert. Dette vil i tillegg til å være økonomisk også være et bedre tilbud for mange brukere med tanke på sosialt nettverk. Fritid 123 ble i 2014 etablert som et samarbeidsprosjekt mellom Modum, Sigdal og Krødsherad. Prosjektet har så langt i hovedsak vært finansiert gjennom tilskudd.

Antall brukere med fritidskontaktvedtak gjennom hele/ deler av året:

2014:	17 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	12,0 timer
2015:	16 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	8,5 timer
2016:	16 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	1,0 timer
2017:	15 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	7,0 timer
2018:	18 brukere	økning av tildelte timer totalt:	14,0 timer (ikke helårsvirkning 2018)

1 vedtak er avsluttet, 4 nye er fattet.

Sigdal aktivitetssenter og fritidskontakter, psykisk helse og rustjeneste

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
585 440	837 000	251 560

Inneholder 0,4 årsverk til drift av dagsentertilbud samt fritidskontakt-tilbud.

Det har vært 13 personer (15 personer i 2017) som har hatt vedtak om opphold ved senteret i 2018. Gjennomsnittsalderen er 48 år. Fritidskontakt: I 2018 har 10 personer hatt 1:1 oppfølging. Fritidskontakt i gruppe har ikke vært aktiv. Mindreforbruket skyldes lavere utgifter til tjenesten fritidskontakt enn budsjettet.

Dagsenter ved Eggedal eldresenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
105 919	120 000	14 081

Inneholder 0,2 årsverk aktivtør, en dag per uke. Inneholder også utgifter og inntekter for mat som leveres fra Eggedal Borgerstue de dagene Sigdalsheimen ikke har utkjøring.

Antall brukere på dagsenteret per 31.12. 2018: 17 personer, snittalder 88 år

Antall brukere på dagsenteret per 31.12. 2017: 16 personer, snittalder 87 år

Antall brukere på dagsenteret per 31.12. 2016: 15 personer

Dagsentertilbud ved Sigdalsheimen/aktivitetskoordinator/tilskudd LHL

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 061 482	1 059 700	-1 782

Inneholdt i 2018 1,6 årsverk (mot 1,8 i 2017) til to ulike dagsentertilbud for eldre ved Sigdalsheimen, det ene spesielt tilrettelagt for personer med hukommelsessvikt, samt kultur- og aktivitetskoordinator. Det ene dagsentertilbudet ble redusert med 0,2 årsverk/ redusert fra to til en dag fra og med budsjettåret 2018 på bakgrunn av redusert behov. Tilrettelagt dagsenter har i 2018 bestått av tre dager per uke, som i 2017, men er fra 2019 redusert med 0,4 årsverk/med en dag i uken på bakgrunn av færre brukere gjennom året, samt behov for omdisponering av budsjettmidler.

0,2 årsverk kultur- og aktivitetskoordinator er en prosjektstilling til 2020, som kartlegger og samordner frivillighet og aktiviteter for brukere av hjemmetjenesten og Sigdalsheimen.

Antall brukere av dagsentrene per 31.12.18: 14 (9 + 5), snittalder 90 og 82 år

Antall brukere av dagsentrene per 31.12.17: 20 (13 + 7), snittalder 90 og 81 år

Antall brukere av dagsentrene per 31.12.16: 24 (17 + 7)

LHL driver også sitt dagsenter i helse og sosial sine lokaler. De mottar ikke lenger tilskudd fra kommunen for drift av dagsenter men har gratis husleie. Dette er et viktig lavterskeltilbud.

Sigdalsheimens buss

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
17 249	30 000	12 751

Mindreforbruk på grunn av lavere utgiftsbehov/mindre bruk av bussen enn budsjettet.

Driftskostnader for bussen er kuttet i budsjettet fra 2019.

Ambulerende vaktmester, inkl. trygghetsalarmer og utkjøring av mat

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
571 592	708 000	136 408

Inneholder 0,8 årsverk vaktmester, kostnader til matombringning (utkjøring), samt kostnader til innkjøp og drift av trygghetsalarmer. (utrykninger på alarmer besørgeres av hjemmetjenesten). Mindreforbruket skyldes ubrukte midler avsatt til velferdsteknologi. Utføres i 2019.

Antall mottakere av trygghetsalarmer per 31.12.18: 84, snittalder 82 år

Antall mottakere av trygghetsalarmer per 31.12.17: 86, snittalder 84 år

Antall mottakere av trygghetsalarmer per 31.12.16: 94

Trygghetsalarm er et lavterskeltilbud, og uten venteliste. Tjenesten trygghetsalarm skal utredes nærmere, med hensyn til både type alarmer og alarmmottak ihht. nye nasjonale føringer og utvikling innen velferdsteknologi.

Vask av tøy for hjemmeboende

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
27 197	0	-27 197

Merforbruk skyldes mindre inntekter fra egenbetaling/fakturering enn budsjettet. Det er redusert etterspørsel etter dette tilbudet.

Matombringning

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
330 789	275 000	-55 789

Gjelder kjøkkenets produksjonskostnader for middager til utkjøring og til servering i kantine, inkl. andel av kjøkkenets personell, 1 årsverk. Utgifter til lønn og skysskostnader til utkjøring av mat belastes budsjettet for ambulerende vaktmester. Merforbruk skyldes mindre salg av mat.

Antall mottakere av matombringning per 31.12.18: 72, snittalder 72 år

Antall mottakere av matombringning per 01.09.18: 68

Antall mottakere av matombringning per 31.12.17: 67, snittalder 82 år

Antall mottakere av matombringning per 31.12.16: 73

Tallene inkluderer også brukere på Eldresenteret som mottar mat fra Borgerstua.

2410 Legetjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 961 194	5 206 900	245 706

Regnskapet viser et samlet mindreforbruk på 245.706 kr. Se nærmere forklaring under hvert område.

Regnskap knyttet til kommunelegefunksjonen føres på tjeneste 2330, jfr. retningslinjer i KOSTRA. Kostnader til sykehjemslege og skole-/helsestasjonslege føres på henholdsvis 2531 Sigdalsheimen og 2320 Helsestasjonen.

Fastlegeordningen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 992 144	1 980 000	-12 144

Gjelder hovedsakelig driftstilskudd (basistilskudd) til de 3 fastlegene. Fra budsjett 2016 ble det opprettet ny legehjemmel med 800 pasienter for å avhjelpe de to opprinnelige fastlegene. De fikk samtidig redusert sine lister noe. Pasienttaket ble økt med 50 i 2017, fra 3200 til 3250. Dette ble videreført inn i budsjettet 2018.. Nivået på 3250 er også videreført i budsjett 2019. På bakgrunn av stor arbeidsmengde for fastlegene planlegges det med en 4. fastlege fra årsskiftet 2019/2020, jf. budsjettheftet 2019. Finansiering av fastlegeordningen er til vurdering på nasjonalt hold i 2019. Det er p.t ikke avklart hva dette blir. Forventer avklaring først i løpet av høsten 2019, ikke mars mnd. som kommunisert tidligere. Pasientlister publisert hos HELFO viste følgende listelengde hos fastlegene per 31.12.18 Elly H Kjærnet hadde 1200 innbyggere på sin fastlegeliste (listetak 1200 pasienter), ingen ledige plasser, Peder Schartum hadde 850 (listetak 850), ingen ledige plasser og Eirik Hemsborg Skar hadde 1201 (listetak 1200), ingen ledige plasser. Pga fulle lister er det i 2019 økt med ytterligere 50 pasienter, listetak totalt 3300 pasienter. Interkommunalt gjesteoppgjør og pasientskadeerstatning gikk i balanse.

Prestfoss legesenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
500 740	688 000	187 260

Gjelder kommunens andel av driftsutgiftene for Prestfoss legesenter. Kommunen fører regnskap over alle driftskostnadene til Prestfoss legesenter. Kostnadene deles på partene, der kommunen har 1 part og fastlegene har 3 parter. Kommunen har personalansvar for helsesekretærene 2,4 årsverk og for renholder 0,17 årsverk. Helsesekretær ble økt med 0,1 årsverk fra 2017 til 2018. Ved økning av en fastlege til, vil det også være behov for å øke helsesekretær med 0,6 årsverk fra budsjett 2020. Mindreforbruket skyldes høyere inntekter enn budsjettet. Deler av dette er en faktureringsfeil og vil komme som en redusert inntekt i regnskapet for 2019.

Eggedal legekantor

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
608 802	626 700	17 818

Inneholder alle driftskostnader til Eggedal legekantor. Dette er et, per definisjon «utekantor» som og er et 100 prosent kommunalt ansvar. Inneholder 0,5 årsverk; 0,4 årsverk kontorstøtte og 0,1 årsverk renholder. Mindreforbruk skyldes lite bruk av ekstrahjelp.

Turnuskandidat

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
142 351	234 200	91 849

Inneholder inntekter og kostnader knyttet til 1 årsverk turnuskandidat. Det er en avtale mellom Vestre Viken helseforetak og kommunen som ivaretar vårt behov for ansettelse sav turnuslege. Turnuslegen har i 2018 også vært en viktig brikke for å få legetjenesten i kommunen til å fungere på en god og forsvarlig måte, ved at turnuslegen har avhjulpet fastlegene. Mindreforbruket skyldes at turnuskandidaten i 2018 har arbeidet mye kurativt, som gir inntekter til kommunen. Kandidatene har frihet til å legge opp turnusperioden sin, dermed kan inntektene variere.

Legevakt

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 715 342	1 678 000	-37 342

Inneholder Sigdals andel av kostnader knyttet til Ringerike Interkommunale legevakt, lokal legevaktsberedskap i påsken og utgifter til overgrepsmottak ved Drammen legevakt. Inneholder også godtgjøring for lokal daglegevakt til fastlegene her, samt andel av interkommunal samhandlingskoordinator mot spesialisthelsetjenesten. Merforbruk skyldes krav om praksiskompensasjon etter legevakt, inklusive etterbetaling fra 2016.

2411 Fysioterapi/Ergoterapi

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 262 529	3 174 900	-87 629

Tjenesten er fra 2018 slått sammen til en felles tjeneste under virksomhet for forebyggende helse og inneholder: Andel av virksomhetsleder 0,2 årsverk, ergoterapeut. 1,0 årsverk, fysioterapeut til barn og unge 1,0 årsverk og til voksne og eldre 1,5 årsverk. I 2018 utgjorde fastlønnstilskuddet kr 203 000 pr årsverk fysioterapeut. Dette dekker delvis lønnsutgiftene. Private fysioterapeuter med driftstilskudd er 2,5 årsverk (Sigdal fysikalske og Eggedal fysioterapi). Driftstilskudd til fysioterapeuter med full avtale om drift av privat praksis med kommunene er fra 1. juli 2018 kr 446 000. Merforbruk skyldes høyere lønnskostnader og innkjøp og lisenser av utstyr til data for behandling av egenandeler.

2420 Sosial rådgiving og veiledning

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 765 006	3 789 200	24 194

Inneholdt 4,4 årsverk ved utgangen av 2018 og fordeles som følger:

Sosial rådgivning og veiledning i NAV

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 112 245	2 086 200	-26 045

Omfatter 2,4 årsverk, herunder lønn til de kommunalt ansatte i NAV (2 årsverk) som arbeider med saksbehandling av søknader om økonomisk sosialhjelp, økonomisk rådgivning til brukere som ikke er flyktninger. Det blir også gitt gjeldsrådgivning og i noen tilfeller forvalter NAV midlene til brukere som ikke håndterer dette selv. Området omfatter også arbeidet med kvalifiseringsprogrammet, samt finansiering av krisesenterdrift og støtte til Bris incestsenter. NAV-leders kommunale stillingsandel (

0,4 årsverk) føres også her. Merforbruket skyldes noe høyere husleieutgifter enn budsjettet.

Krisesenterdrift

Kostnad knyttet til den interkommunale samarbeidsavtalen med Krisesenteret på Hønefoss på 285 187 kr og utgjør 81,72 per innbygger, og endte litt under budsjett. Krisesenteret leverer egen årsmelding.

Støtte incestsenter

Den årlige støtten til Bris (incestsenter) i Drammen var i 2018 på 10 032 kr, ihht. budsjett.

Sosial rådgivning og veiledning i flyktingetjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 652 761	1 703 000	50 239

Omfattet i 2018 lønn til 1,0 årsverk som jobber med oppgaver som ikke kan knyttes direkte til integreringsprogrammet. I tillegg føres utgifter til tolking, transport av flyktinger, innkjøp av utstyr, støttekontakter og utgifter til ekstrahjelp her. Oppgaver rettet direkte mot integreringsprogrammet føres på funksjon 2750 Introduksjonsordning flyktinger i henhold til retningslinjer fra KOSTRA. Utgiftene til flyktingetjenesten ses mot inntektene på tjenesteområde 8500 Statstilskudd flyktinger der tilskuddet fra IMDI føres. Mindreforbruk skyldes mindre utgifter til ekstrahjelp.

2430 Tilbud til personer med rusproblemer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
360 410	538 700	178 290

Inneholdt i 2018 totalt 1,4 årsverk; 0,6 årsverk ruskonsulent og 0,8 årsverk boveileder. Mindreforbruket skyldes sparte lønnsmidler ved at ruskonsulentstillingen har stått vakant (ledig) fra våren og ut året. Dette som følge av sykefravær og fratreden i stillingen, samt behov for å omfordele ressurser i sektoren inn i budsjettet 2019. Oppgaver for ruskonsulent ivaretas av øvrig personell i tjenesten. Boveilederstillingen lønnes delvis av tilskuddsmidler. Dette er et nedtrappingstilskudd hvor kommunens egenandel økes fra år til år. 2019 er siste året med tilskudd for denne tjenesten, og må implementeres i sektorens ramme fra 2020. Det er behov for å videreføre denne stillingen, spesielt etter reduksjonen av årsverk til ruskonsulent i budsjett 2019. Se budsjettheftet.

2440 Barneverntjeneste

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 830 196	2 654 000	-176 196

Inneholder 3,2 årsverk for Sigdal kommune og totalt 19,8 årsverk for Midt-Buskerud barneverntjeneste. I tillegg inneholder området budsjetterte kostnader til interkommunal barnevernvakt på 287 000 kr. Dette er videreført i 2019. Barnevernvaktordningen med Ringerike interkommunale barnevernvakt gjelder frem til sommeren 2019, og evalueres innen den tid. Merforbruk på området på 176 196 kr. Totalt var kravet fra Modum kommune på tilnærmet samme beløp som regnskap for 2017. Endring av beregning av øremerkede midler har medført noe høyere kostnader og endring av vertskommuneavtalen vil videre medføre noe økning. Budsjett 2019 er justert for dette. Tjenesten har høyt antall saker per saksbehandler om det sammenliknes med andre kommuner i Buskerud og landsgjennomsnittet. Dette er også bakgrunnen for at Fylkesmannen fra 2011 har gitt tilskudd til øremerkede stillinger, totalt 6,5 årsverk.

2510 Barneverntiltak i familien

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
545 577	365 000	-180 577

Merforbruk på 180 577 kr skyldes at fra regnskap 2018 er kostnader til familieveileder i STYRK-team ført her under hjelpetiltak. Dette for å gi et rett bilde av faktiske kostnader til hjelpetiltak, hvor Sigdals andel er 0,2 årsverk. Før ble utgiftene ført under 2440 som er administrasjon av barneverntjenesten.

Barneverntjenesten har iverksatt endrings-, kompenserende- og kontrolltiltak som eksempelvis kan være:

- Målrettet veiledning (ulike metoder), nærmiljøtiltak, miljøterapeut i hjemmet, familieråd, opphold i familieavdelinger, frivillige plasseringer i kort periode med mer, foreldreveiledningsgruppe, familierapi, MST, PMTO.
- Besøkshjem, støttekontakt, avlastning, barnehageplass, SFO, ulike fritidsaktiviteter
- Tilsyn med hjemmet mv.

2520 Barneverntiltak utenfor familien

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 840 246	3 319 000	478 754

Mindreforbruk i forhold til budsjett på 478 754 kr. Utgifter til barnevernstiltak "utenfor familie" har vært en betydelig utfordring knyttet til budsjett og regnskapsoppgjør over flere år. Dette er utførlig beskrevet i egen sak hvor interkommunalt samarbeid ble utredet i 2013. Sigdal kommune rapporterte usedvanlig høye utgifter pr bruker i tjenesten på dette området, og det var forventninger til at man over noen tid også ville være i stand til å normalisere noen av disse utgiftene. Det være seg igjennom forebyggende arbeid, økt kvalitetssikring ved innkjøp av tjenester, omforent og lik praksis i hele regionen, og nærmere vurdering av ulike tiltak som er eller skal iverksettes. I 2018 oppnås ytterligere om lag 480 000 kr i mindreforbruk etter ca. 5 års arbeid med å harmonisere drift i den interkommunale tjenesten (innlemming av Sigdal i interkommunal barneverntjeneste var 1.10.2013) og mer enn halvering av utgiftene fra 2013. Utgiftene har gått jevnt ned og får store utslag på sammenlignbare KOSTRA tall og på plassering på kommunebarometer (3 siste år legges til grunn). Det kan ikke forventes ytterligere nedgang i 2019, harmonisering av driftsnivå er nå i mål. Budsjettet for 2019 er nå lagt på et minimumsnivå og det er ikke tatt høyde for uforutsette utgifter, herunder nye plasseringer, eventuelle behov for institusjonsplass mv.

2531 HO Sigdalsheimen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
38 729 611	37 851 700	-877 911

Omfatter drift av sykehjemstjenesten, inklusive kjøkken og vaskeri. De siste er skilt ut med egen ledelse og eget budsjett og regnskap. Totalt 56,08 årsverk. Se budsjettheftet for nærmere beskrivelse og fordeling av årsverk.

Regnskapet for 2018 viser et totalt merforbruk på 877 911 kr. Se nærmere beskrivelse under de enkelte områdene:

Drift/pleie Sigdalsheimen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
34 753 321	34 022 000	-731 321

Regnskapet inngår i den totale rammen for Sigdalsheimen. Merforbruket skyldes økte lønnskostnader i størrelsesorden 800 000 kr, som igjen skyldtes økt belegg og flere ressurskrevende brukere. Virksomheten fikk innvilget tilskudd for ressurskrevende brukere i 2018 på 1 784 000, som bidro til at merforbruk på lønnsposter ikke ble så stort som meldt i 2. tertial. Lønnsutgifter utgjør den desidert største utgiftsposten til Sigdalsheimen. Området inneholdt i 2018 46,20 årsverk til rene pleiestillinger. Disse er økt i budsjett 2019. Se budsjettheftet. I tillegg kommer her stillinger til administrasjon og ledelse, rene fagstillinger, sykehjemslege, øyeblikkelig hjelp og stillinger til stab/støtte til institusjonsdriften.

Det var i 2018 økte inntekter for oppholdsbetaling i forhold til budsjett i størrelsesorden 280 000 kr, på grunn av økt belegg. Inntekter for langtidsopphold utgjør en stor inntektskilde for Sigdalsheimen. Dette avhenger av belegget og den enkelte beboers inntekt og formue og er derfor en noe usikker størrelse å budsjettere. Budsjett 2019 er justert med forventning om tilsvarende fullt belegg, altså på samme inntektsnivå som i 2018.

Regnskapet på dette området ses også i sammenheng med tjenesteområde 2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene. Se lenger bak. De desentraliserte plassene ivaretas av Sigdalsheimen. En andel av lønnsutgifter og øvrige utgifter ved Sigdalsheimen skal føres på tjenesteområdet for øyeblikkelig hjelp plasser ihht KOSTRA-veileder.

Liggedøgn, utvikling 2016 – 2018.

Tjeneste	År	Liggedøgn	Antall opphold	Gj.sn. liggedøgn pr opphold	Gj.sn. liggedøgn per bruker	Antall brukere	Gj.sn. Alder u. kjønn
Avlastning på Sigdalsheimen	2016	81	11	7,4	20,3	4	84 år
	2017	40	4	10	13,33	3	78 år
	2018	90	6	15	22,5	4	78 år
Tidsbegrenset opphold - utredning/ behandling	2016	1001	60	16,7	24,4	41	83 år
	2017	1032	63	16,38	25,8	40	82 år
	2018	1022	73	14,0	26,21	39	80 år
Tidsbegrenset opphold – rehabilitering	2016	1474	97	15,2	34,3	43	84 år
	2017	1356	93	14,58	31,53	43	82 år
	2018	1486	103	14,42	28,57	52	81 år
Tidsbegrenset opphold – annet	2016	385	31	12,4	38,5	10	84 år
	2017	360	30	12	32,72	11	84 år
	2018	418	32	13,06	34,83	12	79 år
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold - utredning/ behandling	2016	85	5	17	42,5	2	93
	2017	92	2	46	46	2	76 år
	2018	38	3	12,67	38	1	80 år
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold- rehabilitering	2016	277	9	30,7	138,5	2	72 år
	2017	184	10	18,4	92	2	81 år
	2018	0	0	0	0	0	-
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold – annet	2016	308	27	11,4	102,7	3	83 år
	2017	206	24	8,58	68,66	3	83 år
	2018	328	24	13,45	80,75	4	85 år
Langtidsopphold Sigdalsheimen	2016	11940	50	238,8	238,8	50	87 år
	2017	10632	52	204,46	204,46	52	86 år
	2018	11401	45	253,35	271,45	42	87 år
KøH plasser	2016	102	24	4,25	4,4	23	81 år
	2017	112	34	3,29	4,66	24	83 år
	2018	153	48	3,18	4,02	38	76 år
Liggedøgn tilsammen	2016	15653	314	49,85			
	2017	13910	312	44,58			
	2018	14931	333	44,84			

Vi har i 2018 hatt en økning i tidsbegrenset opphold. Liggetiden på opphold er ganske stabilt på 14 – 16 døgn i gjennomsnitt. Vi har ikke overleggere på sykehusene i 2018, men flere har kommet på tidsbegrenset opphold på Sigdalsheimen før hjemreise. Dette som følge av at sykehusene skriver ut pasienter stadig tidligere og at flere trenger tettere oppfølging før de reiser hjem. Det å ta pasienter innom på tidsbegrenset opphold på Sigdalsheimen, fremfor direkte utskrivning til hjemmet virker forebyggende på antall reinnleggelse i sykehus.

Langtidsopphold har gått noe ned. Dette pga. at vi i 2018 har opprettet en forsterket enhet for personer med demens og måtte endre bruken og kunne ikke benytte disse til beboere. KAD plasser har økt. I Sigdal er behovet stipulert til ca. 0,56 plasser avsatt til kommunal øyeblikkelig hjelp plass og vi ligger i 2018 på 153 døgn, dvs. 0,41 plass. Denne tjenesten benyttes ganske mye og er avhengig av et nært samarbeid med fastlegene. Tjenesten avlastning på institusjon har doblet seg fra 2017. Det er personer som har særlig tyngende omsorgsoppgaver med sine hjemme, som har rett til denne tjenesten.

Dagopphold Sigdalsheimen 2012-2016

Tjeneste	År	Antall dagopphold	Antall brukere	Gjennomsnittlig alder u. kjønn
Dagopphold Sigdalsheimen	2016	79	6	72 år
	2017	337	7	73 år
	2018	403	7	77 år

Døgnpris.

	Totale liggedøgn	Netto døgnpris
2016	15.653	2.163,62
2017	13.910	2.543,66
2018	14.931	2.593,91

(Døgnpris = Regnskap Sigdalsheimen (2531)/Totale liggedøgn)

Kjøkkenet

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 655 324	2 556 600	-98 724

Kjøkkenet er fra 2018 skilt ut fra virksomheten Sigdalsheimen, med egen selvstendig kjøkkenleder i stab under Helse og sosialsjef. Regnskapet inngår i den totale rammen for tjenesteområdet Sigdalsheimen. Kjøkkenet inneholder 3,35 årsverk. I tillegg kommer 1 årsverk til matombringing, som føres på tjeneste 2340 i henhold til retningslinjer i KOSTRA.

Kjøkkenet har regnskapsmessig selv kun inntekter for kantinevirksomhet og catering. Både utgifter og inntekter i forbindelse med matombringing og levering til dagsentrene budsjetteres og regnskapsføres på de respektive områdene. Oppholdsbetaling fra beboere budsjetteres og føres på pleien.

Matkostnadene endte 58 000 kr høyere enn budsjettet. Inntekter for kantinesalg og catering endte med 6 000 i merinntekter i forhold til budsjett.

Budsjettrammen forutsetter i utgangspunktet at man ikke leier inn vikar for all ferie og korttidsfravær. Dette etterfølges. Kjøkkenet har hatt lærling fra august 2017 og gjennom hele 2018, (avsluttes august 2019) noe som har ført til merforbruket på tjenesten. Lærlingen reduserer vikarbehovet, men et allerede lavt vikarbudsjetts gjør at en del av lønnen til lærlingen blir et merforbruk på kjøkkenet. Dette skulle opprinnelig dekkes av sentralt avsatte midler i kommuneadministrasjonen, til lærlingeordning, men det har ikke blitt realitet med kommunens stramme økonomiske rammer og tjenestestedet har måttet ta denne kostnaden selv.

Det har derimot heller ikke vært rom for å dekke inn hele denne merkostnaden innenfor kjøkkenets egne rammer. Det å ha lærling er imidlertid svært positivt for driften. Aktiviteten ved kjøkkenet er blant annet økt i form av økt kantine/cateringvirksomhet.

Renhold/vaskeri

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 258 346	1 216 600	-41 746

Renhold er, som kjøkkenet, skilt ut med eget budsjett og regnskap. Renhold er fra 2019 også skilt ut fra virksomheten Sigdalsheimen, med egen selvstendig renholdsleder i stab under Helse og sosialsjef. Regnskapet for renhold er videre delt i to på henholdsvis drift av sykehjemmet og bygget, jfr. retningslinjer i KOSTRA. På dette området, drift av sykehjemmet, føres drift av vaskeri og renholdernes stillingsandel som avdelingsassistenter (som er oppgaver i pleien/direkte rettet mot beboerne som matserving og kjøkkenhjelp), til sammen 1,7 årsverk. Dette regnskapet inngår i den totale rammen for tjenesteområdet Sigdalsheimen. Utgifter til renhold av institusjonslokaler føres på bygget, se lenger bak i dokumentet. Antall årsverk i 2018 var en videreføring fra 2017, med de reduksjoner som ble gjort i renholdstjenesten fra budsjett 2016 til 2017. Merforbruket skyldes noe høyere lønnsutgifter enn budsjettet.

Trivselsassistenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
54	10 400	10 346

Tjenesten innebærer 1 trivselsassistent hver lørdag og søndag gjennom hele året, samt 1 trivselsassistent per dag 7 uker i sommerferien. Ordningen med trivselsassistenter er et svært positivt tiltak. Det er en rimelig tjeneste med stor nytte. Den er til glede for beboerne og til hjelp og avlastning til pleiepersonalet. Samtidig har ordningen hatt en betydelig rekrutterende effekt da mange av assistentene går over i pleien og inn i helge stillinger det året de fyller 18 år. Sektorens budsjetttramme gir ikke rom for å finansiere dette tiltaket, derfor budsjett i null, se budsjettheftet. Tjenesten finansieres av gavemidler øremerket trivselstiltak ved Sigdalsheimen. Se egen saksutredning for finansiering av ordningen. Budsjettavviket skyldes noe mer lønnsøkning enn det som ble avsatt i vedtak om bruk av gavemidler.

2532 HO Bjørkekvisten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 159 932	2 537 200	377 268

Inneholder utgifter til avlastningsboligen, innbefattet andel av nattevakt og administrative stillinger. Mindreforbruket skyldes lavere vikarutgifter enn budsjettet, og vikarutgifter som er ført på tjenesteområde 2540.

Faste årsverk totalt i 2018: 2,89. I tillegg kommer merbehov for avlastning knyttet opp til skolens ferier. 4 barn/unge har hatt avlastning her i 2018 i ulik størrelsesorden.

2540 HO til hjemmeboende funksjonshemmede

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
15 336 615	16 415 100	1 078 485

Området endte med et mindreforbruk på 1 078 456 kr. Nærmere om dette under.

Tjenester til funksjonshemmede

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
12 121 663	12 579 400	457 737

Mindreforbruket skyldes lavere totalbehov siste tertial hvor stillinger har vært holdt vakant.

Totale årsverk på området i 2018 var 25,15. Av disse var 15,84 årsverk knyttet opp til Bjørkealleen bofellesskap og Thorrud bolig, innbefattet merkantile stillinger belastet her i 2018.

Bjørkealleen bofellesskap, praktisk bistand og privat avlastning

Status brukere av tjenesten i 2018:

Antall vedtak praktisk bistand og opplæring: 10 (reduksjon med 2 vedtak/ 60 timer per uke i løpet av året)

Antall vedtak på privat avlastning: 11 (som 2017)

Statstilskudd ressurskrevende tjenester

Området var justert budsjettert med et statstilskudd på 7 020 800 kr. Reelt tilskudd på samme tjenester ble 6 904 000 kr. Dette er en økning på 650.000 kr fra 2017.

Kjøp av tjenester fra andre kommuner

Utgiftene til dette var i 2018 på 5 393 933 kr. Dette er en økning på 646 000 kr. 2 601 000 kr av utgiftene her dekkes gjennom toppfinansieringsordningen til ressurskrevende tjenester. I tillegg mottar kommunen 656 000 kr i rammetilskudd her.

Brukerstyrt personlig assistent

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 291 935	2 687 700	395 765

Mindreforbruk skyldes planlagt opptopping av tjenester men hvor ikke vedtak er benyttet fullt ut i 2018.

Totale tildelte timer per uke: 171,15 timer, tilsvarende 4,82 årsverk. Dette var en reduksjon med 0,39 årsverk fra 2017. Kommunen mottok 297 000 kr i statstilskudd i 2018 på området. Dette er 207.000 kr mindre enn i 2017.

Omsorgstønad (tidligere omsorgslønn)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
923 017	1 148 000	224 983

Mindreforbruket skyldes reduksjon i totale tildelte timer i løpet av året.

År:	Tildelte timer pr 31/12:	Antall vedtak i løpet av året:
2016	139,50 (reduksjon på 8 timer)	11 (2 avsluttet, 1 startet opp)
2017	100,00 (reduksjon på 39,50 timer)	8 (4 avsluttet, 1 startet opp)
2018	110,00 (økning med 10 timer)	9 (0 avsluttet, 1 startet opp)

Omsorgstønad er en langvarig tjeneste til personer som har et omfattende omsorgsansvar for sine nærmeste. Omsorgstønad vil aldri kunne, og tar heller ikke sikte på, å godtgjøre fullt ut det omsorgsarbeidet private omsorgsytere gjør. Alternativet er i de fleste tilfeller andre og mere kostnadskrevende tjenester.

2541 HO til hjemmeboende

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
21 038 078	21 717 600	679 522

Regnskapet viser et samlet mindreforbruk på 679 522 kr. Se nærmere forklaring under.

Hjemmesykepleie, inkl. drift Prestfosstun og Eggedal Eldresenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
18 175 119	18 234 500	59 381

Gjelder drift av tjenesten hjemmesykepleie, inkl. natt og personell og drift i omsorgsboligene Prestfosstun og ved Eggedal Eldresenter, samt årsverk til adm./ledelse og spesialstillinger, totalt 25,42 årsverk. (herav 2,9 årsverk stasjonert i PFT og 2,9 årsverk stasjonert på Eldresenteret). Mindreforbruket skyldes innsparing på lønnsutgifter som følge av færre antall brukere i tjenesten.

Antall brukere hjemmesykepleie og hjemmehjelp per 31.12.18: 147 personer

Antall brukere hjemmesykepleie og hjemmehjelp per 31.12.17: 144 personer

Antall brukere hjemmesykepleie og hjemmehjelp per 31.12.16: 156 personer

Antall brukere i hjemmetjenesten har vært betydelig synkende over de siste årene. Siden 2015 har det vært en reduksjon på 50 brukere, og siden 2012, året da samhandlingsreformen startet, er brukergruppen redusert med hele 67 brukere. På bakgrunn av dette ble budsjetttrammen for 2017 og videre 2018 redusert. Innstramming av budsjetttrammen er videreført i 2019, se budsjettheftet.

Tjenesten opplever at brukergruppen endrer seg. Brukerne har mer sammensatte problemer, ikke bare helse, men også sosialt og økonomisk. Brukerne er også stadig dårligere når de utskrives fra sykehus, da kommunen skal overta og gi tjenester videre. Det er et tett samarbeid med Sigdalsheimen om mottak av utskrivningsklare pasienter til kommunen, se beskrivelse under Sigdalsheimen.

Det har i 2018 vært en prosess for å samkjøre tjenesten hjemmesykepleie og hjemmehjelp til en integrert tjeneste, blant annet ved hjelp av Lean-metodikk. Dette arbeidet fortsetter i 2019. Det er nødvendig å integrere hjemmetjenesten under ett for å utnytte ressursene på best mulig måte, og slik at brukeren får den nødvendige tjenesten den har behov for. Får hjemmetjenesten den rette kompetansen i alle ledd, er det besparende ved at en person kan utføre alle oppgaver hjemme hos bruker, som igjen er til det beste for brukeren. Behovet for fagkompetanse vurderes ved avgang av ansatte, dette for å ruste tjenesten for hva som kommer når behovet for tjenester øker igjen med økende antall eldre.

Hjemmehjelp

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 362 710	2 944 200	581 490

Inneholdt 5,2 årsverk i budsjett 2018. Tjenesten er redusert med til sammen 1,7 årsverk fra 2014 til 2017 og ble redusert ytterligere med 0,5 årsverk inn i budsjett 2018. Dette på bakgrunn av færre brukere og dermed redusert behov for tjenesten. Mindreforbruket skyldes fortsatt innsparing på lønnsmidler som følge av redusert behov. Dette har vært løst uten behov for oppsigelser (vakans og omplassering av faglærte). Budsjett 2019 er justert for redusert behov. Det er antall brukere som er styrende for rammebehovet for hjemmehjelp, men også terskel for tildeling og innhold man legger i tjenesten.

Husmorvikartjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
236 937	286 600	49 663

Tjenesten inneholder 0,6 årsverk husmorvikar. Mindreforbruket skyldes sykemelding uten innleid vikar.

2542 HO Psykisk helse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 112 133	2 046 200	-65 933

Tjenesten inneholder 2,7 årsverk. Merforbruket skyldes i hovedsak økte kostnader på fastlønn. 97 personer (94 personer i 2017) har mottatt tjenesten i 2018. 8 personer har mottatt boveiledning.

2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 031 142	1 157 600	126 459

Gjelder tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold for helse og omsorgstjenester til pasienter innen somatikk og psykisk helse og rus. Denne tjenesten er integrert i driften av henholdsvis legevakta og ved Sigdalsheimen, men er skilt ut med eget budsjett og regnskap ihht KOSTRA-veileder. Området inneholder andel av lønnsutgifter og driftsutgifter for både de sentrale og desentrale plassene. Mindreforbruket skyldes lavere kostnader til de sentrale plassene ved legevakten. Avregning etter innbyggertall. Dette er ingen stor tjeneste i volum (estimert behov for Sigdal er totalt 0,56 plass), men en ressurskrevende tjeneste når man har den, pga. behov for tett oppfølging, behandling og observasjon, inkl. legetjenester. For antall opphold i 2018, se tabell under Sigdalsheimen. Ett rom på korttidsavdelingen er avsatt til dette formålet og tjenesten ivaretas av grunnbemanningen der. Andel lønn trekkes ut og belastes dette området. Det har i 2018 vært en økning i opphold for pasienter med psykiske helse – og rusmiddelproblemer. Dette er utfordrende med tanke på kompetansebehov og ressursbehov.

2611 Botilbud Sigdalsheimen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 471 803	4 081 200	-390 603

Regnskapet inkluderer drift av hele bygget Sigdalsheimen, herunder drift av sykehjemmet, felles kantine, dagavdeling/dagsenterdrift og kontorlokaler for flere virksomheter i Helse og sosial.

Utgiftene for drift og vedlikehold av bygget skal ifølge retningslinjer for KOSTRA deles på disse respektive tjenesteområdene (flerbruk), men dette gjøres ikke per i dag. Det praktiseres heller ikke intern husleie. På samme måte som dette ikke blir praktisert på kommunehuset. Det er imidlertid viktig å være bevisst på dette i forbindelse med utregning av kostnader for drift av sykehjem når man legger sammen utgifter til drift av både tjenesten og av institusjonen. Disse blir da urettmessig høye.

Området inneholder totalt 3,3 årsverk; 1 årsverk vaktmester og 2,3 årsverk til renhold, hovedandelen av det totale renholdspersonellet. Regnskapet for renholdstjenesten ved Sigdalsheimen er i henhold til KOSTRA delt i to på henholdsvis drift av sykehjemmet 2531 og her på bygget 2611. Renholdernes andel til avdelingsassistentoppgaver samt drift av vaskeri føres på sykehjemsdrift. Utgifter til renhold av institusjonslokaler føres her.

Merforbruk hovedsakelig grunnet bygningsmessige utbedringer; herunder utbedring er etter lekkasjer fra tak på ett beboerrom etter vinteren 2018, utskifting av branndør, ferdigstilling av påbegynt arbeid med å skifte ut treverk i dårlig forfatning til galvanisert stål, utbedring av vanninntak for bedre vannkvalitet og utbedring av el-anlegg. Energikostnadene ble også høyere enn budsjettet. Renhold hadde et mindreforbruk på lønn grunnet mindre vikarbruk ved fravær.

2612 Botilbud, Bjørkekvesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
157 376	94 000	-63 376

Gjelder drift av barne- og avlastningsboligen. Merforbruket skyldes oppussing av bad og nytt gulvbelegg i fellesrommene, et arbeid som ble utført i 2017 men som ikke ble fakturert før i 2018. Dekning for dette i andre deler av virksomheten.

2650 Kommunalt disponerte boliger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-1 684 439	-2 418 700	-734 261

Gjelder drift av alle boliger tilhørende Helse og sosial, inkludert lønnsutgifter til renhold- og vedlikeholdspersonell, totalt 0,9 årsverk. Kommunen, ved Helse og sosial, eide ved utgangen av 2018 64 boliger foruten Sigdalsheimen, Bjørkekvesten avlastningsbolig og Tono. Dersom man tar med alle boligene i Sigdal borettslag teller antall boliger 73 stk. I tillegg kommer kommunale boliger under teknisk etat. Helse og sosial, ved koordinerende enhet, har fra 2017 hatt tildelingsansvaret for *alle* kommunale boliger. Det har i 2018 vært jobbet mye med kartlegging av behov for ulike formålsboliger og med felles rutiner for tjenesten kommunale boliger, samt med oppfølging av KS-sak om salg av boliger.

Regnskapet viser et totalt merforbruk på 734.261 kroner. Merforbruket skyldes delvis inntektssvikt i husleier i forhold til budsjett, noe bygningsmessige utbedringer, samt generelt høyere energikostnader enn budsjettet. Det har vært, og registreres fortsatt, en generell synkende etterspørsel og behov for kommunale boliger. Det var ikke venteliste på bolig

per 31.12.18. Budsjettrammen for 2019 er justert for dette. Det vises til KS sak 47/18 Kommunale boliger, for nærmere beskrivelse av tilstand og behov for formålsboliger fremover. Videre vises det til KS sak 52/17 om retningslinjer for tildeling av kommunale boliger. Kommunestyrets tidligere vedtak om å bygge nye flyktningboliger er reversert. Behovet for flyktningeboliger, samt for vanskeligstilte generelt, ivaretas av eksisterende boligmasse. Flyktninger tilbys nå også kommunale boliger ved behov fremfor at kommunen finansierer privat utleie.

Prestfosstunet

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-612 209	-855 600	-243 391

Består av 17 omsorgsboliger. 0,2 årsverk renholder, samt 0,2 årsverk vaktmester (andel av 1 årsverk ambulerende vaktmester). Merforbruk hovedsakelig grunnet bygningsmessige utbedringer, herunder ferdigstilling av solskjerming (utover prosjektmidler), utskifting av ødelagt hoveddør, samt noe husleiesvikt og noe høyere energikostnader enn budsjettet. Budsjettet forutsetter 100 % utleie.

Sigdal borettslag

Består av 10 boliger, hvorav kommunen eier og leier ut en. 2 boliger sto ledig per 31.12.18. Begge er solgt inn i 2019.

Eggedal eldrecenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-258 756	-599 100	-340 344

Består av totalt 20 leiligheter, herav 8 små hybler, 2 litt større leiligheter (der den ene er ny sammenbygget leilighet) og 10 omsorgsboliger fra det siste byggetrinnet (i 2000). Eldresenteret huser også et dagsentertilbud. Inneholder 0,2 årsverk renholder, samt 0,3 årsverk vaktmester.

Merforbruk hovedsakelig grunnet utbedring av krav i etterkant av brannrapport fra Schneider og branngjennomgang ved Steg AS, en gjennomgang utført i 2017, men hvor fakturaen først kom i 2018, beising av terrasser også utført i 2017 med faktura i 2018, utbedring etter el-tilsyn, samt husleiesvikt og noe høyere energikostnader enn budsjettet.

Det er vedvarende sviktende etterspørsel etter de små hyblene i den eldste delen av bygget. Det er foreslått en ny sammenbygging av to hybler. Dette ligger inne i investeringsbudsjettet for 2019. I forbindelse med dette prosjektet skal det samtidig utredes og alternativt flytte Eggedal legekantor inn i disse lokalene. Det legges frem en egen sak på dette. I tillegg er en av de små hyblene omgjort til en avlastnings- og besøksleilighet. Budsjettrammen videre er justert for dette og forutsetter ikke leieinntekter for disse 3 leilighetene i 2019. Budsjettet forutsetter full utleie for de øvrige leilighetene.

Aldersboliger Prestfoss

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-286 241	-325 000	-38 759

Består av til sammen 7 boenheter; 4 småhus, Nord-boligen og to leiligheter i tannklinikken. Merforbruket skyldes husleiesvikt og økte kommunale utgifter i 2018. Budsjettet forutsetter full utleie.

Omsorgsboliger Eggedal

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-44 077	-131 900	-87 759

Gjelder to kommunale, tilrettelagte boliger i Eggedal, beliggende bak Eggedal Eldresenter. Merforbruk skyldes noe utbedring av boligen, samt husleiesvikt som følge av at boligene i 2018 har vært utleid som en felles utleieenhet. Dette fortsetter i 2019 og rammen er videre justert for det.

Heimtun

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-376 458	-563 000	-186 542

Består av 8 omsorgsboliger. Merforbruk grunnet midlertidig ledighet i noen boliger og noe høyere energikostnader enn budsjettet, samt utbedring av vanninntak for bedre vannkvalitet. Budsjettet forutsetter 100 % utleie.

Bjørkealleen bofellesskap

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-132 617	-173 000	-40 383

Bofellesskapet består av 6 leiligheter i tillegg til en del fellesareal. Merforbruket skyldes inntektssvikt på husleie da to leiligheter har stått tomme store deler av året. Budsjettet videre forutsetter ikke full utleie, men for 5 av 6 leiligheter, etter behovsvurdering.

Thorrud-bygg

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-69 677	-46 000	23 677

Bolig med to leiligheter og egen personalbase i midten. Mindreforbruket skyldes noe høyere husleieinntekter enn budsjettet. Budsjettet videre forutsetter ikke 100 prosent utleie, men 80 prosent, ut ifra erfaring.

Boliger flyktningtjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
95 743	216 000	120 257

Utgiftene knyttet til «Utleieboliger flyktningtjenesten» ses mot inntektene på tjenesteområde «8500 – Statstilskudd flyktninger» der statstilskudd fra IMDI føres. Mindreforbruk. Ved utgangen av 2018 har kommunen avviklet alle leieavtaler med private utleiere for flyktningene.

Hus Flataveien

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-69 162	0	-69 162

Gjelder en universelt utformet enebolig. Mindreforbruk grunnet mindre utgifter til vedlikehold enn budsjettet. Har vært utleid gjennom hele året. Budsjettet forutsetter 100 prosent utleie.

Vangsnes

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
59 174	58 900	-274

Huset benyttes som hybelhus til studenter, ferievikarer, lærlinger samt turnuslege.

2730 Arbeidsrettede tiltak i kommunal virksomhet

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
36 388	80 000	43 612

VTA- plasser (varig tilrettelagt arbeid) på Modum ASVO. Bruk av plasser her ble avsluttet i løpet av 2018 grunnet ikke behov.

2750 Introduksjonsordning flyktninger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 880 360	4 428 200	547 840

Gjelder utgifter som er knyttet til introduksjonsloven, med unntak av utgifter til norskopplæring, herunder introduksjonsstønad til flyktingene. Deler av lønnsutgiftene til programrådgiverne føres også her, til sammen 1,0 stilling. Utgiftene knyttet til introduksjonsordningen ses mot inntektene på tjeneste 8500, Statstilskudd flyktninger, der statstilskudd fra IMDI føres. De totale kostnadene knyttet til flyktingetjenesten overstiger ikke statstilskuddet fra IMDI.

Området er lovmessig forankret i Lov om introduksjonsordning. Sigdal kommune mottar integreringstilskudd de første fem årene etter bosetting. Budsjettavviket skyldes at noen flyktninger har gått over på tilskuddsordninger fra Lånekassa i forbindelse med utdanning.

2760 Kvalifiseringsprogrammet

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
349 698	378 000	28 302

Gjelder utgifter til kvalifiseringsstønad til to personer som er i programmet. Det er et prioritert område å få flere over fra sosialhjelp og inn i kvalifiseringsprogrammet. Det er videre budsjettet med å ha 2 personer i programmet i 2019.

2810 Ytelse til livsopphold

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 030 546	2 946 000	-1 084 546

Fordeles som følger:

Ytelse til livsopphold NAV

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 241 665	1 422 000	-819 665

Merforbruket skyldes i hovedsak to forhold. Det ene er tilflytting til kommunen av unge mennesker uten inntekt med store utfordringer sosialt og helsemessig, og det andre er innstramningen i regelverket for Arbeidsavklaringspenger som gjør at brukere med helseutfordringer ikke får forlenget denne ytelsen samtidig som de fortsatt ikke er friske nok til å begynne å jobbe, og dermed i stedet blir mottakere av sosialhjelp. Budsjettet for 2018 er videreført i 2019, med forventning om omstilling i tjenesten for å holde budsjetttrammen. Det kan imidlertid bli en utfordring når man ser årsakene til merforbruket i 2018, men ved inngangen av 2019 ser man likevel en reduksjon i antall søknader om sosialhjelp.

Ytelse til livsopphold flyktningetjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 788 881	1 524 000	-264 881

I løpet av 2018 har arbeidet med å stille økte krav til flyktingene om å disponere midlene til livsopphold riktig samtidig som de har fått større ansvar for hele økonomien sin fortsatt. Selv om dette har ført til en markant nedgang i utbetaling av ytelse til livsopphold for denne gruppa, er det fortsatt mye som må læres for enkelte av familiene. Merforbruket er i utgangspunktet høyere. Det er i budsjettjustering i 2018 foretatt en styrking av området på 800 000 kr i rammeøkning. Det er fortsatt et merforbruk her på 264 000 kr. Utgiftene knyttet til flyktningetjenesten ses mot inntektene på tjeneste 8500, Statstilskudd flyktinger. Tilskuddet reduseres fra 2019 og videre, og det er behov for omstilling i tjenesten for å holde budsjetttrammen fremover. Det søkes i 2019 prosjektmidler til slikt omstillingsarbeid. I skrivende stund er det avklart at kommunen har fått avslag på denne søknaden. Omstillingsarbeid gjennomføres likevel, i en annen form. Nærmere informasjon vil følge.

2830 Bistand til etablering og opprettholdelse egen bolig

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
19 931	22 000	2 069

NAV Sigdal har ansvaret for saksbehandling etter Husbankens regler om bostøtte og Husbankens regler om boligtilskudd til tilpasning, samt behandling av søknader om startlån.

Antall personer som fikk bostøtte ved årsskiftet: 24

Antall personer som fikk avslag: 6

Antall innvilget tilskudd til tilpasning til bolig i 2018: 1

Antall utbetalte tilskudd til etablering i 2018: 1

Antall utbetalte startlån i 2018: 2

Antall avslåtte søknader om startlån i 2018: 2

NAV Sigdal mener det er svært viktig å se alle behov brukerne har og virksomheten ønsker derfor å ha et sterkt fokus på å bruke Husbankens ordninger, særlig for vanskeligstilte.

2850 Tjenester utenfor ord. kom. ansv.område

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-19 546	0	19 546

Gjennom året føres kommunens utlegg for statlig andel av utgifter til drift av felles NAV kontor, og statlig refusjon for kommunens utlegg. Skal ende i balanse ift. budsjett 0. Mindreforbruket skyldes etterfakturering til staten for 2016 og 2017.

8500 Statstilskudd flyktninger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-9 981 810	-8 886 000	1 095 810

Tilskuddet ses mot utgifter knyttet til flyktningetjenesten. Utgiftene budsjetteres og regnskapsføres der de hører hjemme, ift 2130- Voksenopplæring (2 098 000 kr), 2420- Sosial rådgivning og veiledning (1 653 000 kr), 2650- Kommunalt disponerte boliger (96 000 kr), 2750- Introduksjonsordning flyktninger (3 880 000 kr) og 2810- Økonomisk sosialhjelp (1 789 000 kr). Noe er også ført på skole (1 647 000), tjenester til funksjonshemmede (298 000) og forebyggende helsetjeneste (141 000 kr). De totale kostnadene knyttet til flyktningetjenesten har ikke oversteget statstilskudd fra IMDI i 2018.

4.5 Planområde 5, Næring og drift

4.5.1 Mål, resultat og utfordringer

Mål for teknisk sektor

- ✓ Å være en tydelig sektor, det innebærer å fremstå som forutsigbar og faglig dyktig, med tilstrekkelig kapasitet og med avklart ansvar.
- ✓ Yte best mulig service overfor våre brukere, og møte alle som henvender seg til oss på en korrekt, profesjonell og vennlig måte.
- ✓ Arbeide for et akseptabelt og effektivt tjenestetilbud til kommunens brukere ut i fra tilgjengelige ressurser.
- ✓ Bidra til gjennomføring av vedtatt kommuneplan, og andre politiske vedtak og planer.
- ✓ Bidra til å gjennomføre jordbruks- og skogpolitikken lokalt. De viktigste virkemidlene for å gjennomføre dette er de økonomiske virkemidlene, lovforvaltning og veiledning.
- ✓ Bidra til av viltforvaltningen gir sunne storviltbestander av en størrelse som gir den samfunnsmessig største nytteverdien.
- ✓ Bidra til at det gjennomføres fiskestelltiltak, og at fiskeinteressene ivaretas for øvrig.
- ✓ I forhold til friluft- og utmarksområder vil det være viktig å bidra til at skog og fjell er tilrettelagt for økt bruk til friluftsliv. Dette har også et folkehelseperspektiv.

Resultater

Det er en stor tjenesteproduksjon på sektoren som er fordelt på de 3 avdelingene landbruk, forvaltning og drift. Volumet på tjenesteproduksjonen for forvaltning og drift var sammenlignbar med de siste årene. Landbruk hadde en ekstraordinær økning av tjenester i siste halvår 2018 knyttet opp mot tørkesituasjonen i jordbruket og behandling av søknader om avlingsskadeerstatninger. KOSTRA tallene i kapittel 1.13 viser noen tall for tjenesteproduksjonen i 2018 sammenlignet med 2017.

Utfordringer

Nedenfor er en punktvis oppstilling av noen av de største utfordringene for teknisk sektor fordelt på de tre avdelingene.

Drift:

- Kommunale veier, underbudsjettet i forhold til løpende vedlikehold
- Administrasjonsbygg, underbudsjettet i forhold til faktiske leieinntekter og utgifter
- Ledningsnett VA, behov for lekkasjesøk og utbedringer
- Høydebasseng Nedre Eggedal, rehabilitering for å tette lekkasjer
- Overgang til ny renovasjonsordning med økt kildesortering
- Permanent vaktordning for VA
- Balanse på selvkostområdene

Landbruk:

- Kapasitet til lovpålagte oppgaver
- Støttefunksjon for næringsutvikling i landbruket i Sigdal
- Samhandling om samfunnsoppgaver og næringsutvikling

Forvaltning:

- Reguleringsplaner næringsområder
- Reguleringsplaner for nye boligområder
- Balanse på selvkosttjenestene
- Videreutvikle kompetanse på mange fagfelter
- Videreutvikle tjenestene i takt med samfunnets og brukernes krav og behov
- Arbeidsprosesser for løpende adressering av nye eiendommer

En felles utfordring for teknisk er å klare å rekruttere nødvendig kompetanse. Vi opplever korte søkerlister og liten interesse ved utlysning av stillinger. Små fagmiljøer og konkurranse mot privat næringsliv som har høyere betalingsevne enn kommunene kan være en årsak. Det stilles enda høyere krav til kompetanse i en liten kommune hvor hvert årsverk gjerne skal dekke flere fagfelter, enn i en større organisasjon hvor det er mulighet for spesialisering innenfor hvert fagfelt.

En utfordring som er felles for hele Sigdal kommune er hvordan vi skal organisere og finne ressurser til samfunnsutvikling. Viktige punkter i dette vil være utvikling av attraktive bolig- og næringsområder, og sentrumsutvikling. Det er ikke avsatt egne ressurser til å drive slike prosesser i dagens organisasjon.

4.5.2 Personalressurser

Teknisk sektor har i 2018 bestått av 17,9 årsverk fast ansatte, fordelt på 21 personer. Sektoren har en ubesatt stillingshjemmel som leder av forvaltningsavdelingen som kommer i tillegg til de nevnte stillingene.

Når det gjelder prosjekter kommer i tillegg 1 årsverk i adresseringsprosjektet, og 1 årsverk på prosjekt kommunedelplan for Tempelseter-Eggedal sentrum-Djupsjøen.

Bemanningssituasjonen på sektoren i 2018 var stabil med få endringer. Skogbrukssjef Ingar Aasestad sluttet i juni og ble erstattet av Halldis Linde Lie i oktober. Videre sluttet avdelingsleder for forvaltningsavdelingen Rita Khatib i desember, etter lang tids sykefravær og permisjon. Stillingen var ved årsskiftet 18/19 ubesatt. Det er krevende å rekruttere kvalifisert personell til teknisk for tiden.

4.5.3 Regnskap planområde 5, Næring og drift

		Regnskap'18	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'17
1000	Politisk styring og kontroll	51 707	78 000	26 293	89 967
1200	Administrativ ledelse	1 471 585	1 319 100	-152 485	1 698 371
1203	Personal/opplæring/velferd	30 750	28 000	-2 750	34 500
1210	Forvaltning av eiendommer	214 390	135 000	-79 390	197 225
1300	Administrasjonslokaler	1 389 295	1 013 900	-375 395	1 266 155
2650	Kommunalt disponerte boliger	-224 005	-190 300	33 705	-165 637
2850	Tjenester utenfor ordinær kom.ansvarsområde	222 147	230 000	7 853	232 564
3010	Plansaksbehandling (S)	-59 863	-317 000	-257 137	66 125
3020	Bygge-delings-seksj (S)	-455 358	-750 000	-294 642	-680 247
3030	Kart og oppmåling (S)	-563 769	-379 000	184 769	-554 346
3200	Bedriftsrenovasjon	61 013	0	-61 013	148 062
3201	Kommunal næringsvirksomhet	4 053	0	-4 053	0
3250	Næringstiltak	401 639	436 000	34 361	562 407
3290	Landbrukskontor	2 479 914	2 581 900	101 986	2 200 572
3292	Veterinærer	-37 998	-15 000	22 998	-6 006
3320	Kom.veier, miljø- og TST	3 251 938	3 002 500	-249 438	3 492 078
3350	Område skredsvigstatue	2 640	0	-2 640	0
3390	Beredskap mot brann	3 172 908	3 384 900	211 992	3 202 658
3400	Produksjon av vann (S)	1 856 395	1 811 000	-45 395	1 842 310
3450	Distribusjon av vann (S)	-3 024 742	-3 088 000	-63 258	-3 052 016
3500	Avløpsrensing (S)	2 615 785	2 353 000	-262 785	2 349 480
3530	Avl.nett/innsaml. Avl (S)	-4 213 631	-3 975 000	238 631	-3 679 911
3540	Tøm av slamavsk.sept (S)	-116 207	-80 000	36 207	-236 905
3550	Renovasjon av husholdningsavfall (S)	276 938	-1 153 000	-1 429 938	-527 787
3600	Miljøvern	0	84 000	84 000	17 151
3601	Friluft- og utmarksområd	222 252	233 000	10 748	215 681
3602	Fiske- og viltforvaltning	0	10 000	10 000	-1 952
Sum for planområdet		9 029 776	6 753 000	-2 276 776	8 710 500

**) Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk*

Planområde 5 Næring og drift har et forbruk på 133 prosent i 2018. Regnskapet viser et merforbruk på 2 276 776 kr mot 1 666 369 kr i 2017.

Kommentarer til de enkelte tjenesteområdene som har avvik på mer enn 100 000 kr er vist under:

1200 Administrativ ledelse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 471 585	1 319 100	- 152 485

Tjenesten har et merforbruk på 152 485 kr, som skyldes høyere utgifter enn budsjettet på lønn, opplæring, abonnement på digitale skjemaer, og lavere inntekter på eiendomsoppgaver enn budsjettet.

1300 Administrasjonslokaler

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 389 295	1 013 900	- 375 395

Tjenesten har et merforbruk på 375 395 kr, som skyldes bortfall av husleie fra politiet, og høyere energi og vedlikeholdskostnader enn budsjettet.

3010 Plansaksbehandling (S)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
- 59 863	- 317 000	- 257 137

Tjenesten har et merforbruk på 257 137 kr, som skyldes lavere inntekter enn budsjettet. Noe av årsaken til dette er arbeid med reguleringsplaner som ikke kan faktureres. For tjenesten plansaksbehandling, vil det også være noe arbeid med kommunens egne planer som ikke skal være med i beregningene av selvkost. Dette er derfor en tjeneste som det vil være krevende å oppnå full selvkostdekning på over tid.

3020 Bygge- delings-seksj. (S)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
- 455 358	- 750 000	- 294 642

Tjenesten har et merforbruk på 294 642 kr, som skyldes lavere inntekter enn budsjettet. Gebyrregulativet for tjenesten vil bli gjennomgått før neste budsjettår med sikte på å redusere prisene slik at tjenesten er i balanse.

3030 Kart og oppmåling (S)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
- 563 769	- 379 000	184 769

Tjenesten har et mindreforbruk på 184 769 kr. Overskuddet på tjenesten avsettes til selvkostfond. Avviket skyldes høyere inntekter enn budsjettet. Gebyrregulativet for tjenesten vil bli gjennomgått før neste budsjettår med sikte på å redusere prisene slik at tjenesten er i balanse.

3290 Landbrukskontor

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 479 914	2 581 900	101 986

Landbrukskontoret har et mindreforbruk på 101 986 kr. Dette skyldes vakans i skogbruksjefstillingen deler av året, og mindreforbruk på prosjekter.

3320 Kommunale veier, miljø og TST

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 251 938	3 002 500	- 249 438

Merforbruket skyldes økte utgifter til løpende vedlikehold.

3390 Beredskap mot brann

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 172 908	3 384 900	211 992

Mindreforbruket skyldes overgangen til ordning med leie av brannstasjoner. Dette slår gunstig ut for Sigdal som har brannstasjon både i Prestfoss og Eggedal. Det må framover forventes krav til utbedringer som vil kreve investeringer på brannstasjonene.

3500 Avløpsrensing (S)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 615 785	2 353 000	- 262 785

Tjenesten har isolert et merforbruk på 262 785 kr, som må ses i sammenheng med overskudd på tjeneste 3530, se under.

3530 Avl.nett/innsaml. Avl. (S)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-4 213 631	- 3 975 000	238 631

Tjenesten har et mindreforbruk på 238 631 kr. Sett i sammenheng med tjeneste 3500, er det omtrent løpende balanse i inntekter og utgifter på avløpsrensing. Men store negative selvkostfond fra tidligere år gir behov for å øke gebyrene. Det legges fram egen sak om dette til politisk behandling.

3550 Renovasjon av husholdningsavfall

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
276 938	- 1 153 000	- 1 429 938

Hovedårsaken til merforbruket er tilbakebetaling til abonnentene fra eldre positivt selvkostfond i 2018.

4.6 Planområde 6, Kirkelig fellesråd

4.6.1 Regnskap planområde 6, Kirkelig fellesråd

		Regnskap'18	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'17
3900	Kirkelig fellesråd	2 218 500	2 218 500	0	1 582 000
3930	Kirkegårder	1 150 000	1 150 000	0	1 729 000
Sum for planområdet		3 368 500	3 368 500	0	3 311 000

*) : *Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk*

Kirkelig fellesråd har fått overført tilskudd på 3 368 500 kr i 2018.

5 Statistiske nøkkeltall

5.1 Generelt

Innledningsvis i årsmeldingen har det vært vanlig å presentere noen overordnede styringsparametere og generelle måltall som gjelder for Sigdalsamfunnet, og hvordan disse utvikler seg over tid. I det følgende er det derfor oppdatert statistikk med bakgrunn i kommunenes rapportering, og generell statistikk i Statistisk Sentralbyrå (SSB) sine baser, fra virksomhetsåret 2018.

Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen i Sigdal viser følgende:

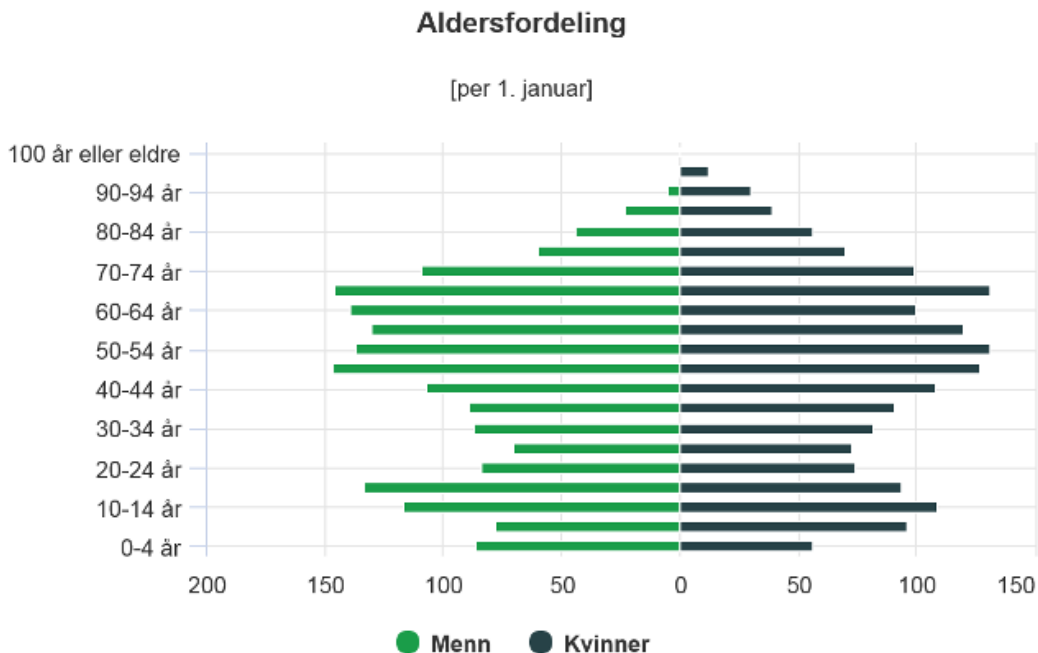
Pr 01.01 -	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Innbyggere	3538	3509	3520	3512	3502	3488	3490
Fødte	22	32	26	19	30	26	
Døde	60	41	53	49	46	31	
Fødselsoverskudd	-38	-9	-27	-30	-16	-5	
Innflytting	142	162	149	175	144	140	
Herav innvandring	22	18	36	44	22	20	
Utflytting	133	142	130	155	142	133	
Herav utvandring	4	10	5	3	15	9	
Netto tilflytting	9	20	19	20	2	7	
Folkevekst	-29	11	-8	-10	-14	2	

Totalt folketall i kommunen økte med 2 i 2018. 2018 var et år med en svak folkevekst, og 2017,

2016, 2015 og 2013 år hvor fødselsunderskuddet var utslagsgivende. Som man ser i tabellen over har det i hele perioden fra 2011 vært positiv tilflytting til Sigdal, hovedsakelig som følge av innvandring til Norge. Innvandringen til Norge preger folketallsutviklingen også nasjonalt. I 2013 hadde Sigdal det høyeste fødselsunderskuddet siden SSB's målinger tok til, med minus 38, 2015, 2016 og 2017 var nok tre år med betydelig fødselsunderskudd.

Et annet forhold å merke seg er den generelle alderssammensetningen. Med utgangspunkt i en «befolkningspyramide» skulle man gjerne sett en større tilflytting av yngre mennesker, for og "normalisere" alderssammensetningen noe. Det vil kunne styrke forholdstallet "yrkesaktive vs. ikke yrkesaktive" hvor Sigdal vil få utfordringer på sikt. Yngre innbyggere vil kunne gi flere barn i skoler og barnehager, hvor kommunen samlet sett har god kapasitet.

Fremstilt i en «befolkningspyramide» med aldersgrupper i femårig intervall fremstår bildet som følger (SSB 07459, pr. 01.01.2019).



Kilde: Folkemengde, Statistisk sentralbyrå

Framskrivning av folkemengden med aldersfordeling, folkemengde etter alder i Sigdal kommune frem mot 2040.

Framskrevet folkemengde						
År	0-5 år	6-15 år	16-66 år	67 år +	Totalt	
2019	164	404	2186	725	3479	
2020	169	393	2170	725	3475	
2025	154	329	2079	811	3373	
2030	150	295	1928	896	3269	
2035	142	274	1782	944	3142	
2040	132	263	1603	1009	3007	

Kilde: SSB 11668 MMMM Middel nasjonal vekst.

Beregningene er basert på forutsetninger om videre utvikling i fruktbarhet, dødelighet, nettoinnvandring og innenlands flytting. Det har vært kommunens uttrykte hovedmål å påvirke denne trenden positivt.

Uttrykt på annen måte kan det grafisk fremstilles slik for henholdsvis de yngste og de eldste aldersgruppene;

Antall barn i alder 0-5 år (grønn) og alderen 6-15 år (svart)

11688: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Sigdal, Hovedalternativet (MMMM).



Kilde: Statistisk sentralbyrå

Elevtallet har tidligere år ligget mellom 440 og 450 elever (aldersgruppa 6-15 år). Elevtallet i 2018/2019 er på 410, to elever mindre enn i foregående år. Framskrivningen over viser at sum i de aktuelle aldersgrupper går kraftig ned de neste 8-10 år, for så å ligge temmelig flatt. Selv en beskjeden økning i tilflytting av barnefamilier til bygda vil kunne bidra svært positivt i dette bildet.

Vedr. eldste delen av befolkningen

Antall personer 70-79 (grønn) og 80 år + (svart)

11668: Framskrevet folketmengde 1. januar, etter alder og år. Sigdal, Hovedalternativet (MMMM)



Kilde: Statistisk sentralbyrå

En framskrivning av folketallet viser at antall personer over 80 år vil bli svakt redusert fram til 2020, mens antall eldre mellom 70 og 79 år vil øke. Fra 2020 blir det følgelig en økning av eldre over 80 år og en kraftig økning av eldre mellom 70 og 79 år. I sum ser kommunen at den nedgangen som tidligere har vært forventet frem mot 2020 ikke inntreffer og at behovet for tjenester til disse aldersgruppene er i vekst allerede fra i dag av.

Syssetting, boligbygging og befolkningsprognoser

Arbeidsledighetsprosenten ved slutten av året.

Arbeidsledige (SSB 10593)

	2015	2016	2017	2018
Menn	1,5	1,3	0,8	0,7
Kvinner	0,9	1,5	1,1	1,0
Totalt	2,4	2,8	1,9	1,7

De siste årene har arbeidsløsheten vært lav i Norge og særlig lav i Sigdal. Gjennomsnittlig for 2018 har vært 1,7 %, mens landsgjennomsnittet var på 2,3 %. Vi hatt en fin nedgang fra 2016. Generelt er det mer usikre tider på jobbmarkedet i hele landet, men Sigdal har ingen særskilte utfordringer i så måte.

Boligbygging

Arbeidet med å markedsføre Sigdal og gjøre det attraktivt som bosted har generelt fokus og det må arbeides videre med de tiltakene og initiativene som er tatt på disse områdene. Viktigste faktorer i dette arbeidet er god kommunikasjon, infrastruktur, arbeidsplasser og gode tilbud innenfor skole, helse og omsorg. Like fullt er det en kjensgjerning at slikt arbeid vanskelig kan gi seg utslag i flere innbyggere hvis man ikke samtidig får lagt til rette for vekst i boligmassen.

Boliger, bygningstype, tid (SSB 06265)

	2014	2015	2016	2017	2018
Enebolig	1 807	1 819	1 812	1 810	1 819
Tomannsbolig	54	54	55	55	70
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	8	8	8	8	8
Boligblokk, bygning for bofellesskap mm.	73	78	93	92	90
Totalt alle boligtyper	1 942	1 969	1 968	1 965	1 987

Kilde SSB, antall boliger av ulik type siste fem år

Det er som nevnt grunn til spørsmål rundt noen av tallene i statistikken fra SSB, og om det ikke er en "treghet" i registrering som kanskje kan oppstå. Administrasjonen velger å presentere dette som er her, med de forbehold, mer for å kunne følge utviklingen av dette over tid i årene fremover.

KOSTRA

KOSTRA er et nasjonalt rapporteringssystem mellom stat og kommune. Systemet skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring både sentralt og lokalt, herunder gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås. KOSTRA skal frembringe aktuell, relevant og pålitelig offisiell statistikk som både staten og kommunene kan dra nytte av. KOSTRA skal gi styringsinformasjon om ressursbruk, tjenesteproduksjon og målgrupper, og via dette vil det fremkomme størrelser på produktivitet, dekningsgrader og prioritering.

Mer informasjon og samtlige av tallene presentert nedenfor finnes på www.ssb.no/kostra
Her kan man også finne en lang rekke andre nøkkeltall, og se utviklingen over flere år.

Sigdal kommune rapporterte i henhold til forskrift om rapportering (KOSTRA) for første gang i regnskapsåret 2001. Når det gjelder nøkkeltallene har administrasjonen valgt å presentere tallene sammen med snitt for kommunene i Buskerud, kommunegruppa 2 som Sigdal er plassert i, samt landet for øvrig utenom Oslo.

Generelle nøkkeltall 2018 (grå felt er 2016 og 2017, (SSB 12137, 12143))

Nøkkeltall	Sigdal	Buskerud	KOSTRA gr. 2	Landet u/Oslo
Netto driftsresultat i prosent av bto. driftsinntekter	1,6	2,1	1,7	2,1
Tilsv. 2017	4,1	3,4	3	3,7
Tilsv. 2016	5,8	3,9	3,4	4,1
Disposisjonsfond i prosent av bto driftsinntekter	14,4	12,2	9,1	11,0
Tilsv. 2017	11,9	11,0	7,7	9,9
Tilsv. 2016	7,7	9,9	6,1	8,3
Netto lånegjeld i prosent av bto driftsinntekter (gjeldsgrad)	42,9	77,7	80,7	86,6

Tilsv. 2017	38,7	74,3	77,4	84,5
Tilsv. 2016	42,1	73,9	77,1	83,1
Netto lånegjeld i kr pr. innbygger	40 642	64 642	81 952	74 622
Tilsv. 2017	37 113	60 546	76 357	71 107
Tilsv. 2016	38 979	58 111	72 514	67 048

- Netto driftsresultat i 2018 viser 1,6 prosent og ligger 0,15 prosentpoeng lavere enn anbefalt nivå. Et positivt netto driftsresultat benyttes til å styrke disposisjonsfond og også til å egenfinansiere investeringer (reduere nye låneopptak).
- Disposisjonsfond ligger på 14,4 prosent av brutto driftsinntekter, anbefalt nivå er minst 8 prosent. Økningen fra 2017 skyldes mindreforbruk i 2017 som ble avsatt til disposisjonsfond i 2018. Gjennom å styrke disposisjonsfond vil det gjøre kommunen mindre utsatt for svingninger i inntekter og utgifter.
- Netto lånegjeld er definert som innlån minus utlån og ubrukte lånemidler. Gjeldsgraden i Sigdal ligger på et lavt nivå (< 70%).
- Netto lånegjeld pr innbygger i Sigdal er lav i forhold til de vi sammenligner oss med. Det er gjort store investeringer i skole og pleie og omsorg, men nytt helsehus står for tur. Det er svært tilfredsstillende å se at man igjen ligger betydelig under Landet u/ Oslo, og samtidig vite at de riktige store løftene er tatt, og at man kan drive bygg og anlegg med ordinært vedlikehold i minst 15 til 20 år fremover.

KOSTRA- og effektivitetsanalyse - Sigdal kommune 2018

Telemarksforskning har utarbeidet en KOSTRA- og effektivitetsanalyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser, dvs. tar hensyn til både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå (målt som korrigerede frie inntekter).

Telemarksforskning sine beregninger viser at Sigdal kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 33,5 mill. kroner i 2018. Da er det ikke hensyntatt verken for at kommunen hadde et høyere beregnet utgiftsbehov enn «gjennomsnittskommunen» (ca. 14 prosent i 2018), eller at kommunen hadde et inntektsnivå som lå ca. 2 prosent over landsgjennomsnittet (ca. 3,9 mill. kroner).

Beregningene viser at Sigdal kommune samlet sett hadde merutgifter på 2,9 mill. kroner i forhold til kommunens «normerte og inntektsjusterte utgiftsnivå» i 2018 (mot mindreutgifter på om lag 2,1 mill. kroner i 2017).

Tjenesteområde	Mer-/mindreutgift 2018 (mill. kr) sammenlignet med		
	Lands- gjennom- snittet	«Normert og utgiftsnivå»	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	-11,5	-1,9	-2,6
Administrasjon	11,3	6,9	6,5
Landbruk	2,2	0,4	0,3
Grunnskole	5,3	-1,5	-2,5
Pleie og omsorg	26,9	2,7	1,3
Kommunehelse	2,5	-0,8	-1,0
Barnevern	-1,8	-0,2	-0,3
Sosialtjeneste	-1,4	1,3	1,1
Sum	33,5	6,8	2,9

(Analysene er basert på foreløpige/ureviderte KOSTRA-data for 2018 og tall for tidligere årganger).

Mer-/mindreforbruk ift. «normert nivå. Sigdal kommune 2017-2018.

Tall i mill. kroner.

	Mer-/mindreforbruk sammenlignet med «normert nivå» (mill. kr)		
	2017	2018	Endring
Barnehage	-1,6	-1,9	-0,3
Administrasjon	6,6	6,9	0,3
Landbruk	0,2	0,4	0,1
Grunnskole	0,1	-1,5	-1,6
Pleie og omsorg	2,4	2,7	0,3
Kommunehelse	0,0	-0,8	-0,8
Barnevern	-0,1	-0,2	-0,1
Sosialtjeneste	1,8	1,3	-0,5
Sum	9,3	6,8	-2,5
<i>Inntektsjustering</i>	<i>11,5</i>	<i>3,9</i>	<i>-7,5</i>
Sum inntektsjustert	-2,1	2,9	5,0

Kilde: KOSTRA/KMD/beregninger ved Telemarkforskning

Tabellen viser endringen i mer-/mindreforbruk fra 2017 til 2018. Man ser at i forhold til kommunens «normerte utgiftsbehov» var merutgifter på om lag 6,8 mill. kroner i 2018 mot 9,3 mill. kroner i 2017, mens merinntekten var på 3,9 mill. kroner i 2018 mot 11,5 mill. kroner i 2017.

5.2 Planområde 3, Oppvekst og kultur

Beregningene viser at barnehage og grunnskole samlet sett hadde mindretgifter på 5,1 mill.

Mer/mindretgifter (mill. kr) sammenlignet med			
	Landsgjennomsnittet	"Normert utg.nivå"	"Normer og inntekstjustert utgiftsnivå"
Barnehage (F 201, 211,221)	-11,5	-1,9	-2,6
201 Førskole	-8	0,1	-0,5
211 Styrket tilbud til førskolebarn	-1,6	-0,9	-0,9
221 Førskolebarn og skyss	-1,8	-1,2	-1,2
Grunnskole (F 202,215,222,223)	5,3	-1,5	-2,5
202 Grunnskole	3	-2,4	-3,2
215 Skolefritidsordning	-0,3	-0,4	-0,4
222 Skolelokaler	1,1	0	-0,2
223 Skoleskyss	1,5	1,3	1,3

kroner i forhold til kommunens «normerte og inntekstjusterte utgiftsnivå» i 2018 (mot mindretgifter på om lag 2,5 mill. kroner i 2017).

Noen utvalgte KOSTRA-tall (i 1000 kroner/prosent). Tallene er ureviderte pr. 15/3-2019.

Det ligger ikke ute KOSTRA tall på barnehageområdet pr. 15/3-2019, og de er derfor ikke med i tabellen. Det samme gjelder netto driftsutgifter til skoleskyss pr. innbygger 6-15 år.

• Områder	• Sigdal		• Landet u/Oslo	
	2017	2018	2017	2018
Netto driftsutgifter til grunnskolens undervisning, per innbygger 6-15 år	96 124	97 714	86 031	89 594
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud pr. innbygger 6-9 år	3 752	4 231	3 878	4 547
Netto driftsutgifter til skolelokaler pr. innbygger 6-15 år	22 181	22 615	17 781	18 737
Driftsutgifter til undervisningsmaterieil pr. elev	1 995	1 675	1 508	1 422
Driftsutgifter til utstyr og inventar pr. elev	2 372	1 453	1 052	1 012
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (prosent)	8,5	9,5	7,9	7,9
Netto driftsutgifter til skoleskyss pr. innbygger 6-15 år	5 428	5 751	2 272	
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	65,8	70,8	23	23,1

KOSTRA tall viser at netto driftskostnadene til grunnskolens undervisning er økt med 1 590 kr pr. innbygger i 2018. Sigdal kommune brukte 8 120 kr mer i netto driftsutgifter per innbygger 6-15 år i 2017 enn i landet utenom Oslo. Fra 2017 er dette en reduksjon på 1 847 kr.

Netto driftsutgifter til SFO viser en økning på 479 kr sammenlignet med 2017, men sammenligner vi med landet u/Oslo brukte vi 316 kr mindre pr. innbygger 6-15 år.

Netto driftsutgifter til skolelokaler pr. innbygger 6-15 år er økt med 434 kr fra i fjor, og vi brukte 3 878 kr mer enn i landet utenom Oslo.

Driftsutgifter til undervisningsmateriell er redusert med 320 kr fra i fjor. Sigdalskolen forbrukte 253 kr mer pr elev enn gjennomsnittet mot 487 pr. elev i fjor.

Kostnader til utstyr og inventar i Sigdal er redusert med 919 kr pr. elev fra i fjor. Vi brukte 253 kr mer enn i landet for øvrig, men det er likevel en reduksjon på 869 kr fra 2017.

Sigdal kommune er en langstrakt kommune og i 2018 var det 47,7 % flere elever som fikk tilbud om skoleskyss enn i landet utenom Oslo. Det er 5 prosent flere som har skoleskyss i 2018 enn i 2017, og kostnaden har økt med 323 kr pr. innbygger 6-15 år.

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal		Landet uten Oslo	
		2017	2018	2017	2018
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	3,2	2,9	3,9	3,9
Netto driftsutgifter til idrett (f380+f381) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	0,5	0,5	1,3	1,3
Netto driftsutgifter til barn og unge (f231+f383) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	0,6	0,6	0,8	0,8
Netto driftsutgifter til allmenn kultur (f370+f373+f375+f377+f385+f386) (1000 kr)	1000 kr	5 113	4 495	4 743 091	5 015 479
Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	kr	2 198	2 047	2 224	2 343
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	kr	584	1 164	934	1 050
Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)	antall	1,8 ..		4,7	0
Besøk per kinoforestilling (antall) ¹	antall	25,3	22,7	28,2	29
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	prosent	7,2	7,4	13,8	13,8
Omløpshastighet for bøker (antall)	antall	0,4 ..		0,7 ..	
Brutto driftsutgifter til folkebibliotek (1000 kr)	1000 kr	815	783	1 438 518	1 508 191

5.3 Planområde 4, Helse og sosial

Sektoren pleier i årsmelding å legge frem diverse KOSTRA-tall, korrigert for utgiftsbehov, med sammenstilling for prioritering og dekningsgrader. På grunn av ny løsning for IPLOS innsending for 2018 (individbasert pleie og omsorgstatistikk), så er KOSTRA-tallene for sektoren forsinket, og vil først komme 15. juni. Sektoren tilstreber til enhver tid å dimensjonere tjenestene i tråd med utgiftsbehov. Brukes som grunnlag ved prioritering under budsjettarbeid, samt korrigerer underveis i året ved endringer i tjenestebehov.

5.4 Planområde 5, Næring og drift

Utvalgte KOSTRA tall for sektoren er vist under.

Renovasjon/Husholdningsavfall

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr.02 2018	Landet u/Oslo 2018
Årsgebyr for renovasjon	kr	1 582	1 709	2 956	2 682
Andel levert til materialgjenvinning	%	14,1	16,9	37,1	41,9

Av tabellen framkommer det at kostnadene til renovasjon for husholdningene i Sigdal er betydelig lavere enn i KOSTRA gruppe 2 og landet uten Oslo. Årsaken til dette framkommer av neste linje i tabellen som viser gjenvinningsgrad. Kravet om 30 % gjenvinning fra 1/1-2020 kan ikke nås for Sigdal uten at renovasjonsordningen endres til større grad av kildesortering.

Kommunal vannforsyning

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr.02	Landet u/Oslo
Årsgebyr for vannforsyning (stip. Forbr.)	Kr	7 774	7 258	3 988	3 252
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gj.snitt 3 år	%	0	0		0,6
E.coli: Andel innb tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredst. Prøveres.	%	100	100		97,8
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje	%	50,4			29,6

Tallene for årsgebyr tar utgangspunkt i stipulert forbruk. Husstandene i Sigdal har vannmålere og betaler etter faktisk forbruk. De fleste husstander har et lavere vannforbruk enn SSB sitt stipulerte forbruk, og betaler dermed lavere årsgebyr enn tallet i tabellen. Sigdal er en langstrakt kommune med få abonnenter tilkoblet de 4 vannverkene, og kostnadsnivået vårt gjenspeiler dette. Vannleveransene har god kvalitet fra alle vannverkene. Som tabellen også viser er det høy lekkasjeprosent på ledningsnettet. Tallet for 2017 er spesielt høyt grunnet en stor vannlekkasje i Eggedal, som er utbedret. Lekkasjeprosenten viser også behovet for å bruke ressurser for å lete etter lekkasjer, og utbedre ledningsnett som er gammelt.

Kommunalt avløp

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr.02	Landet u/Oslo
Årsgebyr for avløpstjenesten eks mva	kr	5 661	5 661	4 337	3 894
Andel fornyet avløpsnett, gj.sn. 3 år	%		0	0,56	

Som over tar tallene for årsgebyr utgangspunkt i stipulert forbruk, mens faktisk forbruk for de fleste husstander er lavere. 3 av renseanleggene har få abonnenter, og kostnadsbildet gjenspeiler dette.

Samferdsel

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr. 02	Landet u/Oslo
Andel kommunale veier med belysning	%	17,8	17,8	34,6	61,1
Andel kommunale veier uten fast dekke	%	8,9	8,9	47,6	28,2
Netto drifts- og investeringsutgifter til kommunale veier per km	kr	90 889	84 400	99 936	144 641

Som det framkommer av tabellen har Sigdal en relativt lav andel av kommunale veier med gatebelysning. Dette er naturlig siden mye av det kommunale veinettet er utenfor tettbygde strøk. Videre viser tabellen at Sigdal har en høy andel fast dekke på sine kommunale veier sammenlignet med landet og KOSTRA gruppe 2. Kostnadmessig bruker Sigdal betydelig mindre per km til vedlikehold og opprusting av kommunale veier per km enn KOSTRA gruppe 2 og landet for øvrig gjør. Det har vært avsatt mindre midler i budsjettet til vedlikehold av kommunale veier enn behovet i flere år.

Eiendomsforvaltning

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr.02	Landet u/Oslo
Netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger	kr	337	383	259	295
Areal på formålsbygg per innbygger	m2	8,23	8,23	6,83	5,13
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter	m2	76	67	94	100

Eiendomsforvaltningen i Sigdal er fordelt på sektorene, der hver sektor som hovedregel har ansvaret for sine formålsbygg. Tabellen gjenspeiler den totale eiendomsmassen til Sigdal kommune, og ikke bare den teknisk har ansvaret for. Som det framgår av tabellen er driftsutgiftene til forvaltning av eiendom per innbygger noe høyere enn KOSTRA gruppe 2 og landet for øvrig. Videre viser tabellen at vi relatert til innbyggere har mer bygningsmasse å vedlikeholde og drifte enn KOSTRA gruppe 2 og landet for øvrig. Som siste kolonne viser er likevel vedlikeholdskostnadene per kvadratmeter lavere sammenlignet med andre. Sigdal kommunes bygningsmasse er jevnt over godt vedlikeholdt.

Plansaksbehandling

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr.02	Landet u/Oslo
Reguleringsplaner vedtatt i alt	antall	7	5	4	3
Andel av reguleringsplaner med innsigelser	%	100	20	54	48

Tabellen viser at det er høyere antall reguleringsplaner som blir godkjent i Sigdal kommune enn i KOSTRA gruppe 2 og landet for øvrig. Videre viser tabellen også at det ofte er innsigelser og klager på reguleringsplaner. Dette gjelder spesielt ved fortetningsplaner der allerede etablerte fritidsbeboere ofte er kritiske til fortetting. Dette fører til mer komplekse og tidkrevende planprosesser.

Byggesaksbehandling

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr.02	Landet u/Oslo
Byggesøknader behandlet i alt	antall	282	222	155	135
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist	dager	20	39	28	34
Andel av innvilgede byggesøknader som skjer gjennom vedtak om disp. fra plan	%	9	13	17	20
Tilsyn i ikke omsøkte byggesaker for byggevirksomhet som skulle vært omsøkt	antall		2	140	60

Av tabellene framgår det at antall byggesøknader har gått noe ned fra 2017 til 2018, på linje med landet for øvrig. Nedgangen skyldes trolig endring av plan- og bygningsloven i forhold til søknadspliktige tiltak. Men det er viktig å være årvåken hvis nedgangen fortsetter i forhold til kostnadsdekning for selvkosttjenesten. Saksbehandlingstid og andel av innvilgede søknader som skjer som dispensasjon er nær landsgjennomsnittet. Som det framkommer av nederste rad i tabellen er det i dag lite tid til tilsynsoppgaver. Her skiller vi oss ut ved betydelig lavere antall tilsyn enn landet for øvrig.

Landbruk

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr.02	Landet u/Oslo
Landbrukseiendommer	antall	555	550	315	435
Jordbruksbedrifter	antall	161	161	73	94
Jordbruksareal i drift	Dekar	31 895	31 530	16 650	23 380
Produktivt skogareal	Dekar	475 211	477 204	152 000	165 700
Dyrka og dyrkbar jord omdisponert til andre formål	Dekar	1,3	5,2	4,3	30
Godkjent nydyrka areal	Dekar	10	56	47	58
Søknader etter jord- og konsesjonslov	antall	21	16	13	19

Som tallene i tabellen også viser er Sigdal en stor landbrukskommune med både skogareal og jordbruksareal som er langt større enn gjennomsnittet av både KOSTRA gruppe 2 og landet for øvrig. Antall jordbruksbedrifter er relativt stabilt med en svak nedgang over tid. Tabellen viser også at det for årene 2017 og 2018 er tillatt nydyrket et større jordbruksareal enn det har blitt omdisponert til andre formål. Antall søknader etter jord- og konsesjonsloven er på nivå med landet for øvrig. Det er ikke KOSTRA tall for antall egenerklæringer. For Sigdal er dette et betydelig antall, som det går mye tid på å behandle hvert år.

Motorferdsel i utmark

Nøkkeltall	Enhet	Sigdal 2017	Sigdal 2018	Kostragr.02
Dispensasjoner gyldige per 31.12	Antall	144	151	37
Dispensasjonssøknader behandlet siste år for kjøring på barmark	Antall	0	1	1
Dispensasjonssøknader behandlet siste år for kjøring i luft	Antall	0	1	1
Dispensasjonssøknader behandlet siste år for kjøring på snø	Antall	7	5	12

Tabellen viser at det er et stort antall løyver for motorferdsel i utmark i Sigdal, og betydelige flere enn gjennomsnittet for KOSTRA gruppe 2. Motorferdsel løyver tildeles i Sigdal normalt for 4 år av gangen. Søknadene som er behandlet i 2017 og 2018 er derfor bare søknader som har kommet utenfor hovedsøknadsrunde.